

VUDÚ

Falla Plaça Dos de Maig i Voltants

2026

**EL PRESENT LLIBRET PARTICIPA
EN LA CONVOCATÒRIA DE L'ANY 2026 DE:**

- PREMIS DE LA GENERALITAT VALENCIANA PER LA PROMOCIÓ DE L'ÚS DEL VALENCIÀ.
- PREMIS DE LES LLETRES FALLERES.
- PREMIS DE L'EXCM. AJUNTAMENT DE PATERNA ALS LLIBRETS DE FALLA EN VALENCIÀ "DOMINGO DEL OLMO".
- CONCURS DE LLIBRET PROMOÛUT PER LA FEDERACIÓ JUNTA LOCAL FALLERA DE PATERNA.
- I PREMI EVA SAPIÑA ORGANITZAT PER L'A.C. FALLA LA BEGA DE CULLERA (PÀG 181).
- PREMI PUNT VOLAT A LA MILLOR EXPLICACIÓ DE FALLA ORGANITZAT PER L'A.C. FALLA EL RAVAL DE SANT AGUSTÍ DE CULLERA.

မြတ်

Índex

Saludas pàgina 4	Directiva i Comissió Major pàgina 166
(PRÒLEG) Vudú de sentiments i cendres. Qui mou els fils? pàgina 15	Col·laboradors i Fallers d'Honor pàgina 172
Cròniques del vudú pàgina 16	Recompenses pàgina 174
Vudú contra... pàgina 68	Enllaç llibret Major amb Infantil pàgina 178
Falla i artista 2026 pàgina 148	(PRÒLEG) Monstres que no fan por pàgina 179
Explicació falla 2026 pàgina 150	La gran Fira de monstres pàgina 181
Representants 2026 pàgina 160	Monstruari valencià pàgina 190

Índex

Activitats didàctiques pàgina 195	Col·laboracions Delegació d'esports pàgina 242
Falla i artista infantil 2026 pàgina 216	Delegació d'infantils pàgina 248
Explicació falla infantil 2026 pàgina 218	Delegació de relacions públiques pàgina 252
Representants infantils 2026 pàgina 222	Delegació de festejos pàgina 258
Minifallers pàgina 231	Delegació de playback pàgina 262
Recompenses infantils pàgina 233	Programa d'activitats pàgina 268
Premis 2025 pàgina 236	Guia comercial pàgina 277
	Crèdits pàgina 308

Saluda Il·lustríssim Alcalde de la Vila de Paterna

Juan Antonio Sagredo i Marco

És un verdader honor dirigir-me a través d'este llibret perquè parlar de vosaltres és parlar del cor mateix de les nostres Falles. Sou una de les falles més veteranes i nombroses de la ciutat, autèntic pilar de la nostra tradició fallera i exemple de compromís amb les nostres senyes d'identitat i arrels.

Durant generacions heu sabut mantindre encesa la flama fallera, no sols en els monuments que planteu o en els actes que celebren, sinó en la convivència, en el lliurament desinteressat i en l'orgull de pertànyer a alguna cosa que va molt més allà d'una festa. La Falla Dos de Maig és família, és esforç col·lectiu i és exemple de com la unió fa gran a una ciutat.

A través d'estes línies vull reconèixer la labor encomiable amb la qual continueu fent història en la nostra Vila. La meua més sincera felicitació a tots els fallers i falleres per participar de la vida social de la nostra ciutat, per posar en valor la cultura i engrandir esta festa tan valenciana i paternerana.

Especialment als seus copresidents, Elena i Carlos, i el seu president infantil Hugo, així como a les Falleres Majors d'esta gran família fallera, Almudena i Valeria.

Gràcies pel vostre treball incansable, per la vostra alegria contagiosa i per transmetre, any rere any, l'amor pels nostres costums a majors i xicotets. Gràcies per continuar fent història i, al mateix temps, continuar escrivint-la amb la mateixa il·lusió com el primer dia.

Us anime a continuar gaudint intensament d'estes festes, a viure cada acte amb la passió que us caracteritza i a continuar sent referents del món faller en la nostra Vila.

Visca Paterna!

Visquen les Falles!

Saluda Regidora De Foc, Festa, Fe i Falles

Andrea López Esteve

Estimades falleres i fallers del Dos de Maig,

És per a mi un verdader honor dirigir-me a vosaltres per acompanyar l'edició del vostre llibret, autèntic tresor cultural que recull la memòria viva de les nostres Falles. Cada pàgina testimonia l'esforç, el talent i la passió d'un poble que manté ben viva una tradició que ens uneix i ens identifica.

Enguany, a més, escric aquestes línies amb una emoció especial: Paterna ha sigut reconeguda pel Senat com a Ciutat del Foc. Un títol que honra la nostra història, la nostra identitat i la relació profunda que el nostre municipi manté amb el foc com a símbol cultural, festiu i de pertinença.

Vull donar-vos l'enhorabona a totes i tots. Este reconeixement també és vostre: de les comissions que treballau tot l'any, de les falleres i els fallers que manteniu la flama de la tradició, i de totes les persones que convertiu les Falles en un punt de trobada i convivència.

Les Falles són, sobretot, una manera d'entendre el poble. Als casals neixen amistats, es construeix comunitat i es transmet valors tan nostres com la solidaritat, la creativitat i l'estima per la cultura. Gràcies pel vostre compromís, per la vostra constància i per la il·lusió que aporteu a cada acte, a cada monument i a cada projecte.

Com a regidora de Falles, vull expressar el meu agraïment sincer a totes les persones que feu possible esta festa: al artista faller, a la directiva, a les famílies, a la comissió i a totes les mans que, sovint des de la discreció, contribuïu a engrandir les Falles de Paterna.

Us convida a viure unes Falles plenes d'emoció, orgull i germanor. Que la pólvora ens emocione, que la música ens embolique i que el foc, que hui ja és part reconeguda del nostre patrimoni, continue il·luminant el camí d'un esdeveniment inoblidable i que la màgia de la nostra festa fallera mai s'apague.

Amb tot el meu afecte i admiració.

Saluda Regina de les Festes en honor al Santíssim Crist de la Fe i Sant Vicent Ferrer 2025

Claudia Alacreu González

A tots els qui no tenen la sort de pertànyer a aquesta família fallera:

-El Dos de Maig és “Lakay-la”, casa, és eixe lloc on ser tu mateix, on pots acudir quan no saps on anar.

-El Dos de Maig és “Miste”, és eixa màgia que es crea dins del casal i que després sentim a les nostres presentacions, en cada acte i amb més força encara a la setmana fallera.

-El Dos de Maig és “Fanmi loa”, és eixa família amb qui comparteixes la il·lusió i l'espera fins eixe 15 de març i la mateixa que t'acompanya el dia 17 a ofrenar la nostra mareta.

-El Dos de Maig és “Lakou”, són eixes tradicions que ens han inculcat sobre el que significa pertànyer al Dos de Maig.

Gràcies per ensenyar-nos que ser faller no és només una paraula, és un sentiment que es comparteix,

un foc que uneix,

una il·lusió que mai s'apaga

i una alegria que es contagia.

Perquè ser del Dos De Maig no s'explica... se sent.

Saluda Regidor Ajuntament Diourbel

Assane Sylla

ADMINISTRATEUR DE SOCIÉTÉ
CONSEILLER MUNICIPAL / COMMUN DE DIOURBEL
Expert en communication et politiques publiques
Interprète et traducteur espagnol

WOLOF: IDIOMA NATAL DE SENEGAL

Tay danuy wax ci Vodou, muy lu bokk ci diine cosaan yu Afrique yi amoon balaa Islam ak Chretien di ñëw. Ci réewi Senegaal yi jiitu koloniasion (wolof yi, séerér yi, diolaa yi, mandinke yi, ak ñeneen), ngëm dafa sukkandiku woon ci :

-Gëm ci mbindéef bi gëna mag ci àdduna.

-Amna xeetu rab yu nature ak maam, ñu dugg ci dundu doomi aadama yi.

-Xeetu xew-xewu askan wi ngir aar, am doom, taw, xare, wala wéral.

Ci jamonoy koloni français (19eem ba 20eem xarnu), kilifay Europe dañu boole ngëm yooyu ci tur wu ñuy woowe “Voodoo,” doonte waa dëkk bi jëfandikoo wuñu woon tur woowu. Yombal mbir yooyu taxna ñu bañ di wax lu ñaaw ci jëfi ngëm yu waa Afrique, di leen jàppee ni gëm-gëm yu baaxul wala luxus.

Bu ñu sukkandikoo ci taarix, fàww ñu xam ni Vodou Afro-Américain (lu melni bu Haiti) mingi cosaanoo Afrique sowwu jant, waaye mingi cosaanoo Senegal ndànk, waaye mingi njëkka cosaanoo ci gox yu melni Benin ak Togo. Loolu terewul, Senegaal dafa bokk benn fondaasioŋu aada ak diine, bi diine yooyu juddoo.

JÈRÈJÈF

Man, Assane Sylla, konseyeeru komun bu dëkk Diourbel, maa ngi jox sama jërëjër bu dëgg-dëgg ci mbind mi ñu siiwal, mi joxe xalaat bu wér, bu am solo te bu woyof ci lu jëm ci vodu, te def ko ci biir diine yi cosaanoo ci Afrik.

Téere bii dafay yokk solo su mag ci wér-gu-yaram ak cosaanu xel mu Afrik, di tax nit ñi man a xam bu baax sunu aada ak sunu diine, di yokk itam jàmm, waxtaan ak seen-dencu cosaan ci diggante askan yi.

Assane Sylla, Konseyeeru komun bu dëkk Diourbel.

FRANCÉS: IDIOMA COLONIAL DE SENEGAL

Aujourd’hui, nous allons parler du vaudou, qu’il convient de considérer comme faisant partie des religions traditionnelles africaines antérieures à l’arrivée de l’islam et du christianisme. Dans les sociétés sénégalaises précoloniales (Wolof, Sérère, Diola, Mandingue, entre autres), la spiritualité reposait sur:

-La croyance en un être créateur suprême.

-L’existence d’esprits de la nature et d’ancêtres intervenant dans la vie humaine.

-Des rituels communautaires de protection, de fertilité, de pluie, de guerre ou de guérison.

Durant la période coloniale française (XIXe-XXe siècles), les autorités européennes ont regroupé ces croyances sous le terme générique de « vaudou », bien que ce nom ne fût pas employé par les populations locales. Cette simplification a contribué à stigmatiser les pratiques spirituelles africaines, les présentant comme de la superstition ou de la sorcellerie.

Historiquement, il est important de noter que le vaudou afro-américain (comme celui d’Haïti) trouve ses racines en Afrique de l’Ouest, mais qu’il n’est pas originaire directement du Sénégal ; il provient principalement de régions comme le Bénin et le Togo. Pour autant, le Sénégal partage le même socle culturel et religieux à partir duquel ces religions ont émergé.

REMERCIEMENTS

En tant que conseiller municipal de la Ville de Diourbel, je tiens à exprimer ma profonde reconnaissance pour la publication de cet ouvrage, qui propose une approche rigoureuse, respectueuse et fidèle à la réalité culturelle du vodou, en le replaçant dans le cadre des religions traditionnelles africaines.

Ce livre constitue une contribution importante à la valorisation du patrimoine spirituel africain, en favorisant une compréhension plus juste de nos traditions et en encourageant le respect, le dialogue interculturel et la préservation de la diversité culturelle.

Assane Sylla, Conseiller municipal de la Ville de Diourbel.

ESPAÑOL

Hoy vamos a hablar del vudú que debe entenderse como parte de las religiones tradicionales africanas que existían antes de la llegada del islam y del cristianismo.

En las sociedades precoloniales senegalesas (wolof, sérer, diola, mandinga, entre otras), la espiritualidad estaba basada en:

-La creencia en un ser supremo creador.

-La existencia de espíritus de la naturaleza y ancestros, que intervenían en la vida humana.

-Rituales comunitarios para la protección, la fertilidad, la lluvia, la guerra o la sanación.

Durante el periodo colonial francés (siglos XIX-XX), las autoridades europeas agruparon estas creencias bajo el término genérico de “vudú”, aunque este nombre no era utilizado por las poblaciones locales. Esta simplificación contribuyó a estigmatizar prácticas espirituales africanas, presentándolas como superstición o brujería. Históricamente, es importante señalar que el vudú afroamericano (como el de Haití) tiene raíces en África occidental, pero no proviene directamente de Senegal,

sino sobre todo de zonas como Benín y Togo. Aun así, Senegal comparte el mismo sustrato cultural y religioso del que surgieron estas religiones.

AGRADECIMIENTOS

Como concejal del Ayuntamiento de Diourbel, deseo expresar mi más sincero reconocimiento por la publicación de esta obra, que ofrece una visión rigurosa, respetuosa y fiel a la realidad cultural del vudú, enmarcándolo dentro de las religiones tradicionales africanas. Este libro contribuye de manera significativa a la valorización del patrimonio espiritual africano, fomentando una comprensión más justa de nuestras tradiciones y promoviendo el respeto, el diálogo intercultural y la preservación de la diversidad cultural.

Assane Sylla, Concejal del Ayuntamiento de Diourbel.

VALENCIÀ

Hui parlarem del vudú que ha d'entendre's com a part de les religions tradicionals africanes que existien abans de l'arribada de l'islam i del cristianisme.

En les societats precoloniales senegaleses (wolof, sérer, diola, mandinga, entre altres), l'espiritualitat estava basada en:

-La creença en un ésser suprem creador.

-L'existència d'esperits de la naturalesa i ancestres, que intervenien en la vida humana.

-Rituals comunitaris per a la protecció, la fertilitat, la pluja, la guerra o la sanació.

Durant el període colonial francès (segles XIX-XX), les autoritats europees van agrupar aquestes creences sota el terme genèric de “vudú”, encara que aquest nom no era utilitzat per les poblacions locals. Aquesta simplificació va contribuir a estigmatitzar pràctiques espirituals africanes, presentant-les com a superstició o bruixeria. Històricament, és important assenyalar que el vudú afroamericà (com el d’Haïti) té arrels a Àfrica occidental, però no prové directament del Senegal, sinó sobretot de zones com Benín i Togo. Així i tot, el Senegal comparteix el mateix substrat cultural i religiós del qual van sorgir aquestes religions.

AGRAÏMENTS

Com a regidor de l'Ajuntament de Diourbel, desitge expressar el meu més sincer reconeixement per la publicació d'aquesta obra, que ofereix una visió rigorosa, respectuosa i fidel a la realitat cultural del vudú, emmarcant-lo dins de les religions tradicionals africanes. Aquest llibre contribueix de manera significativa a la valorització del patrimoni espiritual africà, fomentant una comprensió més justa de les nostres tradicions i promovent el respecte, el diàleg intercultural i la preservació de la diversitat cultural.

Assane Sylla, Regidor de l'Ajuntament de Diourbel.

Vudú de sentiments i cendres. Qui mou els fils?

Diuen que el vudú pot invocar esperits, moure fils invisibles i fer ballar les ombres al seu voler. Diuen que el món és com un ninot de vudú gegant, cada volta que algú punxa, algú altre tremola. I així vivim: plens d'agulles invisibles, d'enveges, mentides i males mirades.

Però... qui té el poder real d'aquests fils? Els polítics que prometen i no complixen? Les xarxes socials que ens fan creure que valem pel que mostrem? O nosaltres mateixos, que sovint punxem sense adonar-nos-en?

I si el veritable encanteri fora el de curar l'ànima? I si les nostres agulles no serviren per a fer mal, sinó per *cosir les ferides* del món?

Vivim envoltats de males energies: la ràbia que crema per dins, l'enveja que ofega, la indiferència que gela, l'odi que mata lentament.

Per això, en esta falla hem volgut fer el nostre propi ritual.

Un vudú *faller*, sense supersticions ni tenebres, on cada ninot siga un sentiment que volem desterrar, i cada flama, una promesa de renaixement. Que el foc s'enduga la hipocresia, la mentida, el menyspreu, la violència disfressada de broma, i eixes paraules que, com punxes, deixen cicatrius invisibles.

Perquè el vudú que necessitem no és el de fer mal, sinó el de desfer el mal. Un vudú que, en lloc de punxar, acarone. Que transforme les nits en llum, i els mals en lliçons. Això és el que sabem fer els fallers, agafar el dolor i convertir-lo en festa, la injustícia i convertir-la en crítica, la llàgrima i fer-la petard.

Aquesta és la nostra màgia, la de les falles, la de cremar per tornar a nàixer, la de mirar el foc i dir-li al món:

“Allò que no volem ser...
que es faça cendra.” RRR

Altars, ofrenes, esperits i rituals

Fills d'un mateix Déu

per
CUCA CALATRAVA

Al llarg de la història, diferents religions han creat els seus propis camins per a comunicar-se amb el diví.

El vudú haitià, el vudú de Louisiana i el cristianisme són tres tradicions distintes que, malgrat les seues diferències, comparteixen una mateixa essència: la cerca de contacte espiritual, la gratitud i l'esperança.

Els seus altars, ofrenes, esperits i rituals revelen com cada cultura entén la relació entre l'ésser humà i el sagrat.

ALTARS: EL COR VISIBLE DE LA FE

En el vudú haitià, els altars (pé o badji) són espais sagrats dedicats als lwa, esperits que serveixen d'intermediaris entre l'ésser humà i Bondye, el déu creador. Cada lwa té els seus colors, ofrenes i objectes preferits. Per això, els altars haitians estan plens de vida: ciris, botelles de rom, flors, telesicolorides, imatges, recipients d'aigua i símbols dibuixats en el sòl anomenats "vévés".

En el vudú de Louisiana, els altars són més xicotets i domèstics. Mesclen imatges de sants catòlics amb ciris, herbes, perfums, pedres i amulets "gris-gris". Sovint es creen per a propòsits específics: atraure amor, curar, demanar justícia o protecció.

Reflecteixen la fusió entre les arrels africanes, el catolicisme i les pràctiques màgiques criolles del sud dels Estats Units.

En el cristianisme, l'altar representa el lloc del sacrifici de Crist. A les esglésies, es troba en el centre i està cobert amb unes estovalles blanques, flors i ciris. En les

llars, alguns creients també tenen xicotets altars amb imatges de sants o verges on resen i colloquen ciris.

Els altars vudús són personals i variats, adaptats a cada esperit o intenció; l'altar cristià és més uniforme i enfocat en un sol Déu. Però tots són punts de trobada entre l'humà i el diví.

Elements comuns d'un altar vudú

- Imatges o símbols del loa: poden ser dibuixos, figures, fotos o representacions de sants catòlics (pel sincretisme).
- Ciris: cada loa té colors específics; encendre-les és una manera d'invocar-los.
- Ofrenes: aliments, begudes, flors, perfums, tabac o fins i tot xicotets objectes simbòlics que agraden al loa.
- Objectes rituals: campanes, tambors, ganivets cerimonials, comptes, amulets.
- Elements naturals: aigua, terra, petxines, branques, que representen la connexió amb la naturalesa.

Tipus d'altars

- Altars de loa individuals: dedicats a un esperit específic, amb els seus colors, objectes i aliments preferits.
- Altars familiars o de comunitat: on s'honra a diversos loa i ancestres; solen estar en cases o temples (anomenats hounfor a Haití).
- Altars portàtils o personals: xicotets altars domèstics, a vegades sobre taules, prestatges o caixes, per a ús quotidià i protecció.

Ritual en l'altar

Es colloquen les ofrenes segons el loa i la seua preferència, s'encenen ciris i es reciten cants o resos.

Els tambors o la música poden acompanyar la invocació.

Cal ressaltar que cada altar és únic, perquè reflecteix la relació personal o comunitària amb els esperits.

OFRENES: EL LLENGUATGE DE LA RECIPROCIATAT

En el vudú haitià, les ofrenes mantenen l'equilibri entre les persones i els esperits. S'ofereixen menjars, begudes, flors, tabac o animals, segons el que agrada al lwa. No són suborns, sinó un gest de respecte i energia compartida. Les ofrenes es colloquen en els altars o en el sòl durant les cerimònies, acompanyades per cants i danses.

En el vudú de Louisiana, les ofrenes són més simples però igualment significatives: ciris, dolços, monedes, tabac, perfums o licor. Poden deixar-se en altars domèstics, en cementeris o en encreuaments de camins, llocs que es consideren portals espirituals. Les ofrenes busquen atraure protecció, sort o amor.

En el cristianisme, les ofrenes tenen un sentit simbòlic i solidari. Durant la missa, el pa i el vi representen el cos i la sang de Crist. També s'ofereixen flors, diners o aliments per a ajudar a la comunitat. Ací, l'ofrena expressa gratitud, fe i amor al proïsme, més que una reciprocitat directa.

El vudú entén l'ofrena com un intercanvi espiritual; el cristianisme, com un acte de lliurament i caritat. En tots dos, el gest de donar manté visca la connexió amb el sagrat.

En el vudú, les ofrenes no són simples regals, sinó una forma de comunicació i connexió amb els esperits. Cada ofrena té un propòsit específic i reflecteix respecte, gratitud o petició. El que es pretén amb elles pot resumir-se així:

- Honrar i agradar als loa. Mostrar respecte cap als esperits que guien i protegeixen. Cada loa té gustos particulars; oferir el que els agrada enforteix la relació espiritual.
- Demandar protecció i guia. Les ofrenes són una manera de sol·licitar ajuda davant problemes, malalties o dificultats. També busquen protecció per a la família, la llar o la comunitat.
- Mantindre la connexió amb els ancestres. A través d'ofrenes als ancestres, es reconeix la seua presència i es rep la seua guia. Reforça la idea que els morts continuen cuidant als vius.
- Equilibrar energies i harmonitzar la vida. Els rituals amb ofrenes busquen harmonia en la vida quotidiana, el treball, l'amor i la salut.

Cada acte de donar reflecteix reciprocitat: es dona per a rebre cura i benediccions.

-Expressar gratitud. No sols es demana, també s'agraeix. Les ofrenes celebren favors rebuts i reforcen la relació amb els esperits.

En el vudú, oferir no és un acte passiu; és participar activament en el món espiritual, establint diàleg, respecte i vincle amb els loa i els ancestres. L'ofrena és un pont que uneix el visible amb l'invisible.

ESPERITS I SANTS: ELS INTERMEDIARIS ENTRE EL CEL I LA TERRA

En els dos tipus de vudú, Déu (Bondye o Bon Dieu) és suprem però distant. Per això, els creients es comuniquen amb els lwa o Loas, esperits que governen aspectes de la vida: l'amor (Erzulie Freda), la guerra (Ogou), la fertilitat (Damballah), la mort (Baron Samedi), o la comunicació (Papa Legba).

En el vudú de Louisiana, aquests esperits es van mesclar amb els sants catòlics. Així, per exemple, Erzulie s'associa amb la Mare de Déu, Ogou amb Sant Santiago, i Legba amb Sant Pere. D'aquesta manera, els altars i resos poden incloure imatges cristianes amb un significat espiritual africà.

En el cristianisme, els sants són també intermediaris, però d'una manera diferent. Són persones exemplars que intercedeixen davant Déu. Cada sant té un rol o una protecció específica, i els creients els resen o encenen ciris demanant ajuda.

Ací tenim una relació de equivalències de sants i Loas:

LOA (VUDÚ HAITIÀ / VUDÚ LOUISIANA)

SANT CRISTIÀ SINCRETITZAT

ROL / ATRIBUT COMPARTIT

Papa Legba / Papa Lébat

Sant Pere / Sant Lázaro / Sant Antoni

Guardià dels camins i portes; mediador entre humans i el món espiritual

Damballa (Damballah) / Blanc Dani

Sant Patricio / Moisés (en iconografia)

Serp de la vida, saviesa, creació i puresa.

Erzulie Freda

Mare de Déu dels Dolors / Verge Maria

Amor, bellesa, feminitat, compassió.

Erzulie Dantor

Verge Negra / Nostra Señora de Czeszochowa

Protecció maternal i força per a dones i xiquets.

Agwé

Sant Ulrico (a Nova Orleans)

Governant de la mar, vida aquàtica i protecció en viatges/abundància.

La Sirène (a vegades en Louisiana)

Nostra Senyora Estrela de la Mar (Stella Maris)

Esperit de l'aigua, riquesa, inspiració creativa.

Ogou / Ogoun

Sant Jordi / Santiago

Força, guerra, ferro, protecció, lideratge.

Marassa Jumeaux

Sants Cosme i Damián

Els bessons divins; dualitat, equilibri i misteri.

Baron Samedi (i família Gede)

Sant Expèdit / Sant Martín de Porres

Esperits de la mort, cementeris, transformació.

Baron La Croix / Baron Cimetière

Sant Expèdit / Sant Gerard / Sant Martín

Guardians dels morts i del cementeri.

Ayizan

Santa Clara / Santa Llucia

Coneixement ritual, comerç, misteris i saviesa.

Simbi (present en Louisiana entre altres)

Sant Cristòfor (o Moisés en altres tradicions)

Esperit de l'aigua, màgia i secrets; protector viatger.

RITUALS: LA TROBADA AMB EL DIVÍ

En el vudú haitià, els rituals són cerimònies comunitàries plenes de ritme i simbolisme. Es realitzen en els temples (hounfò) i combinen tambors, cants en crioll i danses circulars. Els participants poden entrar en trànsit, permetent que un lwa “munte” el seu cos per a comunicar-se amb la comunitat. Durant el ritual es dibuixen vèvés en el sòl, s'encenen ciris i s'ofereixen aliments o sacrificis.

L'objectiu és mantindre l'harmonia amb els esperits i rebre la seua guia o protecció.

En el vudú de Louisiana, els rituals són més xicotets i íntims. Se centren en l'oració, l'ús d'amulets gris-gris, herbes, perfums o ciris de colors. Molts rituals incorporen elements cristians, com a ciris amb imatges de sants, benediccions d'aigua o crucifixos. També poden incloure resos catòlics, lletanies i música. Els rituals solen tindre fins concrets: atraure amor, curar malalties, protegir la llar o aconseguir justícia.

Les reines del vudú, com la famosa Marie Laveau, eren conegudes per dirigir aquests ritus i ajudar a la comunitat.

En el cristianisme, els rituals es basen en els sagraments: el baptisme, la missa, la comunió, la confessió, entre altres. Són cerimònies collectives que es realitzen en esglésies i segueixen una estructura establida.

Durant la missa, per exemple, hi ha cants, lectures bíbliques, oracions i el moment de la consagració del pa i el vi. A diferència del vudú, els rituals cristians no busquen la possessió espiritual ni la mediació de múltiples éssers, sinó la unió del creient amb un únic Déu.

Llista de rituals comuns en el vudú haitià i en el vudú de Louisiana:

-Ritual d'Invocació de Loa (Vodou Ceremony)

Es pretén invocar a un loa específic per a demanar protecció, consell, salut o prosperitat.

Es prepara un altar amb ciris, ofrenes, imatges o símbols del loa; es canta i es toca tambor; a vegades hi ha possessió espiritual, on el loa “munta” a un creient.

-Ritual d'Ofrena (Kremas / Offerings)

Agradar o agrair als loas, reforçar la relació espiritual.

Es deixen aliments, begudes, perfums, flors o tabac en altars o en llocs sagrats. Cada loa té preferències específiques.

-Ritual de Protecció

Defensar-se d'energies negatives, enveges o malalties.

S'utilitzen amulets, aigua beneïda, olis consagrats, rituals de purificació i oracions al loa protector.

-Ritual d'Adoración d'Ancestres (Rituel pour els Ancêtres)

Per a honrar als morts i rebre la seua guia.

Es col·loquen fotos, objectes personals, ciris i aliments en un altar d'ancestres; es realitzen resos, cants i, a vegades, es comparteixen aliments amb els vius en memòria dels morts.

-Ritual de Dansa i Música

Es busca facilitar la possessió pels loa, purificació espiritual o celebració comunitària.

Es toquen tambors (com el Rada o Petro), es canten cançons rituals i es balla seguint patrons tradicionals. Cada ball està associat amb un loa específic.

-Ritual de Neteja / Purificació (Nettoyage)

Per a netejar energies negatives de persones, llars o espais.

S'usen herbes, olis, aigua beneïda o rituals de foc; a vegades es recita oracions i s'invoca a loas de neteja.

-Ritual d'Amor o Prosperitat

Amb el propòsit d'atraure amor, fortuna o èxit en negocis.

Es fan ofrenes, encanteris simbòlics o banys rituals amb herbes i elements sagrats. Cada loa té mètodes específics segons el seu domini.

-Ritual de Petició de Sanació

Curar malalties físiques o espirituals.

S'invoca al loa guaridor (com a Papa Legba, Ayizan o Baron Samedi), es colloquen herbes medicinals, es realitza oració i a vegades possessió ritual.

-Ritual de Setmana Santa / Festivitats de Loa

Per a celebrar dates importants, com a aniversaris de loa o festivals comunitaris.

Reunions públiques amb tambors, cants, danses i ofrenes; a vegades inclouen sacrificis rituals d'animals en el context tradicional.

Els rituals varien segons llinatge, regió o casa espiritual, i cada loa té el seu propi protocol.

DIFERENTS EXPRESSIONS D'UNA MATEIXA CERCA

Vincle amb els ancestres

En moltes religions, els avantpassats tenen un paper important en la vida espiritual dels creients. Tant en el vudú com en el cristianisme, es reconeix la seua influència, encara que de formes diferents.

En el vudú, els avantpassats són esperits actius que protegeixen, aconsellen i medien entre els humans i els esperits superiors. Se'ls honra mitjançant rituals i ofrenes, i participen directament en la vida diària dels seus descendents.

En el cristianisme, els avantpassats són recordats i respectats principalment com a exemples de fe i moral. La seua influència s'expressa a través de l'oració i la memòria, inspirant als vius sense intervindre directament en la seua vida quotidiana.

Així, totes dues tradicions valoren la connexió amb els avantpassats, però mentre en el vudú aquesta relació és activa i directa, en el cristianisme és respectuosa i inspiradora, reforçant la continuïtat entre generacions i el sentit de pertinença a la comunitat espiritual.

Espiritualitat del Vudú i del Cristianisme

L'espiritualitat del vudú i del cristianisme comparteix la idea d'un món més enllà del visible, però es viu de maneres molt diferents. En el vudú haitià o en el vudú de Louisiana, la vida espiritual està plena de presència: els loa, esperits intermediaris, caminen prop de les persones i poden influir en el seu dia a dia. Els loa no són símbols abstractes: tenen personalitat, gustos, emocions i poders propis. La música, els tambors, els cants i la dansa no són només rituals: són la forma en què els humans es connecten amb aquests esperits. Els ancestres també juguen un paper central; els morts no desapareixen, continuen guiant i protegint els vius. Les cerimònies busquen equilibri, protecció i benestar: netejar energies negatives, demanar prosperitat o salut, i celebrar la vida en comunitat. Tot està carregat d'experiència i sensacions: colors, aromes, ritmes i moviments.

El cristianisme, en canvi, posa la seua mirada en Déu i en Jesús. Déu és transcendent, omnipotent i pròxim al mateix temps, i Jesús és mediador entre la humanitat i el diví. La relació amb l'espiritual s'expressa sobretot a través de la fe: l'oració, els sagraments i la participació en la litúrgia permeten sentir la presència de Déu i rebre la seua gràcia. Els sants també són importants, però actuen com a intercessors davant Déu, no amb voluntat pròpia com els loa. L'espiritualitat cristiana està marcada per l'esperança en la salvació, la vida eterna i una vida ètica segons ensenyaments divins.

Així i tot, hi ha punts de trobada: tant en el vudú com en el cristianisme existeix la idea d'intermediaris que guien, protegeixen o escolten les peticions humanes. En el vudú, aquests són loa i ancestres; en el cristianisme, sants i àngels. La diferència principal és com es viu eixa relació: en el vudú és directa, sensorial, experiencial; en el cristianisme és de fe, oració i símbols.

En resum, el vudú convida a sentir l'espiritual en la vida quotidiana, a interactuar amb els esperits i honrar als ancestres, l'espiritualitat és pràctica i vivencial, els loa actuen directament. El cristianisme convida a confiar i relacionar-se amb el diví, a través de la fe, els sagraments i la intercessió dels sants, l'espiritualitat és de fe i doctrinal, els sants medien davant Déu. Tots dos camins busquen connexió, guia i protecció, però ho fan des de perspectives molt distintes: una tàctil i vivencial, l'altra teològica i de fe.

El vudú haitià, el vudú de Louisiana i el cristianisme representen tres maneres de comprendre l'espiritualitat.

En el vudú, el món està ple d'esperits amb els quals es pot parlar, negociar i agrair. En el cristianisme, el creient es dirigeix a un sol Déu, però pot inspirar-se en sants i símbols per a enfortir la seua fe.

Malgrat les seues diferències, els tres comparteixen una cosa universal:

- La creació d'espais sagrats (altars).
- L'acte de donar (ofrenes).
- La presència de figures espirituals (lwa, Loas o sants).
- I la celebració de rituals que permeten sentir el diví a prop.

Ja siga amb tambors en un temple haitià, amb ciris en una casa de Nova Orleans o amb oracions en una església cristiana, totes aquestes tradicions ens recorden el mateix: la necessitat humana de trobar consol, sentit i connexió amb el sagrat.

Quan la fe es converteix en terror: el Vudú en l'imaginari audiovisual

per
PAULA ALHAMBRA

Vodu.
Voodoo.
Vaudou.
Vudú.

No importa la versió del nom que conegues, perquè l'imaginari col·lectiu redueix el vudú a una sola imatge: una nina de drap amb agulles clavades. Una visió que és no sols reduccionista i errònia, sinó també nociva. En sèries i pel·lícules, rara és la vegada en la qual el vudú no implica perill. En les nostres pantalles, el vudú és una cosa exòtica i maligna. Alguna cosa que, especialment des d'una perspectiva catòlica, quasi sembla satanisme. No importa el context ni els personatges: la seua sola presència basta per a anunciar que una cosa fosca està a punt d'ocórrer.

Però què estem veient realment quan la pantalla ens mostra vudú? Una religió viva, amb segles d'història i milions de practicants, o un conjunt de clixés construïts per a provocar por? La representació repetida d'aquests símbols no és innocent: modela la nostra percepció col·lectiva i reforça una imatge quasi sempre negativa d'una espiritualitat que rares vegades s'explica, i quasi mai s'escolta.

Aquests estereotips, la falsa representació del vudú, és una conseqüència directa del colonialisme. Curiosament, el colonialisme és també el principi constitutiu del vudú. Una religió nascuda del sofriment, el resultat d'intentar fer sobreviure pràctiques mil·lenàries d'Àfrica sota el jou dels colons francesos i el seu catolicisme. Una mostra de rebel·lia i resistència. Reduïda a una mera eina de terror. A vegades, deslligat del seu context cultural real. En altres, transformat per l'efecte Hollywood en un producte quasi irreconoscible.

Aquesta lògica es manifesta de manera recurrent en la cultura popular. En sèries i pel·lícules, el vudú apareix associat quasi exclusivament a l'ominós. Aquestes representacions reforcen la por al desconegut, la por a "l'altre" –el no Europeu, el no cristià. Aquestes conseqüències són reals: desinformació, estigmatització, ostracisme, racisme. Alguns casos ilustratius permeten observar amb major claredat aquest patró.

American Horror Story, sèrie de televisió antològica creada per Ryan Murphy, va estrenar en 2013 la seva tercera temporada, titulada *Coven* (aquelarre). Encara que la trama principal segueix a un grup de bruixes que van sobreviure als infames judicis de Salem, Nova Orleans i el vudú són una figura central per dret propi, representats per la icònica Reina del Vudú, Marie Laveau (interpretada per Angela Bassett), una figura immortal que lidera una facció rival. El seu personatge interactua amb els esperits *loa* per a obtenir poder, a través de rituals sagnants i sacrificis. El seu vudú està lligat a la venjança, i la seva immortalitat reforça l'estereotip del poder a costa d'un preu moral corrupte. En tractar-se d'una sèrie de terror, els loa deixen de presentar-se com a esperits ancestrals i passen a ser representats com a entitats de caràcter demoníac. Aquest recurs és narrativament eficaç, per completament alié al vudú real. Malgrat les problemàtiques assenyalades, la sèrie incorpora una reflexió entorn de la raça i la resistència.

Curiosament, altres sèries de televisió que inclouen el vudú en la seua trama conserven el component de terror, encara que ho adapten a un registre més juvenil, acostant-ho a un nou públic. En *The Originals* (2013), sèrie derivada de The Vampire Diaries, el vudú funciona principalment com un element de localització. Ambientada a Nova Orleans, la sèrie fa ús d'aquesta tradició espiritual per a dotar de versemblança i especificitat cultural al seu escenari. El vudú s'associa a una comunitat de bruixes del Barri Francés que actua com a força mediatra dins del conflicte sobrenatural, utilitzant rituals, herbes i ninots (*poppets*) com a eines de poder i protecció. No obstant això, aquesta pràctica apareix despallada de la seua dimensió religiosa: no es presenta com a sistema de creences ni com a expressió comunitària, sinó com una forma de màgia funcional al servei de la trama. D'aquesta manera, el vudú s'instrumentalitza i s'homogeneïtza amb altres sistemes màgics de la ficció fantàstica, la qual cosa contribueix a una representació simplificada i descontextualitzada.

En *Chilling Adventures of Sabrina* (2018), l'aproximació al vudú és més puntual i es concentra en el personatge de Mambo Marie, sacerdotessa vinculada al vudú haitià i, posteriorment, revelada com una manifestació del Baró Samedi. A diferència d'altres representacions televisives, Mambo Marie no és construïda com una figura explícitament maligna, i la seua autoritat espiritual és tractada amb una certa solemnitat. No obstant això, la seua integració en l'univers satànic de la sèrie dilueix l'especificitat del vudú, que queda reduït a un conjunt de símbols compatibles amb qualsevol altre sistema esotèric. L'absència de comunitat, context històric i pràctica quotidiana transforma aquesta espiritualitat en un recurs narratiu abstracte, respectuós en la forma però buit en el rerefons.

En l'àmbit cinematogràfic, nombroses pel·lícules han utilitzat el vudú com a recurs narratiu, sovint per a reforçar una atmosfera fosca i terrorífica; no obstant això, en alguns casos –menys freqüents – s'han oferit representacions més positives i fidels a la realitat. Més recentment, *Sinners* (2025) va comptar amb la Dr. Yvonne Chireau, experta en *hoodoo*, com a consultora en el rodatge. El *hoodoo*, encara que comparteix les mateixes arrels que el vudú, és una pràctica espiritual diferent: el *hoodoo* és un sistema de màgia popular afroamericana, inspirat per la tradició nativa americana, i centrat en la naturalesa, herbes i objectes per a la curació i protecció personal, sense dogmes religiosos formals. En *Sinners*, el *hoodoo* juga un paper secundari però vital, a través del personatge de Annie. Ella és qui té els coneixements necessaris per a defensar a la comunitat de la imminent amenaça per part dels vampirs, és ella –i l'amulet que crea– qui salva al protagonista d'una mort segura, mostrant el *hoodoo* com una pràctica ancestral de sanació i connexió espiritual.

I per descomptat, i encara que resulte sorprenent en tractar-se d'una obra Disney, *The Princess and the Frog* (2009) ocupa un lloc particular dins de la representació del vudú en el món audiovisual, ja que es tracta d'una pel·lícula animada dirigida a un públic infantil i familiar, però ambientada a Nova Orleans i clarament inspirada en l'imaginari del vudú de Louisiana. En la pel·lícula, el vudú compleix diverses funcions: és el motor del conflicte (al ser la causa de l'encanteri que transforma als protagonistes en gripaus), participa com a element visual distintiu i s'usa com a eina moralitzadora; la màgia usada amb males intencions sempre té conseqüències.

Vudú hui en dia On, com i quan?

per
CUCA CALATRAVA

NOVA ORLEANS: VUDÚ I RITME ACTUAL.

El vudú a Nova Orleans en l'actualitat continua present, encara que ha canviat molt respecte a les seues formes històriques del segle XIX i no és un fenomen massiu en la vida quotidiana de tota la ciutat.

Què és el vudú a Nova Orleans hui?

El vudú de Nova Orleans –sovint anomenat Louisiana Voodoo– és una tradició espiritual sincrética que combina elements de religions africanes portades per esclaus, del cristianisme (especialment catòlic) i d'altres pràctiques espirituals del Carib i del sud dels EUA.

No és com el representa el cinema (ninots clavats amb agulles o màgia fosca); per a molts que el practiquen hui, es tracta de connexió amb els esperits, ancestres, sanació i guia espiritual, a vegades juntament amb rituals, banys espirituals o consultes.

El vudú encara es practica, però només una xicoteta part de la població el segueix com a tradició espiritual seriosa. No hi ha xifres oficials clares, però estimacions culturals parlen d'una minoria relativament xicoteta de residents que ho integren en la seua vida religiosa o cultural, amb concentracions en barris històricament criolls com el Seventh Ward.

Moltes pràctiques són privades o familiars, no públiques: cerimònies, oracions, neteges espirituals o consultes amb sacerdots/sacerdotesses locals.

D'altra banda, hi ha una presència visible de botigues, *ateliers* i temples que ofereixen serveis, lectures espirituals, rituals, herbes, talismans (gris-gris), etc.

TURISME I REPRESENTACIÓ CULTURAL

Gran part del que la majoria de visitants veu hui està lligat al turisme i al folklore:

Botigues en el French Quarter que venen articles vudú (a vegades més turístics que religiosos).

Tours temàtics sobre vudú i cementeris que mesclen història, llegendes i pràctiques culturals.

Això ha portat al fet que moltes persones no involucrades directament en la tradició vegem només el seu costat turístic o llegendari, no necessàriament la pràctica religiosa real.

El vudú a Nova Orleans no és un espectacle: és memòria, resistència cultural i espiritualitat viva, encara que hui convisca amb el turisme.

RELACIÓ AMB ALTRES TRADICIONS

El vudú de Nova Orleans sovint es confon o es creua amb altres pràctiques com Hoodoo (màgia folklòrica afroamericana), santería o el Vodou haitià. Alguns grups i individus locals combinen elements

de diverses tradicions, la qual cosa explica la diversitat de maneres d'entendre-ho i practicar-ho hui.

El vudú continua viu a Nova Orleans però no és una religió àmpliament practicada per tota la població.

Existeixen temples, practicants i tradicions actives, algunes més enfocades en l'espiritualitat i altres en la preservació cultural.

Part de la seua presència actual es veu també a través del turisme i el folklore popular, que sovint mescla mite i història.

LLOCS CLAU PER A VISITAR

1. Nova Orleans Voodoo Spiritual Temple

Espai espiritual actiu (no sols turístic). A vegades ofereix rituals oberts, xarrades o consultes. fundat en 1990, és un dels pocs temples formalment establits que atén creients i visitants, combinant tradicions vudú amb altres elements espirituals.

2. Nova Orleans Historic Voodoo Museum

Ideal per a entendre la història autèntica del vudú local.

Xicotet però molt dens en contingut cultural. Sovint connectat amb practicants reals.

3. Congo Square (Armstrong Park)

Lloc històric on es va preservar l'espiritualitat africana. Hui és més simbòlic i cultural, però clau per a comprendre l'origen del vudú a la ciutat.

4. Cementeri St. Louis N° 1 (Marie Laveau)

Lloc de peregrinació cultural i espiritual on la gent deixa ofrenes i marques tradicionals.

Actualment només s'entra amb tour autoritzat.

EXPERIÈNCIES QUE POTS VIURE

Consultes espirituals

Lectures, neteges, orientació espiritual.

No és “màgia fosca”, sinó consell i treball espiritual.

Si algú promet “danyar” a uns altres, no és vudú tradicional.

Rituals oberts

Alguns temples o practicants fan rituals públics en dates especials.

Es demana silenci, respecte i, a vegades, una ofrena simbòlica.

Objectes espirituals

Gris-gris, veles rituals, herbes.

Pregunta per a què serveix cada objecte abans de comprar.

COM TRIAR EXPERIÈNCIES AUTÈNTIQUES (MOLT IMPORTANT)

Cerca senyals d'autenticitat:

Expliquen el significat espiritual, no sols l'espectacle.

No prometen resultats impossibles.

Parlen d'ancestres, equilibri, protecció i sanació.

Evita llocs que:

S'enfoquen només en “malediccions”, ninots i morb.

Pressionen per a gastar molts diners.

Usen llenguatge sensacionalista o agressiu.

ESDEVENIMENTS I MOMENTS ESPECIALS

Mardi Gras: algunes tradicions espirituals es mesclen amb el cultural.
All Saints' Day (1 de novembre): dia important per a ancestres. Festivals afrocriolls locals (més culturals que rituals).

Mardi Gras i All Saints' Day des de la mirada del vudú a Nova Orleans.

A Nova Orleans, el vudú no es limita a rituals privats ni a espais tancats; es manifesta també en expressions culturals públiques on música, cos i memòria col·lectiva s'entrellacen. Mardi Gras i All Saints' Day, encara que naixen del calendari cristià, han sigut reinterpretats per la tradició afrocriolla i el vudú de Nova Orleans com a moments clau per a expressar la relació entre els vius, els esperits i els ancestres. La música ocupa en totes dues dates un lloc central, funcionant com un pont entre el visible i l'invisible.

Des de la perspectiva del vudú, Mardi Gras és un temps d'obertura, transformació i alliberament. L'ús de màscares i disfresses no sols respon a la lògica del carnestoltes europeu, sinó que connecta amb una idea fonamental de les religions d'arrel africana: la possibilitat d'assumir altres identitats i permetre que les forces espirituals s'expressen a través del cos. En aquest context, la música –especialment els ritmes de percussió, els cants repetitius i el moviment col·lectiu– compleix una funció similar a la que té en cerimònies africanes i afrocaribenyes: generar energia, cohesió social i comunicació simbòlica amb el món espiritual.

Un exemple clar d'aquesta herència és la tradició dels Mardi Gras Indians. Els seus cants, acompanyats de tambors i crides rítmiques, evocuen memòries africanes on la música no és entreteniment, sinó llenguatge cultural i espiritual. Encara que hui aquestes expressions es presenten com a tradició popular, la seua estructura recorda pràctiques

vudú en les quals el ritme constant facilitava la concentració col·lectiva i reforçava la identitat comunitària. Durant Mardi Gras, la ciutat es converteix així en un espai sonor on la música actua com a força vital compartida.

En contrast, All Saints' Day representa un moment de recolliment i diàleg amb els ancestres. Dins del vudú de Nova Orleans, la mort no implica una ruptura definitiva, sinó un canvi d'estat. Els esperits dels morts continuen presents i poden oferir protecció i guia. En aquesta jornada, la música adopta un to distint: més lent, solemne i reflexiu. Processons, cants suaus i silencis ritualitzats acompanyen les visites als cementiris, reforçant la idea de respecte i continuïtat espiritual

La relació entre jazz, tambors africans i vudú és fonamental per a comprendre aquestes celebracions. Els ritmes africans, preservats a través de la percussió en espais històrics com Congo Square, van aportar una base rítmica que més tard influiria en el naixement del jazz. En l'imaginari vudú, el tambor no és només un instrument musical, sinó un mitjà de comunicació i d'ordre espiritual: marca el temps, convoca a la comunitat i sosté l'energia col·lectiva. El jazz, sorgit a Nova Orleans, va heretar aquesta lògica rítmica i expressiva, incorporant improvisació, repetició i diàleg musical, elements que reflecteixen una visió del món en la qual l'individu s'expressa dins d'una estructura compartida. Durant All Saints' Day i en els funerals, el jazz actua com a vehicle simbòlic que acompanya el trànsit entre la vida i la mort, transformant el dol en memòria viva.

En conjunt, Mardi Gras i All Saints' Day mostren com el vudú ha influït de manera profunda i duradora en la cultura de Nova Orleans. La música funciona com a fil conductor entre totes dues dates: en una, expressa energia vital, moviment i transformació; en l'altra, memòria, respecte i continuïtat espiritual.

Lluny de ser oposades, aquestes celebracions revelen una mateixa visió del món, on celebrar i recordar són formes complementàries de connexió amb el sagrat.

Així, el vudú a Nova Orleans es manifesta no sols en creences o rituals formals, sinó en el so mateix de la ciutat. A través de la música –des dels tambors africans fins al jazz– Mardi Gras i All Saints’ Day mantenen viva una tradició que entén l’espiritualitat com una cosa col·lectiva, encarnat i profundament lligat a la història i a la identitat cultural de la comunitat.

“ENTRE RITUS I VIDA MODERNA: HAITÍ”

El vudú a Haití és molt més que una pràctica religiosa: és un element essencial de la identitat cultural, una forma de comunitat i un vincle amb els ancestres i la naturalesa. Sorgit de la combinació de creences africanes portades pels esclaus i elements del catolicisme, el vudú ha aconseguit adaptar-se a la modernitat sense perdre la seua essència. Lluny dels estereotips sensacionalistes que ho presenten com a fosc o misteriós, a Haití el vudú es viu com una tradició respectada i vital per a la vida quotidiana i espiritual de la població.

LLOCS EMBLEMÀTICS I EXPERIÈNCIES AMB RITUALS

Un recorregut per un dia complet d’experiències vudú permet comprendre aquesta riquesa cultural de manera profunda. La jornada pot començar a Port-au-Prince, visitant el Hounfó Bizango, un dels temples vudú més importants de la ciutat. Ací, els visitants poden aprendre sobre la història del vudú, conèixer els objectes rituals i observar com es preparen les cerimònies. Les parets del hounfó estan decorades amb símbols sagrats i acolorits altars, mentre els sacerdots o hougans expliquen la importància dels Loa, deïtats que representen forces de la naturalesa i ancestres, i com cada cerimònia busca la protecció, sanació o guia espiritual.

Al migdia, és comú assistir a un ritual d’invocació. En aquesta mena de cerimònia, els participants canten i toquen tambors mentre realitzen danses rituals. Els Loa són anomenats mitjançant cants específics i ofrenes, que poden incloure fruites, ciris, aigua i

figures simbòliques. Els visitants poden observar, aprendre els passos dels balls i, en alguns casos, participar de manera respectuosa en els cants o en la preparació de les ofrenes. Aquesta experiència permet no sols apreciar la bellesa dels rituals, sinó també comprendre la seua funció social: els hounfós són centres de cohesió comunitària, on s'enforteixen els llaços entre famílies i veïns.

Després del ritual, un recorregut cultural pot portar a Jacmel, una ciutat costanera coneguda per la seua vida artística i els seus rituals vudú a la platja. Ací, els visitants poden assistir a cerimònies a l'aire lliure, on els tambors es mesclen amb el so de la mar i les danses se celebren sota el sol o la lluna. En Jacmel també es poden comprar amulets, veles i altres objectes rituals en mercats locals, sempre amb respecte, i aprendre sobre el seu significat en la pràctica vudú contemporània.

A la vesprada, es pot participar en un ritual de sanació, molt popular entre les comunitats haitianes. Aquests rituals combinen oració, ús d'herbes medicinals i ofrenes, i són conduïts per houngans o mambos, sacerdots i sacerdotesses del vudú. Els visitants poden aprendre sobre les propietats de les herbes i els significats simbòlics de cada gest i cada objecte. Aquests rituals mostren com el vudú no sols busca l'espiritual, sinó que també actua com a medicina tradicional i enfortiment psicològic per a la comunitat.

FESTIVITATS ESPECIALS

A boca de nit, les festivitats públiques cobren vida. Durant la Festa dels Loa, que pot coincidir amb diferents dates segons el Loa homenatjat, els carrers s'omplin de música, cants, danses i processons. Els assistents participen de manera activa en la celebració, que inclou dramatitzacions d'històries dels Loa, rituals d'ofrena i la preparació de menjars típics que es comparteixen amb tota la comunitat. Aquestes festes permeten experimentar de manera directa l'energia, el color i l'alegria del vudú haitià, mostrant que es tracta d'una tradició festiva i social, a més d'espiritual.

This is a close-up view of a highly detailed and colorful quilt panel. The design is symmetrical, centered around a white star-like motif with four points. The background is a dense, textured orange-red fabric. Various colorful shapes are scattered throughout the design, including a blue bird in the upper left, a green snake in the upper center, a red and blue checkered pattern in the upper right, and several stylized flowers and leaves in green, pink, and blue. The overall effect is vibrant and intricate.

A stylized illustration of a woman with dark skin and a red headscarf, wearing a green top and a yellow skirt, holding a large, ornate, multi-colored comb. She is surrounded by decorative elements like a yellow flower and a blue and white striped object.

En conclusió, el vudú a Haití hui dia és una tradició viva que combina espiritualitat, comunitat, art i celebració. Els seus rituals, festivitats i llocs emblemàtics ofereixen experiències úniques que permeten comprendre la riquesa cultural i la resiliència del poble haitià. Més que superstició, el vudú contemporani és un testimoniatge d'identitat, creativitat i resistència, demostrant com tradició i modernitat poden coexistir en harmonia, oferint als qui el viuen i el visiten un contacte profund amb la història i la vida cultural d'Haití.

56

Vudú

contra...

El Bullying

per
ELENA MARTÍNEZ

TARDOR 2025

QUAN EL MAL NO ES VEU, PERÒ ES NOTA.

El vudú naix com una antiga forma de creença, un ritual per a buscar protecció, sanar o, a vegades, fer mal. En l'imaginari popular, molts el veuen com un joc d'agulles i ninots, però darrere hi ha tot un món de símbols i emocions humanes: la por, la ràbia, la necessitat de sentir poder o venjança.

I si parem atenció... no fem, de vegades, un poc de vudú en la vida quotidiana?

Sense agulles, però amb paraules.

Sense ninots, però amb mirades.

A l'escola, al treball o fins i tot dins del casal, hi ha qui punxa, qui assenyala i qui calla, hi ha algú que decidix sentir-se més fort a costa d'un altre. I és així com naix el "bullying", aquest vudú modern que deixa cicatrius invisibles.

Endinsem-nos de ple en algunes de les xifres del "bullying":

- A Espanya, segons un estudi recent, quasi 220.000 estudiants (6,2%) reconeixen haver patit assetjament escolar en els dos últims mesos.
- Més de 44.000 víctimes d'assetjament escolar declaren haver intentat llevar-se la vida alguna vegada.

- Hi ha més de 74.000 alumnes que es reconeixen com a assetjadors (2,1% del total enquestat).
- Un 16,3% dels estudiants s'identifica com a testimoni de l'assetjament escolar (és a dir, veu “bullying” en les seues classes).
- En Educació Primària (4t, 5é i 6é), el 7,6% es declara víctima. En Secundària, baixa al 5,3%.
- Segons l'estudi HBSC (informe del Ministeri de Sanitat), el 87,2% dels adolescents inscrits afirma no haver patit mai “bullying” en els dos mesos anteriors.
- A escala global, segons UNICEF, 1 de cada 3 estudiants ha sigut assetjat per companys en l'últim mes.
- Segons l'Associació Espanyola per a la Prevenció de l'Assetjament Escolar (AEPAE), entre el 9% i el 25% dels estudiants patixen “bullying” en algun moment.
- En els últims anys ha crescut el ciberassetjament: per exemple, es reporta que entre els jóvens l'assetjament digital s'ha incrementat, amb l'ús de xarxes socials com WhatsApp (66,4%), Instagram (50,5%) i TikTok (49,5%) en els casos denunciats.

Aquestes xifres mostren l'estés i greu que és el problema, no donen calfreds i tremolors, no fan vergonya estant de ple en el segle XXI?

Són ferides que no es veuen, però sagnen cada dia. Les paraules que no deixen blaus, però fan més mal que un colp. El “bullying”, aquest monstre que es cola als patis de les escoles, en les aules o fins i tot a les xarxes, és una ombra que cada volta fa més gran el silenci.

Molts xiquets i xiquetes el patixen en soledat. Uns callen per por, altres per vergonya. I, a voltes, el dolor és tan gran que els roba l'alegria... i, en els casos més tristos, fins i tot les ganes de viure.

Això és el que mai hauríem de permetre.

Cap rialla burleta, cap mot cruel, cap exclusió hauria de tindre lloc en una escola, que és on es construeix el futur. Perquè cada vegada que un xiquet se sent sol o menyspreat, **tots perdem una espurna d'humanitat.**

El “bullying” no és “una broma”, ni “coses de xiquets”. És violència. I contra

el silenci, el millor antídoto és la paraula. Parlar, escoltar, ajudar, abraçar. Fer saber als que patixen que no estan sols. Malauradament vivim en una societat que, a vegades, es riu del diferent, del tímid, del que no vol seguir el corrent. I oblidem que ser diferent és, precisament, allò que fa la festa gran.

Les falles, com a mirall del poble, també han vist aquestes històries: xiquets que no s'atreixen a parlar, joves que se senten fora del grup, rialles que tallen més que el foc. Però si alguna cosa ens ensenya la festa, és que tots formem part d'una mateixa flama.

En la falla, cada ninot té el seu lloc, són diferents, aquesta diversitat és la que fa bonica la plantà, cada mà aporta el seu esforç, i ningú sobra. Sense el color, la forma o la idea de cadascú, no hi hauria *llibret*, ni *masclètà*, ni festa. Les falles també han de ser un exemple. Un lloc on cada xiquet i xiqueta trobe una abraçada, no una burla. Un espai on el foc no creme persones, sinó prejudicis. Perquè no hi ha millor pólvora que la del respecte, ni millor monument que el d'una comunitat unida. El món faller és germanor, solidaritat i amistat i portem en l'ànima el valor de fer pinya, de recolzar-nos els uns als altres, de somriure junts, fins i tot entre les cendres.

Per això, com a poble i com a festa, tenim la responsabilitat d'alçar la veu: Cap xiquet ni xiqueta ha de patir per ser com és.

El foc faller ha de servir per a cremar l'odi, la burla i la indiferència. Que cada flama encenga la llum del respecte, dels somriures i que cada mirada siga un gest de bondat i empatia, no per fer mal en silenci.

El vudú parla del poder de l'ànima, el “bullying”, del poder mal utilitzat, i les falles, del poder compartit.

*Tria tu amb quin vols quedar-te.
Perquè si una paraula pot fer mal,
una altra pot salvar.*

Vudú

contra...

l'Incurable

per
CUCA CALATRAVA

LES AGULLES DE VUDÚ QUE TRAVESSEN LA MEMÒRIA.

L'Alzheimer no arriba com un visitant inesperat: s'instal·la lentament, com agulles de vudú que es claven una rere d'altra en la vida quotidiana. Cada símptoma es sent com un punxot profund que travessa la memòria, la identitat i les relacions, deixant cicatrius que no es veuen però que es noten en cada gest, cada mirada i cada silenci. És una malaltia que no només roba records: roba història, emocions, vincles i dignitat. Qui observa com un ésser estimat es desvaneix lentament sap que cada moment és preciós i que cada minut que passa sense intervenció és una nova agulla clavada.

Enfrontar-se a l'Alzheimer desperta un desig profund de curació que no sempre es pot trobar només en la ciència. Per això el vudú, entès ací com a recerca d'equilibri, protecció i intenció concentrada, emergeix com un símbol de resistència. Cada ritual, cada espelma encesa, cada gest simbòlic dirigit a recuperar allò perdut, és un acte d'amor que desafia la paraula *incurable*. Cada gest diu: "Encara m'importes, encara lluite, encara vull sostenir-te".

Les agulles de vudú de l'Alzheimer són múltiples i doloroses, i es claven en diferents dimensions de la vida del malalt i la seua família:

- **L'oblit de records recents** és una agulla que travessa la confiança. La persona repeteix preguntes, confon situacions, oblida converses que han passat minuts abans. Cada vegada que un record es desvaneix, els cuidadors senten un buit que no es pot omplir amb paraules.

- **L'oblit de noms i rostres familiars** és una de les agulles més cruels. Pares que obliden els fills, fills que ja no són reconeguts per qui els va criar. Cada pèrdua d'identitat és un punxot directe al cor dels qui estimen.

- **La desorientació temporal i espacial** travessa com una agulla invisible que transforma llocs familiars en laberints i dies quotidians en desafiaments imprevisibles. Sortir de la rutina esdevé un risc i cada pas fora del conegut pot semblar por i ansietat.

- **Canvis de personalitat i comportament** són agulles que travessen l'essència mateixa de l'ésser. La persona que sempre ha estat afectuosa pot tornar-se irritable; algú extravertit pot tancar-se en si mateix. Per als familiars, cada canvi és un recordatori dolorós que la malaltia avança.

- **Pèrdua d'habilitats cognitives i motores** és l'agulla que roba independència. Gestos quotidians com vestir-se, menjar, sostenir un objecte o caminar esdevenen obstacles, i cada acció interrompuda deixa un rastre de frustració i vulnerabilitat.

- **Pèrdua de la memòria autobiogràfica:** la malaltia arranca fils de la pròpia història, esborrant fets que definien la identitat del pacient. Cada record perdut és una agulla que travessa tant el malalt com els qui l'acompanyen, deixant un sentiment de dol constant.

Enfront d'aquestes agulles, el diagnòstic precoç es converteix en un acte d'amor i protecció. Reconèixer la malaltia en les primeres fases permet planificar, cuidar millor, preservar records i moments, i acompanyar amb consciència. Els escàners cerebrals d'alta precisió, com els que s'utilitzen a l'Hospital La Fe de València, actuen com oracles moderns: revelen canvis subtils en l'estructura i funció del cervell abans que els símptomes siguin visibles. Cada imatge mostra el terreny sobre el qual es desenvoluparà la batalla contra l'Alzheimer, oferint claredat on abans només hi havia por.

La ciència i el ritual semblen mons diferents, però en realitat es complementen. L'escàner cerebral revela l'invisible: zones d'atròfia, alteracions neuronals i senyals primerenques del deteriorament. Permet planificar cures, retardar l'avanç de la malaltia i anticipar desafiaments. El vudú, en canvi, actua sobre l'intangible: protegeix la memòria afectiva, reforça els vincles i ofereix consol emocional als qui cuiden. Un ens dona claredat; l'altre ens dona força. Un assenyala les agulles; l'altre ensenya a sostenir-nos davant d'elles.

Altres malalties incurables existeixen, i cadascuna té les seues pròpies agulles:

- PARKINSON: tremolors i rigidesa que recorden constantment la fragilitat del cos.

- ELA (Esclerosi lateral amiotròfica): pèrdua progressiva del control muscular i de la comunicació.

- ESCLEROSI MÚLTIPLE: brots que interrompen la vida diària, provocant dolor, debilitat i desorientació.

- FIBROMIÀLGIA I LUPUS: agulles invisibles de dolor i fatiga crònica que afecten la qualitat de vida.

- MALALTIES RARES I GENÈTIQUES, com distròfies musculars o síndrome de Rett: agulles que es claven des de la infància, marcant l'existència des dels primers anys.

Però cap malaltia travessa la vida de manera tan íntima i dolorosa com l'Alzheimer, perquè toca la memòria, la identitat i el vincle afectiu. Cada agulla d'aquesta malaltia colpeja no només el malalt, sinó també els qui el cuiden, i cada gest de cura és un acte de resistència davant del que sembla inevitable.

El vudú, més que una pràctica, es converteix ací en una metàfora de l'amor actiu. Cada ritual, cada objecte carregat d'intenció, cada gest repetit amb devoció, és un intent de reconstruir allò que la malaltia arranca. No promet miracles, però sosté, protegeix i recorda que encara hi ha esperança, fins i tot quan la biologia és implacable.

El diagnòstic precoç i els rituals, junts, creen un espai on la vida no es redueix a símptomes ni a pèrdues inevitables. La ciència ofereix informació i temps; el ritual ofereix consol, participació i sentit. Un actua sobre el visible, l'altre sobre l'invisible. Un permet planificar i anticipar; l'altre permet sentir i resistir.

La veritable curació davant l'Alzheimer consisteix a permetre que aquests mons conviu. Que l'escàner ens mostre on es claven les agulles i que el ritual ens ensenye a sostenir-nos davant d'elles. Que la detecció precoç done temps i que la intenció simbòlica done força. Que cada gest de cura siga un acte d'amor conscient, i cada ritual una afirmació que l'esperança segueix viva.

Perquè, encara que no sempre puguem detenir les agulles d'aquesta malaltia, sí que podem travessar-les amb presència, dignitat i amor. Encara que els records es perden, els vincles es poden mantindre. Encara que la identitat es fragmente, la tendresa i la companyia poden sostenir l'essència.

Que l'incurable no siga sinònim d'abandonament. Que cada agulla de vudú ens recorde que encara hi ha lluita. Que la ciència i la fe s'entrellacen per protegir allò que importa. I que, encara que els records es dissolguen en l'oblit, sempre puguem salvar la dignitat, la memòria compartida i l'amor que ens manté units.

Perquè al final, la veritable curació no està només a guarir, sinó en acompanyar, resistir i estimar davant del que sembla impossible. En sostenir amb mans fermes i cors oberts aquells que l'Alzheimer intenta arrabassar-nos. En encendre espelmes, encendre l'esperança i permetre que, encara davant l'incurable, la vida conserve el seu significat i la seua llum.

Sempre en el nostre llibret la festa es fa paraula i enguany, a més a més, la paraula es fa denúncia. Més enllà d'explicar el monument o mantindre viva la tradició, este llibret pot i ha d'alçar la veu per una realitat que famílies del barri, de Paterna i de la Comunitat, pateixen en silenci: la falta de recursos per a les persones malaltes d'Alzheimer i la lentitud desesperant de les institucions a l'hora de donar resposta.

Des d'estes pàgines, posem el focus en allò concret, sense rodejos ni eufemismes. Ací es pot contar com una família espera mesos –fins i tot anys– una valoració de la dependència mentre la malaltia avança sense treva. Com les ajudes arriben tard o no arriben, com les places en centres de dia són insuficients i com el pes de la cura recau quasi sempre en casa, esgotant a qui acompanya la persona malalta cada dia.

El llibret es convertix així en un espai de memòria, precisament quan parlem d'una malaltia que la va esborrant. Un lloc on denunciar que la burocràcia és lenta, però l'Alzheimer no espera; que els tràmits s'acumulen, però les necessitats són urgents; que les institucions gestionen amb terminis administratius una malaltia que avança a contrarellotge.

La Falla Dos de Maig, fidel al seu esperit crític i de barri, utilitza el seu llibret per deixar constància que la festa també és compromís. Perquè no tot es crema la nit de la cremà: les paraules es queden. I que este any quede clar, per a qui vulga llegir-ho –i per a qui té la responsabilitat d'actuar–, que les persones amb Alzheimer i les seues famílies mereixen recursos, agilitat i dignitat, ací i ara.

Associacions valencianes per a famílies:

AFAV. ASSOCIACIÓ DE FAMILIARS DE MALALTS D'ALZHEIMER DE VALÈNCIA

Ofereix programes d'informació, grups de suport, ajuda domiciliària i un centre de dia per a persones amb Alzheimer.

Plaça Vicente Andrés Estellés, nº 6. 46015 València. Web: www.afav.org

Tel.: 96 358 79 58 / 96 358 79 69 / 96 342 90 08

Correu: afav@afav.org

AVAMA. ASSOCIACIÓ VALENCIANA D'AMICS I PARENTS DELS MALALTS D'ALZHEIMER

C. Marqués de Zenete, 20, 46007 València

Tel.: 96 385 32 34 (atenció telefònica 24 h)
Correu: avama@telefonica.net

ASSOCIACIÓ ALZHEIMER PERALES I CENTRE DE DIA ALZHEIMER VALENCIA

Carrer de Navarra, 8, baix, 46008 València
Tel.: 96 005 4266 / 65 250 4558 (seu i centre de dia)

E-mail: ana@alzheimerpereales.com
/ info@alzheimerpereales.com

AFACAM ALZHEIMER (Sagunt)

Camino del Mar, SN, 46500 Sagunt, València

Tel.: Consulta a través de la web (normalment tenen serveis de suport i activitats)

ALZHEIMER CATARROJA (Catarroja)

Carrer Almeria, 9, baix, 46470 Catarroja, València. Tel.: Consulta a través de la web/ visita presencial

FEVAFA . Federació Valenciana d'Associacions de Familiars i Amics de Persones amb Alzheimer

Avenida Tres Cruces, 67, baix-esq., 46014 València

Tel.: 96 151 00 02 / 670 611 207

Correu: info@fevafa.org

Web: www.fevafa.org

Udú contra...

l'Odí

per
Tony Jiménez

“HATERMANOR” (O EL CONTRARI A “GERMANOR”).

Naixem lliures, o reinicialitzats “de fàbrica”, més bé.

Però no sols amb absència d'odi, també d'amor.
Qualsevol estímul és una cosa nova que fins i tot no se sap bé on encaixar. El que ocorre és que els primers estímuls d'amor solen ser millor acompanyats que els altres, perquè solen anar acompanyats d'alguna masegada o somriure i es grava més ràpid en el nou disc dur.

Però no estic d'acord que no es grave també alguna forma d'odi.

Només que és una paraula, igual una miqueta dura per a un bebé.

Proven vostés a imaginar que faria un cadell d'uns mesos, si poguera, en llevar-li un xupló o obligar-lo a engolir unes farinetes amb no massa bon aspecte. És una forma d'odi, només que no ho sap, i els adults per contra, es neguen a reconèixer que això és així.

Evidentment, que això s'anirà recollocant en el temps. Això que ara és un món entre el bé i el mal, pren forma i aprenem que no cal assassinar a algú perquè no et responga als teus “bon dia”... Encara que ben pensat, assassinar a ganivet no, però un lleuger correctiu... Efectivament, pensem un sol instant el que li hem desitjat a eixa persona que et creues i saludes i no et retorna ni una miserable mirada. Seria llavors odi?, seria jo un “odiador”? Quant odi cal acumular o de quin calibre, per a considerar-me un autèntic “hater” de manual?

Definitivament som “odiadors” per naturalesa. Apareix des de pràcticament l'inici de la vida (no oblidem els carxots en el cul en nàixer, acompanyats d'un sonor plor), i arriba just fins al moment actual, on acabe de llegir un comentari en una publicació d'Instagram, que firmaria el mateix Adolf en una mala vesprada.

Les xarxes socials, no ens han ensenyat a odiar, només ens permeten fer-ho visible a l'univers, amagats darrere d'una pantalla. D'altra banda és exactament el mateix.

Una persona molt pròxima que s'encarregava un poc de la meua educació sense ell saber-ho, em va dir una vegada: “no et fies de ningú, però dona'ls a tots una oportunitat”.

No vaig entendre del tot en un principi, però després amb el pas dels anys, com en tota bona ensenyança, comprens l'aplicació perfectament.

No dic jo que no siga un “odiador” a l'ús. Dels de diari, gens especial. Encara que reconec que últimament s'està radicalitzant el “háter” que habita en mi, quasi irremeiablement forçat per “Putins” i “Netanyahus”, o si preferix vosté per una llista interminable de xoriços i supòsits governants que et diuen: “faça vosté el que jo dic, però no el que jo faig”.

En este món voraç i implacable és quasi impossible no odiar alguna cosa o a algú.

Els rojos als blaus, els vikings als culers, els d'universitat als d'FP i així un llarg etcètera amb els seus viceversa inclosos. Els veïns als fallers, els fallers de la “capi” als dels pobles, els dels pobles entre ells.

I finalment, dins de cada falla d'un “grupet” faller a un altre.

És així.

La “germanor” és un idil·li que prové d'un lloc que no existix. Ho va inventar segurament el mateix que va dir que les coses que passen en la falla, es queden en la falla.

L'ésser humà tendix a autodestruir-se per si mateix. Els espanyols, especialment. Els valencians amb un punt de “això ho pague jo”. I els fallers perquè ens va la marxa.

Això sí. La meua falla que no la toque ningú, perquè jo per la meua falla mate (note's la ironia).

Els fallers són un poc com un clan que em ve a la ment. Capaç de disparar a un altre clan, però implacables si s'ataca a un dels seus.

Al mateix temps si s'ataca al conjunt de tots els clans, llavors ens revelem com a grup existencial.

I la germanor? I dins de la germanor, la fallera? En la prada on pasturen els unicorns.

La majoria ho atribueix a la competició. És possible que una miqueta de culpa tinga. Jo vull que guanye el meu equip encara que jugue malament, o millor fins i tot, que no guanye el meu, però tampoc el teu. Odi de manual.

L'objectivitat i l'odi són enemics íntims.

I heus ací, que s'anteposa el grup a l'individu. És a dir, ens adoctrinen

-a vegades sense adonar-se- des de xicotets per a odiar al rival faller, al que porte un altre color de roba o plante la falla en una altra demarcació. Tot això sense detindre's un moment a pensar que en eixa altra falla d'eixe altre barri, hi ha amics d'infància, de jugar al carrer, d'anar al col·legi junts o d'haver crescut en el mateix barri.

L'odi amagat i de menor calibre, fa saltar l'alarma si entre en un casal alié a visitar al meu amic, a veure a la meua cosina o només perquè em van dir ahir, que em passara a prendre alguna cosa. El prejuí insà del que em veu entrar per la porta. El meu propi en pensar si estic fent el correcte.

Això d'odiar al grup distint al meu de la falla, vull pensar que no és més que un reflex de la societat actual. On la pressa excessiva, el rancor, l'enveja, la moderna polarització (per a mi això només succeïa en els imants), i les autoritàries xarxes socials, són els dirigents que porten el timó. Així que qualsevol relació que s'establisca dins dels límits "casalers", quasi irremeiablement es veurà intoxicada per tant agent extern, fent-nos oblidar, que estem treballant, lluitant i competint per un bé comú.

De tots els odis possibles, este és el més desconcertant.

Quan ja no soc capaç de diferenciar el de casa del de fora. El de fora és el meu adversari –cosa que tampoc em proporciona el dret a odiar–, però el de casa és al seu torn el meu company d'equip, la qual cosa convertix en absurda la competència en qualsevol àmbit de l'exercici faller.

Ja no competisc contra l'adversari, competisc també contra els meus semblants, per ser també el millor dins de la meua falla. Que no se'ns escape res, no vaja a ser que el del costat tinga més reconeixement que jo, se li atribuïsquen més mèrits fallers o vaja a saber una miqueta més del món faller que jo mateix. Odi innecessari, absurd i nociu, perquè sentència irremeiablement des de dins, allò que tarda tant a germinar a l'interior de les nostres associacions. L'odi es transforma al seu torn en tristesa. Tristament odiem.

Així que, de moment i fins que es demostre el contrari, em declare en rebellia contra l'actual "GERMANOR". Suggerisc el canvi total i absolut al terme "HATERMANOR". Almenys fins que caiguem en el compte que eixe odi és del mateix calibre que el dels primers carxots en el cul en nàixer.

Estic a l'espera que evolucione a res, a adonar-nos que fins i tot ens queda una vida per desenrotllar i gaudir.

El verdader odi no deixarà d'existir, així que deixem-lo per a tots eixos que dominen el món i estan tan lluny.

Jo us cedisc el meu, que ja m'està molestant massa.

Vudú
contra...

la Burocràcia

per
DIANA TALÓN

L'ART EFÍMER CONTRA LA BUROCRÀCIA ETERNA.

Les Falles són foc, música, pólvora i art efímer; una barreja de creativitat artística, sàtira de la societat més pròxima, tradició, convivència i identitat cultural i comunitària. Les Falles són úniques en el món: poques festes combinen creació i destrucció d'una manera tan simbòlica. Durant mesos es construïxen enormes obres d'art per a cremar-les en una sola nit... I esta és la seua màgia.

A més, les Falles són un motor econòmic fonamental en la Comunitat Valenciana. Les Falles generen centenars de milions d'euros cada any entre turisme, consum local i producció artesanal. La festa crea milers de llocs de treball lligats directament a la seua organització i producció: artistes fallers (i tallers de fusteria, escultura, pintura, disseny...), pirotècnics, indumentària i orfebreria, bandes de música, floristes... Les Falles ajuden a mantindre vius estos sectors econòmics tan artesans i tan nostres: sense elles molts d'estos oficis tindrien dificultats per a subsistir.

No obstant això, per a nosaltres, els que les vivim per dins, les Falles són també normatives, formularis, permisos, informes, inspeccions i canvis d'última hora; és a dir, hores eternes de "treball de despatx" que pareix no acaben mai. A vegades fa l'efecte que alçar un monument de vint metres al teu carrer és menys complicat que entregar la documentació necessària per a plantar-ho i aconseguir els permisos necessaris.

En els últims anys la burocràcia s'ha convertit en un dels nostres majors enemics: una festa universal atrapada en la teranyina administrativa. Les Falles són Patrimoni Immaterial de la Humanitat, aparador de la nostra comunitat. Així i tot –o potser precisament per això– cada any ens carreguen amb noves regulacions, més exigències i més procediments. En un context de creixent exigència en matèria de seguretat, convivència i responsabilitat institucional, és comprensible que s'implementen nous requisits; no obstant això, l'acumulació de normatives i procediments provoca en els fallers un sentiment d'impotència (tan generalitzat hui en dia) davant un sistema que en compte de protegir el nostre patrimoni sembla que el vol fer desaparèixer.

Cada exercici faller es repetixen processos complets des de zero, com si la festa fora una nouvinguda i no una tradició de segles. Per això, no és d'estranyar que, a vegades, els fallers acabem sentint-nos més presoners de tràmits administratius que valedors de la nostra tradició i cultura.

El que sempre hem considerat la nostra segona casa, on convivim xiquets, joves i adults, s'ha transformat, a vegades, en un laberint de formularis, reglaments i reunions interminables. Cada projecte, des d'organitzar un acte fins a sol·licitar un simple permís o contractar un segur, pot convertir-se en un procés enutjós que consumix el nostre temps i la nostra energia, que podríem invertir en el verdaderament important: gaudir i millorar la nostra festa. L'essència de les Falles, que sempre ha sigut espontània i comunitària, corre el risc de diluir-se entre papers i segells.

Per a les comissions (que no tenim una estructura professional, sinó que treballem en el nostre temps lliure i sense cap remuneració) açò suposa una càrrega enorme, especialment per a les més modestes que, en no poder destinar mitjans econòmics, poden veure's penalitzades o directament incapacitades per a presentar projectes, obtindre ajudes o permisos.

Reivindicar menys burocràcia no és demanar menys control, sinó més sentit comú. No es tracta d'eliminar-la, la gestió és necessària; però sí d'adaptar-la, modernitzar-la i simplificar-la, de manera que la burocràcia no siga un fre sinó un suport. A més, fomentar la participació real de tots els membres permetrà que les regulacions siguen més àgils i inclusives, i que la festa recupere la seua frescor i vitalitat.

I és ací quan sorgix la nostra proposta, provocadora i simbòlica a la vegada: i si el vudú, no la pràctica ritual real, sinó el seu imaginari cultural, poguera “alliberar” la festa del pes de la burocràcia?

En la cultura popular, el vudú sol representar-se com un sistema ritual capaç d'establir vincles invisibles entre accions i conseqüències. O, dit d'una altra manera, el vudú s'associa a la capacitat d'influir en realitats difícils mitjançant objectes simbòlics. Precisament ací residix la potència metafòrica d'esta idea que cal deslligar completament de la seua connotació nociva i centrar-la en la seua dimensió representativa.

Així, el vudú funcionaria com una representació de l'aspiració a influir, de manera indirecta però eficaç, sobre allò que obstaculitza la gestió quotidiana de les comissions falleres: la burocràcia. Imaginem que cada formulari, cada permís i cada tràmit fora transformat en una figura, una mena de “ninot administratiu”, que els fallers puguem punxar amb la finalitat de simplificar-los, perquè ni la creativitat ni la il·lusió dels fallers sobreviuen indefinidament sota el pes de la paperassa.

L'imaginari vudú es convertix així en vehicle literari per a demanar una administració més àgil, més transparent i menys donada a encadenar tràmits interminables. Si volem que les Falles continuen sent un referent cultural, hem de protegir la seua essència enfront de l'excés de burocràcia. Perquè, al final, la festa no està en els papers, sinó als carrers, en els casals i en la passió dels que la viuen.

Les Falles, que cada març celebren la destrucció ritual del vell mitjançant el foc, posseïxen a més una tradició perfecta per a esta lectura: cremar l'innecessari per a deixar pas a l'essencial. Igual que els monuments fallers es consumixen en la cremà com a acte de renovació, també la burocràcia hauria de sotmetre's a cicles de revisió que eliminen procediments redundants.

La potència d'esta metàfora radica en la seua capacitat per a evidenciar dos fenòmens. En primer lloc, mostra la distància que pot generar-se entre l'administració i la realitat social: l'excessiva burocràcia provoca desconfiança cap a la gestió municipal de les festes. En segon lloc, subratlla la importància de la simplificació administrativa com a instrument per a reforçar la sostenibilitat de la festa.

En conclusió, la referència al vudú -utilitzada exclusivament com a figura retòrica- oferix una ferramenta conceptual per a qüestionar de manera crítica, però respectuosa, l'excés de burocràcia que envolta a les Falles. Convida a considerar la possibilitat d'un model administratiu més àgil, més coherent i més pròxim a les necessitats reals de les comissions i de la ciutadania.

I, siguem honestos: si algun dia els fallers recorrem de veritat al vudú, no serà per maldat, sinó per desesperació. Encara estem a temps d'evitar-ho.

Vudú contra...

la Deshumanització

per
MARTA CERDÁN

DESHUMANITZATS. LA GRAN FERIDA: LA FALTA D'EMPATIA.

Vivim temps estranys.

Temps on, massa sovint, les persones caminem com ninots sense fil conductor, com figures de drap manipulades per mans invisibles. Vivim en un món on tot corre, tot pesa i tot pressiona. Però allò que més falta fa, allò que més ens reclama la humanitat, és exactament allò que més escasseja: **l'empatia**. Aquesta falta d'empatia deshumanitza a l'ésser humà, el fa perdre l'ànima i el seny. Ens lleva la capacitat simple, i alhora revolucionària, de mirar a algú i pensar: *podria ser jo*.

Però ens hem acostumat a mirar sense veure, escoltar sense sentir i conviure sense compartir.

I aleshores, quan pensem en el vudú, en aquelles figures travessades per agulles, mirem al nostre voltant i ens adonem que, encara que semble exagerat, també nosaltres patim punxades que no es veuen, però es noten, i malgrat això, som incapaços de sentir-les en els altres.

Hi ha qui pensa que el vudú és només una superstició llunyana, una mena de màgia negra que no pertany al nostre món modern. Però potser, si parem atenció, descobrim que el veritable vudú contemporani no viu en

rituals exòtics, sinó en els mecanismes silenciosos que ens convertixen en símbols, etiquetes, mercaderia i estadístiques. Això fa que la falta d'empatia siga la plaga silenciosa del segle XXI, quan una persona deixa de ser persona. Quantes vegades hem permés que ens claven agulles d'odi, de rutina, d'indiferència? Quantes vegades ens hem deixat convertir-nos en punts llunyans que caminen sense rumb? Quantes vegades hem perdut el control sobre un mateix? Quantes vegades hem deixat que algú ens manipule el destí, el cos i la voluntat?

No cal agafar una nina de drap per deshumanitzar: n'hi ha prou amb una política que tracta els migrants com números, amb una economia que calcula el valor d'una vida només quan produeix, amb una societat que jutja abans de mirar als ulls. Les agulles de hui són molt més fines i eficaces: desinformació, desigualtats, discursos d'odi, banalitat emocional. Punxen més, fan més mal i deixen menys marca visible: l'indiferència.

La filosofia ens advertix des de fa segles: *Quan un poble deixa de pensar, algú pensa per ell*. I quan algú pensa per tu, ja no eres persona: eres un instrument, una peça, una nina amb agulles clavades.

Estem perdent: **la capacitat de mirar-nos**, de reconèixer l'altre com a persona i no com a objecte, com a rival, com a número o com a opinió cridada a les xarxes.

Vivim rodejats de pantalles que ens punxen més que qualsevol agulla de vudú. Vivim atrapats en ritmes que ens modelen com cartó pedra.

Les Falles, que sempre han sigut el termòmetre del poble, ens posen un espill davant. I l'espill és cruel, però necessari: perquè ens mostra una societat més pendent de la foto que de la causa, més obsessionada amb tindre raó que amb comprendre, més preocupada per la crítica que per l'abraçada. Una societat que consumixen persones, governs que juguen al vudú amb els seus ciutadans, pantalles que decidixen què hem de sentir i a qui hem d'odiar. I ho fan sense que ens adonem, mentre somriem com ninots pintats.

I nosaltres com a comunitat hem de sentir que la convivència i la cultura són la nostra protecció contra la deshumanització. Que quan ens reunim

al casal, quan treballem junts, quan parem taula i compartim paella, estem desclavant agulles del cos social.

I així, enmig d'un món que ens vol dividits, cansats i manipulables, les Falles ens eduquen i ens recorden que no som figures, sinó ciutadans; no som ninots, sinó veus; no som cartó, sinó ànima i memòria.

Perquè si parlem de deshumanització, també hem de parlar de resistència.

De la capacitat que té una colla, una comissió, un barri sencer per tornar a donar forma a la humanitat. Per cosir-nos l'ànima entre tots, puntet a puntet, com un ritual col·lectiu que cap vudú pot trencar.

La falla és el record viu que som comunitat, que som veu, que som calor humà.

I que, encara que el món s'enteste a convertir-nos en figures manipulables, tenim la força d'alçar-nos, de riure, de criticar i de tornar a fer-nos humans, una vegada i una altra.

Per això, enguany, quan el foc alce el monument al cel, potser la vertadera pregunta siga:

Quines agulles volem deixar que es cremen amb ell?

La indiferència?

La desigualtat?

L'odi?

La manipulació?

Aquest "a mi això no m'afecta"?

O, per fi, la nostra pròpia deshumanització?

Les Falles, paradoxalment, cremen perquè la memòria no s'apague. I aquesta memòria ens diu que, quan un poble perd l'empatia, perd la seua ànima.

Potser ja és hora, com a fallers i com a persones, de tornar-la a trobar.

Vindú
contra...

la Fe cega

per

MIGUEL ÁNGEL SÁNCHEZ

QUE CADASCÚ CREGA EN EL QUE VULLGA.

Creure o no creure: és aquesta la qüestió que orienta les nostres vides?

La necessitat de creure és un tema que ha acompanyat a la humanitat des dels seus inicis. Però, en què hem de creure i per què? Per a entendre aquest fenomen, és essencial reflexionar sobre els seus orígens, analitzant si les nostres creences són realment necessàries. Què ens impulsa a creure? És una necessitat innata o una construcció social?

En la prehistòria, els nostres avantpassats, el “Homo habilis” va començar a desenvolupar en un món hostil una habilitat d'aprenentatge que anava més enllà de la mera experiència o l'acatament d'ordres. Aquest aprenentatge no es basava en la por, sinó en una comprensió més profunda del seu entorn a través de l'observació. Aquesta observació i aprenentatge, van establir les bases del pensament complex que caracteritzaria a l'Homo sapiens. L'acció i la reacció van començar a tindre sentit, les conseqüències de les nostres accions es van tornar evidents. No obstant això, hi havia situacions on la por seguia present.

Les pintures rupestres mostraven maneres de caçar, pescar i protegir-se dels depredadors, es compartien coneixements pràctics com tacar-se amb femta per a emascarar olors o posicionar-se contra el vent per a evitar ser detectats. Tot això conferia un poder

inèdit a l'ésser humà. Amb el temps, el pensament va evolucionar cap a la creença: pensar que si s'actuava d'una certa manera o s'utilitzaven uns certs mètodes, tot eixiria bé. La creença era una força oculta dins de nosaltres, impulsant-nos a realitzar gestes que mai haguérem imaginat. Aquells que van comprendre el poder d'aquesta força extraordinària van ser considerats figures poderoses: embruixadors, xamans, gurus, bruixots, profetes, messies, déus, lamas, remeiers i il·luminats.

La conclusió és clara: tots els éssers humans posseïm innat tant el pensament com la creença; ambdues són necessàries per a superar els obstacles que la por ens imposa. Llavors podem plantejar-nos: els que no senten por necessiten creure? O potser hauríem d'invertir la pregunta: els que creuen són aquells que no temen realitzar el que inicialment semblava impossible?

Un exemple revelador són els esportistes paralímpics. Molts d'ells no eren atletes d'elit abans; no obstant això, després d'enfrontar malalties o accidents que els van disminuir alguna facultat física, el seu afany de superació els va portar a desenvolupar habilitats i una força de voluntat insospitades tant per a ells mateixos com per als qui els envolten.

Ja hem establert que creem i hem comprés les raons darrere de les nostres creences. Però ara sorgeix una pregunta crucial: en què hem de creure? Una opció són les religions que han sigut un dels pilars fonamentals en la construcció del sistema de creences al llarg de la història.

Com va afirmar Víctor Hugo: “Les religions són les grans naus de l'esperit humà”. Aquestes naus han servit com a refugis davant la incertesa i han proporcionat respostes a les preguntes existencials més profundes.

Considerant la religió com un conjunt de creences o dogmes sobre la divinitat, de sentiments de veneració i temor cap a ella, de normes morals per a la conducta individual i social i de pràctiques rituals, principalment l'oració i el sacrifici per a donar-li culte, podem parlar d'Àsia i l'hinduisme, considerada la religió més antiga, data al voltant del 2500 a. C. El budisme va ser fundat per Siddhartha Gautama (Buda) en el segle VI a.C. en el nord

de l'Índia. A l'Orient pròxim també trobem el judaisme, sorgit en la regió de Canaán, al voltant del 2000 a. C., basat en els ensenyaments de la Torà i la creença d'un únic Déu. D'ell va sorgir el cristianisme en el segle I d. C. amb els ensenyaments de Jesús de Natzaret. L'islamisme va ser fundat pel profeta Mahoma en el segle VII d. C. a Aràbia Saudita, basada en els ensenyaments del Corà.

Podem trobar altres, com els Bahá'i en el segle XIX a Pèrsia, i filosofies quasi religioses, de conducció de la pròpia vida per mitjà d'una espiritualitat, com el taoisme, de Lao-Tse, i el confucianisme.

Fem una menció especial al Vudú, nascut a Àfrica Occidental i desenvolupat a Louisiana i Haití, és una religió que busca equilibri entre el món humà i l'espiritual a través d'un Déu creador i els lwa o Loas, esperits intermediaris. La seua estructura es relaciona amb altres tradicions: comparteix amb el judaisme i el cristianisme la idea d'un Déu suprem; amb les religions africanes i animistes, la presència d'esperits i ancestres; i, com en el catolicisme popular, integra símbols, sants i rituals comunitaris. Així, el vudú és una espiritualitat de pont, on el visible i l'invisible conviuen de manera harmoniosa.

Totes elles són religions o camins d'autoconeixement: són un conjunt de creences d'algué, d'un grup o d'una multitud de persones, són com un estat mental que pot ser conquistat.

L'esperit és la dimensió immaterial de l'ésser humà, el seu centre vital, mentre que l'espiritualitat és la forma en què eixa dimensió es manifesta i es desenvolupa, incloent-hi les pràctiques i creences que la cultiven.

Ja tenint clar els conceptes parlem d'eixes pràctiques, que requereixen que hi haja en elles, fe i creença, perquè si no són espectacle o teatre. Els ritus i celebracions, ens connecten amb una cosa més gran que nosaltres mateixos.

Fins i tot pràctiques que en si mateixes no són una espiritualitat, com la consulta de cartes o l'astrologia en cerca del futur, com la màgia: art o ciència oculta que es pretén produir resultats contraris a les lleis naturals, amb enganys o aparences.

Els ritus o celebracions religioses en ànsia d'una espiritualitat més profunda, solen estar arreplegades o basar-se en llibres sagrats que actuen com a guies, des de la Bíblia fins al Corà o els Vedes. O potser no, com en el Vudú, on no trobarem llibre sagrat, perquè tot es transmet de forma oral.

No obstant això, m'identifique amb les paraules del Dalai Lama, que en una reunió de pensadors va dir:

“Jo sent que hauria d'haver-hi una altra espiritualitat diferent de la fe religiosa com la meua i la del meu amic cristià, una que simplement intentarà augmentar i conservar la nostra part bona de la naturalesa humana, el sentiment de comparar amb els altres, una certa forma de bondat, no es necessita església o temple, crec que les famílies tenen el potencial per a proporcionar eixos simples i bons valors humans.”

Aquesta utopia seria una meravellosa espiritualitat sense creences, però hui dia, ni ell ni jo la veiem possible.

En definitiva, explorar les creences i ritus ens permet endinsar-nos en les complexitats de l'ésser humà i comprendre com aquestes forces modelen la nostra realitat.

L'espiritualitat és, en essència, una cosa intrínsecament pròpia i únic per a cada individu, un mode de realitzar la fe i la creença de manera única i personal.

El meu primer contacte amb el cristianisme va tindre lloc en el col·legi religiós, on vaig adquirir coneixements i valors fonamentals. No obstant això, la meua espiritualitat, en aquells dies, se sentia més definida per la seguretat de pertànyer a un grup del meu entorn que per una convicció personal profunda.

No seria fins a quaranta anys després, quan un esdeveniment inesperat, un moment crucial, em va impulsar, lliure de por, a modificar i madurar la meua espiritualitat, i a compartir-la activament. Alguns podrien anomenar-ho una “crida” (a vegades s'identifica incorrectament la “crida”, amb el sacerdoti, però tota cerca espiritual té a l'altre costat una “crida”),

a un lliurament i recepció mútua, a la millora del meu estat mental. Potser va ser eixa part del nostre cervell que raras vegades utilitzem, o tal vegada l'instint de supervivència, la que va preparar la meua consciència, perquè, en el fons, el meu cervell ja intuïa el que residia en el meu cos, revelat anys després.

Amb la meua comprensió intel·lectual madura, vaig trobar dificultats per a acceptar una narrativa històrica que presentava nombroses llacunes i una cadena d'esdeveniments que semblaven dependre de coincidències fortuïtes. Davant aquesta situació, vaig sentir la necessitat de reelaborar el meu propi enfocament. Vaig decidir construir un relat fonamentat en l'evidència i l'anàlisi crítica, amb l'objectiu d'oferir una perspectiva més sòlida i coherent, minimitzant així les possibles ficcions i discrepàncies.

Aquest és el meu relat personal, i podria ser una cosa així:

Jesús de Natzaret i Juan Bautista dos jueus que es coneixien de joves, es van retrobar al riu Jordà. Juan, que ja batejava als qui s'acostaven a ell, per a convertir-los en cristians, va reconèixer en Jesús al Messies esperat, al “déu fet home”. Després d'aquesta trobada, Jesús es va retirar al desert amb els llibres de les profecies, on va forjar la seua visió de la vida recolzada en elles. Va reflexionar sobre un món més bondadós i el va compartir amb tots aquells que es van acostar desitjosos d'un món més amable.

La seua entrada triomfal a Jerusalem va ser un moment important. Jesús creia que els fariseus reconeixrien el seu missatge, però en veure que això no succeïa, i els fariseus havien posat un preu al seu cap, es van trobar amb la seua audàcia, quan Jesús va decidir en la seua retirada a la muntanya, posar a prova la valentia d'aquests en públic davant el poder de Roma. Envoltat dels seus amics en el sopar li va demanar a Judes que fora als fariseus per a anunciar el seu lliurament eixa nit, Judes va aprofitar per a obtindre unes monedes. La seua mort, que era un fet inevitable, va succeir en la creu.

El moment crucial va arribar després de la desaparició física del seu cadàver. Els apòstols, els seus amics

reunits, van decidir continuar el camí que Jesús els havia mostrat. La fe en Déu i en aquell home, Jesús, va generar una força transformadora en els seus seguidors, anomenada Esperit Sant.

Quan els cristians van concebre la manifestació de Déu com Trinitat, com a Pare, Fill i Esperit Sant, van poder veure inscrites i anunciades les petjades de Jesús en eixe “Antic Testament” que havien heretat de la religió jueva, que s’uniria al “Nou Testament”, en el qual la mateixa fe relatava els fets i ensenyaments de Jesús.

I és que, com diu Antonio Flores en “Fe cega, navalla esmolada”, cal fugir de les creences ocultes o excessivament reglades, perquè roben la nostra personalitat. No obstant això, CREU, i superaràs allò que té atrapada a la teua bondat. La meua creença per a compartir la meua bondat, em fa reflexionar sobre la seua paraula, i com també diu Antonio Flores a una de les seues cançons: “El que pinte en el meu camí, haurà de parlar-me de tu.”

Vudú
contra...

la Guerra

per
ELENA MARTÍNEZ

TARDOR 2025

LA HUMANITAT A PEU DE CENDRA.

Vivim en un món que es crema. Però no parlem de la Cremà.

Parlem de ciutats que s'esfumen, de famílies que desapareixen davall de runes, de xiquets que ja no juguen perquè han après abans a córrer que a somriure.

Açò s'anomena GUERRA. La guerra és un conflicte organitzat i violent entre grups humans, normalment Estats, governs, exèrcits, guerrilles o comunitats, que utilitzen la força armada per a imposar objectius polítics, territorials, econòmics, ideològics o religiosos.

No és simplement "barallar", és violència estructurada, sostinguda i planificada.

La guerra és el vudú global, un ninot gegant d'humanitat punxat per quatre "poderosos" que juguen a ser déus amb els més dèbils.

És el moment exacte en què el cervell se'ns apaga com un llum fluorescent cremat

i deixem que l'odi, el territori i els diners dicten sentència de sang.

La guerra és el recordatori més brut que l'ésser humà és capaç de destruir més ràpidament del que és capaç d'entendre.

La guerra és la deshumanització màxima, la ruptura amb l'empatia, la incapacitat de veure a l'altre com a igual, la caiguda en la lògica del

“nosaltres contra ells”. I apareix quan les paraules fallen i la por mana, quan la identitat importa més que la vida, quan el poder s’imposa sobre la dignitat.

I mentre els que manen fan discursos, els que moren són sempre els mateixos: xiquets, mares, ancians, famílies que sols volien un plat calent i una nit sense sirenes.

Perquè la guerra mai és dels polítics, mai és dels dictadors, mai és dels que firmen documents: és dels que no tenen ni veu per a preguntar “per què?”.

La guerra és un negoci de pocs pagats amb la vida de molts. Una tómbola macabra on els que perden mai han comprat el bitllet.

És la prova final, que ens porta a pensar que no hem evolucionat tant: que posarem homes a la lluna però no som capaços de posar pau a un carrer.

I després, quan tot acaba en runes, qualsevol govern vindrà a fer-se la foto, a posar plaques, a inaugurar monuments... i a contar la història com si la guerra fora un triomf i no una vergonya.

Els informatius canvien de pantalla i nosaltres canviem de canal. Però el món segueix rebent colps. Colps no són accidents, són decisions, decisions de gent que mai mor en elles. Governants que juguen al Risk amb persones reals. Mercaders que venen armes com qui ven joguets. Nacions que parlen de pau mentre firmen contractes de mort.

Açò no és ficció. Açò és la realitat que evitem mirar a la cara.

Segons un estudi global recent, en 2024 es van registrar 61 conflictes armats actius globalment, en 36 països, la xifra més alta des de 1946.

D’aquests conflictes, almenys 11 van aconseguir el nivell de guerra d’alta intensitat, és a dir, conflictes amb més de 1.000 morts relacionades amb combat en un any. I es podem localitzar molt fàcilment:

-Àfrica: 28 conflictes. Regions d’Àfrica (diversos conflictes interns, tensions, insurreccions) – Àfrica continua sent el continent amb més conflictes actius.

-Àsia: 17 conflictes

-Orient Mitjà: 10 conflictes. Gaza / Israel

-Europa: 3 conflictes. Ucraïna – guerra prolongada per la invasió russa.

-Amèrica: 2 conflictes

Però també hi ha moltes “guerres oblidades”: conflictes armats en països que no apareixen en els mitjans globals, amb víctimes que rarament ixen en els titulars.

Aquestes xifres situen el període actual com un dels més violents des de la Segona Guerra Mundial quant a quantitat de conflictes actius.

En aquest moment no es trobem davant d’una guerra mundial a l’estil clàssic, però el nombre elevat de conflictes en diferents regions produeix una violència globalitzada, desplaçaments massius, crisis humanitàries, fam, refugiats. Aquest sofriment sempre és de la població civil, en la majoria de conflictes la violència està lluny del front militar, atacs inesperats a pobles, ja de per si empobrits, destrucció d’infraestructures, crisi sanitària... fan que el cost siga enorme per a la població. Tanmateix, tenim una proliferació de guerres acomodades, conflictes interns, guerres “interminables” o zones de guerra permanent que generen una crisi de pau mundial, amb conseqüències en migracions, pobresa, desigualtats que transcendixen fronteres.

La pregunta més seriosa seria: Per què hi ha tantes guerres ara?

Segons els experts diuen que hi ha diversos factors que expliquen el repunt de conflictes en estos anys:

- Crisis geopolítiques, reacomodaments de poder global, intervencions externes.

- Desigualtats extremes, pobresa, competència per recursos, crisis mediambientals.

- Estat feble, fragilitat institucional, governances fallides, tensions ètniques, religioses o territorials.

- Guerra moderna: conflictes no convencionals, insurreccions,

guerres internes, enfrontaments prolongats, la qual cosa multiplica el nombre de “guerres silenciades”.

En 2025, un estudi recent advertix d’una “violència estructural” global, amb conseqüències dures per a milions de persones.

La guerra ja no és una cosa llunyana, ja afecta gran part del món, i els seus efectes transcendixen fronteres. La pau no és la normalitat, per primera vegada en dècades, la normalitat sembla ser la guerra, la violència, el desplaçament, la fam.

Que hauríem de preguntar-nos com a humanitat, la pregunta seria ben senzilla, com conviure entre tanta inestabilitat? Com protegir la dignitat quan la vida és efímera?

I la resposta també és senzilla, no pot ser només militar o política, necessita solidaritat global, consciència social, ajuda humanitària, drets humans i justícia.

I ara diríem, açò és cosa del Vudú, de la màgia negra, de l’obscurantisme, així tot el mal que tenim l’amaguem en creences quan ens convé.

Quina ironia, veritat? El vudú, nascut del sofriment d’un poble esclavitzat, convertit en icona del mal pels mateixos que el van esclavitzar. És còmode demonitzar l’altre.

És còmode assenyalar supersticions mentre nosaltres fem rituals moderns que també fan mal:

- Tancar fronteres.
- Convertir refugiats en números.
- Fer veure que no sabem d’on venen les guerres.
- Fingir neutralitat mentre comprem gas, petroli o armes.

El vudú punxa ninots i nosaltres punxem continents sencers, però, això no ho diu ningú.

Però el vudú del nostre monument ens demostra que la guerra és l’antítesi de les Falles, si nosaltres cremarem per renàixer, la guerra crema per destruir. Si nosaltres plantem ninots, la guerra planta tombes.

Les Falles som valentes, diuen el que molts callen. Però, també cal reconèixer, que han caigut en el parany de la comoditat: criticant als de sempre, evitant als intocables. Fem burla dels polítics, sí, però, dels que ja estan cremats.

Quan plantem una falla, plantem crítica, però quan la cremem, no cremem el problema, a vegades només cremem la nostra culpa. Mentrestant el món es crema de veritat, i no per festa.

En la guerra: es crema la vida.

En el vudú: es crema la por.

En les Falles: es crema la vergonya.

Però només un d’estos és redemptor. Només un és una crida a obrir els ulls. Només un s’atreuix a dir: “Tot açò és culpa nostra també.” Perquè el món no està així per màgia negra, ni per supersticions, ni per bruixeria africana. Està així perquè molts miren cap a un altre costat mentre uns pocs manen.

Així que les guerres continuaran mentre siga més fàcil demonitzar un ritu africà que condemnar un contracte armamentístic. Seguirem buscant culpables lluny mentre el problema està ací: en l’ambició, en la desigualtat, en la deshumanització.

I per això les Falles són necessàries.

Perquè són el ritual que recorda a crits i flames que no podem continuar fent com si no passara res. Que, si no plantem consciència, si no plantem humanitat, si no plantem justícia, no hi haurà falla ni cremà que ens salve del fum del món i tot ho convertisca en cendres.

Vudú

contra...

la imatge desfigurada de la Festa

per
Gil-Manuel Hernández i Martí
(Associació d'Estudis Fallers)

EL VUDÚ, O COM S'HA CONSTRUÏT UNA IMATGE DESFIGURADA DE LA FESTA.

El vudú és una religió animista d'origen africà –procedent sobretot de les cultures fon i ewe de Benín, Togo i Ghana– que, traslladada al Carib i a Amèrica amb la diàspora esclavitzada, va desenvolupar formes pròpies sense perdre les seues arrels. Centrada en la relació entre humans i forces espirituals, reconeix un Déu suprem i distant, però articula la vida religiosa a través del culte als avantpassats. Els seus rituals –amb música, dansa, ofrenes, possessió i pràctiques de sanació– tenen tant una funció espiritual com comunitària, reforçant vincles, preservant la memòria col·lectiva i proporcionant protecció i equilibri.

La imatge popular del vudú ha estat profundament distorsionada per segles de mirada colonial, racisme cultural i explotació sensacionalista. Des del segle XIX, viatgers i cronistes europeus i nord-americans el van descriure com una pràctica “peril·losa” o “salvatge”, i esta representació va ser reforçada posteriorment pel cinema de Hollywood i la literatura popular, que hi van associar elements aliens com ninots punxats, zombis

o malediccions. En realitat, estos imaginaris provenen de tradicions europees de bruixeria o de caricatures comercials, i no del vudú africà o haitià, que va ser sistemàticament estigmatitzat per justificar el domini colonial i la deshumanització de les poblacions afrodescendents.

Este estigma ha tingut conseqüències duradores, perquè ha contribuït a criminalitzar comunitats, legitimar polítiques repressives i invisibilitzar la riquesa espiritual del vudú. Lluny de la “màgia negra”, el vudú és una religió centrada en la cura, la mediació amb el món espiritual i la cohesió comunitària, amb rituals orientats a l’harmonia i la protecció. Superar els mites implica recuperar una comprensió rigorosa d’esta tradició i reconèixer el seu valor com a patrimoni cultural i històric de les societats africanes i afrocaribenyes. Així què, en síntesi, la història moderna del vudú és també la història de la seua *deformació*. El colonialisme europeu i el racisme cultural van convertir una religió africana complexa –centrada en la comunitat, la memòria i la mediació espiritual– en un repertori de tòpics sensacionalistes: ninots punxats, zombis, malediccions i màgia negra. Esta interpretació *desfigurada*, amplificada per Hollywood i per la literatura pulp del segle XX, va servir per deshumanitzar les poblacions afro-descendents i per justificar polítiques de dominació. La caricatura del vudú mostra fins a quin punt una tradició rica pot ser reduïda a espectacle banal, convertida en una ombra grotesca d’allò que realment és.

Esta metàfora pot resultar sorprenent, però és poderosament útil per entendre com s’ha transformat i desfigurat la percepció de les Falles en les últimes dècades. Igual que passa amb el vudú, les Falles són sovint llegides des de fora (i de vegades també des de dins) a través d’un conjunt d’estereotips que en distorsionen el sentit profund. La festa apareix reduïda *sol*s al soroll, a l’excés, al trànsit col·lapsat, als turistes que busquen un espectacle exòtic o a un marcadore identitari inofensiu i folkloritzat, com si no haguera un sentit profund amagat, que ha estat ocultat pels llocs comuns que naixen d’una festa excessivament mercantilitzada. La dimensió ritual, la memòria comunitària, la sàtira política i l’ofici artesà desapareixen darrere d’una capa de tòpics

que, en última instància, funcionen com una forma de “colonització simbòlica”: la festa queda infantilitzada i desactivada, convertida en una marca comercial més.

La metàfora del vudú ens ajuda a veure com una cultura pot ser traduïda a un llenguatge que no és el seu. Igual com els ninots punxats no formen part del vudú tradicional –sinó d’antigues pràctiques europees de bruixeria que van ser projectades sobre esta religió per desacreditar-la–, també els “ninots” de les Falles pateixen una deformació simbòlica. El ninot faller, pensat com a instrument de crítica, com a sàtira política popular, com a artefacte que punxa l’autoritat, es converteix sovint en una figura decorativa, desproveïda de mordacitat, sotmesa a interessos comercials o reduïda a una mera peça de consum visual. La càrrega política es dilueix, l’excés simbòlic es neutralitza i el monument esdevé un producte més de la marca turística.

Hi ha, també, un paral·lel més profund: així com el vudú fou estigmatitzat per servir interessos colonials, la deformació actual de les Falles serveix interessos econòmics i polítics ben concrets. Una festa desactivada críticament és molt més fàcil de governar, de mercantilitzar i de convertir en espectacle municipal o en recurs turístic. L’exotització, la folklorització i la banalització no són innocents: són formes de control cultural que debiliten l’autonomia comunitària i transformen una festa viva en una escenografia disponible per als fluxos de capital, màrqueting i ciutat-espectacle. Igual que el vudú va ser convertit en una fantasia per a consum cultural de masses, les Falles corren el risc de ser convertides en una fantasia municipal, turística o mediàtica que poc té a veure amb la seua essència.

Fer memòria del vudú primigeni africà implica desfer els mites imposats des de fora i recuperar el seu sentit profund com a patrimoni espiritual. Igualment, reivindicar les Falles reals implica resistir la seua domesticació, recuperar la dimensió crítica, popular i comunitària de la festa, i trencar amb les imatges impostades que la presenten només com a espectacle o com a atracció de masses. Les Falles són –o haurien de ser– un sistema ritual complex, un espai de cohesió social, una plataforma de sàtira i una expressió comunitària per gestionar el conflicte i la memòria

collectiva. Només recuperant esta densitat simbòlica i ritual és possible entendre-les com a patrimoni viu i no com a producte comercial de consum ràpid.

Per això, utilitzar la metàfora del vudú per parlar de les Falles no és una provocació gratuïta, sinó una eina d'anàlisi poderosa. Ens recorda que totes les cultures poden ser desfigurades per mirades externes interessades; que tota festa pot ser reduïda a tòpics; que tota tradició pot ser convertida en mercaderia; i que tota comunitat pot ser desposseïda del seu propi relat. Recuperar la veritat del vudú com a religió original implica descolonitzar la mirada. Recuperar la veritat de les Falles com a festa singular implica desmercantilitzar-les, desfolkloritzar-les i reconèixer-les com el que són: una arquitectura ritual de complexitat excepcional, un organisme simbòlic que mereix ser comprés des de dins i no projectat des de fora.

En un temps de domesticació festiva, la metàfora del vudú ens convida a mirar les Falles amb una lucidesa renovada: a identificar els relats que les deformen, els interessos que les manipulen i les forces que les buiden de sentit. I, sobretot, ens recorda que tot patrimoni viu necessita ser defensat de les seues pròpies caricatures, perquè en elles es juga no sols la imatge externa d'una festa, sinó la seua mateixa supervivència com a forma de vida comunitària, crítica i creativa.

Vudú

contra...

la Pobresa

per

ELENA MARTÍNEZ

TARDOR 2025

QUAN LA MÀGIA NO ÉS SUFICIENT

Deixem-ho clar des del principi, el vudú, és una religió profunda, antiga, nascuda en les terres d'Àfrica Occidental, que va viatjar a la força en els vaixells d'esclaus fins al Carib. Una fe que combina esperit, música, rituals i comunitat.

Però també és una religió marcada –com tantes altres– per la pobresa, la marginació i la història més fosca que pot escriure la humanitat: la de la desigualtat.

El vudú sempre ha sigut la religió dels qui no tenien res més, és refugi, identitat i comunitat per a gent que massa sovint viu en condicions de pobresa extrema.

Quan els colonitzadors arrabassaven llengua, família i llibertat, els esclaus retenien l'únic que ningú podia robar-los: la seua fe. Allí on no arriben els recursos, arriben els ritus. Allí on falta menjar, sobren esperances. No perquè la màgia resolga res, sinó perquè la gent necessita alguna cosa a la qual agarrar-se quan el món la deixa caure.

Si ens parem a pensar, podríem dir que la pobresa és “mala sort”, “destí” o “karma”?

NO. La pobresa no cau del cel, cau d'un sistema que distribuïx els recursos com un mag que repartix cartes

marcades. Tal volta no falten riqueses: el que sobra és acaparament.

I així, el vudú, com altres creences populars, es convertix en una explicació possible d'un món impossible.

Mentre els rics parlen de geopolítica, els pobres encenen espelmes. Mentre uns decidixen el futur, els altres li pregunten als esperits com aprovar el present. No és superxeria, és supervivència.

La pobresa en el món és un dels desafiaments més persistents, complexos i dolorosos de la humanitat. No és només la falta de diners: és la falta d'oportunitats, de drets, de seguretat, d'educació, de salut i de dignitat. Afecta milions de persones i es manifesta de moltes formes, algunes visibles i altres silencioses.

La pobresa pot ser:

- Extrema: On les persones viuen amb menys de 2,15 dòlars al dia (valor fixat pel Banc Mundial). Implica no poder cobrir el bàsic: menjar, aigua, refugi, medicines.
- Moderada o relativa: Persones que les seues condicions estan sota del nivell mitjà de benestar del seu país. No poder accedir a internet, no poder pagar el lloguer, no arribar a final de mes.
- Multidimensional: Aquesta pobresa inclou mancances en educació, salut, vivenda, alimentació i condicions de vida que, encara que es tinga algun ingrés econòmic, no poden subsistir.

Si parlem de xifres globals podem dir que:

- 700 milions de persones viuen en pobresa extrema.
- 3.000 milions (quasi la mitat de la humanitat) viuen amb problemes greus d'accés a recursos bàsics.
- 1/3 dels xiquets del món no tenen accés a una alimentació adequada.
- 1 de cada 4 persones no té aigua potable segura.
- 800 milions no poden pagar atenció sanitària bàsica.

La pobresa es troba a tot el món, però hi ha països que la patixen més que altres:

Àfrica Subsahariana (la regió més afectada)

- Acumula el 60% de la pobresa extrema mundial.
- Té alts nivells de fam, conflictes armats i falta d'infraestructures.

Àsia Meridional

- Especialment l'Índia, el Pakistan, Bangladesh.
- Milions de persones en pobresa rural i urbana.

Amèrica Llatina

- Pobresa lligada a desigualtat, violència i economies informals.
- Veneçuela, Haití i parts de Centreamèrica són els casos més greus.

Països en conflicte: Síria, Iemen, l'Afganistan, Sudan del Sud, Ucraïna, Israel, Palestina, perquè la guerra multiplica la pobresa de manera immediata.

Les guerres destrueixen llars, escoles, hospitals i economies. La corrupció i mala gestió política impedeix que els recursos arriben als qui els necessiten. La desigualtat econòmica, el 10% més ric posseïx més del 75% de la riquesa mundial. Cal incloure que el canvi climàtic, sequeres, inundacions, huracans i pèrdua de collites afecten els més pobres. La falta d'educació, sense formació, no hi ha accés a treballs dignes. El racisme, discriminació i desigualtat de gènere, hi ha grups sencers que es queden fora del sistema. Però sobretot estan els models econòmics injustos, països sencers depenen d'exportacions barates o deute extern.

Imaginem per un moment que tots férem servir el vudú com a resposta a la pobresa.

- “Ei, el barri no té llum.” Li clavem una agulla al ninot.
- “No tenim vivenda.” Li clavem dues més.
- “La fam no para de créixer.” Li clavem un punyal.

Però ja sabem que això no funciona. El vertader malefici és la indiferència, i aquest sí que fa efecte. Ja sabem que la pobresa no se soluciona amb rituals, i que el vudú tampoc és culpable de res.

El que sí que és culpable –i molt– és:

- La desigualtat extrema
- Les fronteres injustes
- Les guerres que mai paguen els qui les provoquen
- Les potències que ofeguen als mateixos països que després acusen de “subdesenvolupats”

I així és com la pobresa, com un mal vudú, es perpetua generació darrere generació.

Però, les Falles tenen una cosa meravellosa: el poder del foc simbòlic.

Cremem el que no volem.

Cremem el que ens fa mal.

Cremem la hipocresia, la injustícia, l'avarícia, la ignorància.

Potser ja és hora de preparar el ninot més gran de tots, el que represente: la pobresa estructural, la indiferència dels rics, la desigualtat que asfixia continents sencers, el destí injust que mai ha sigut destí. Eixe sí que mereix una Cremà monumental. I sense perdó dels esperits.

Quan entrem en temps de mascletaes, llums, trons i crits de “Ja estem en Falles!”, hi ha un altre soroll que quasi ningú vol escoltar: el silenci de la pobresa. Eixe mutisme que no porta banderins ni indumentària, que no ix en carrosses, ni desfila per l'Ofrena, però que ompli mig món de fam, por i desesperança.

I mentre nosaltres plantem monuments de cartó pedra per a cremar-los, hi ha milions de persones que cremen la seua vida buscant un plat calent, una oportunitat, un futur mínimament decent. Mentre nosaltres discutim si el monument haurà de ser més alt, si les carpes fan massa soroll o si el jurat ens puntuarà amb justícia. Ironies de la vida: ens cabreja perdre mitja punteta en enginy i gràcia, però no perdem ni un segon pensant en els qui perden la vida buscant menjar.

Quan encenem la traca final, el món pobre encén una altra cosa: la resistència. Nosaltres tirem petards, ells tiren endavant com poden. Nosaltres omplim taules de bunyols, xocolate, xurros i paelles monumentals, ells omplin les seues d'esperes, de misèria i de somnis trencats. Nosaltres vestim seda, or, adreços, manteletes i brodats, ells vestixen la mateixa roba gastada fins que la tela diu prou.

La festa és nostra, sí... però la realitat és de tots. Perquè un món injust no es construïx a base de flames, no obstant això, tampoc es crema amb una foguera. Mentre hi haja qui acumula riquesa com si s'haguera d'acabar el món, sempre hi haurà qui no tinga ni per a hui.

Fem servir les falles per a denunciar, fem-les cridar en forma d'art i un art que parle del món. Per això, tal volta va sent hora de recordar que, a banda de fer humor sobre polítics, “influencers” i rates de clavegueram amb corbata, també podem parlar d'això: de la pobresa que mata, de la que no ix en les revistes, de la que no té foc perquè mai va poder permetre-li-ho.

En esta festa que crema tot el que sobra, no deixem fora el que falta. Que la crítica no siga només decorativa. Que la sàtira no siga només per a fer-nos riure. Que el foc no siga només espectacle. Perquè si el món és una falla, als pobres sempre els toca estar al cadafal de la vida esperant un miracle. I ja és hora que el miracle siga de veritat i no de cartó pedra.

Vudú
contra...

la violència masclista

per
ELENA MARTÍNEZ

TARDOR 2025

Hui 25 de novembre de 2025, dia de la violència masclista o potser violència de gènere, o perquè no, violència domèstica, la veritat no sé quin nom és l'encertat, no ho entenc massa i no m'importa. Tampoc sé molt bé si el color és el morat, el groc, el roig, o el negre, no comprenc per què ha de tindre un color, ni tan sols perquè un dia determinat per a manifestar-se o fer recordar. Tan sols sé, que la violència és la cendra més fosca d'aquesta societat. Així doncs, aquest missatge ha de ser el que estiga present els 365 dies de l'any.

És cendra que no ix a les fotos, que no es veu en les desfilades, que no fa soroll quan cau... però que mata, silència i destrueix famílies senceres.

Aquest silenci espés, brut, que s'amaga darrere de persianes baixades, de parets massa fines i de veus que callen "per a no adonar-se".

I mentrestant, ella tremola.

La violència masclista no és un titular. És el colp que no es veu. És la mirada que espenta. És la por de tornar

a casa. És eixe “perdona, no tornarà a passar” que sempre acaba tornant.

Cada any, dones assassinades.

Assassinades.

No “mortes”.

No “víctimes d'un incident”.

ASSASSINADES per una societat que encara educa en qui mana i qui obeeix, qui té drets i qui té por.

Però darrere de cada dona hi ha més morts: xiquets que deixen de jugar, que deixen d'entendre, que deixen de créixer.

Famílies que es trenquen. Pobles que ploren. I un país que s'acostuma massa fàcilment.

Perquè la violència no és un problema de dones; és una vergonya col·lectiva. No naix de sobte. Naix d'una mirada que menysprea, d'un acudit que ridiculitza, d'un comentari que culpa a la víctima, d'un sistema que encara premia el dominador.

És la mà que pegà, però també la mà que mirà cap a un altre costat. És el comentari masclista que ningú va frenar. És l'amic que li riu la gràcia al masclista. És el jutge que no creu la víctima. És el poble que s'acostuma a escoltar notícies d'assassinats com si foren l'oratge.

I mentrestant, ella pega cops a la porta, a les parets, al món... però ningú sent.

Són ferides que no deixen sang, així i tot supuren. I hi ha rituals que no fan falta agulles ni nines de drap: els fa el masclisme cada dia, en silenci, en casa, al carrer.

Molts imaginem el vudú com un acte obscur: una nina punxada amb agulles, una bruixa murmurant, un conjur que condemna. Però no, aquest no és el problema, el gran problema és la violència de gènere... aquesta sí que és autèntic vudú.

El vudú més cruel: el que t'atrapa viva i et trau la llum a pessics. Un encanteri pervers. Una presó invisible. No fa falta un altar ni una foguera: només un agressor i una societat que mira cap a un altre costat.

Cada paraula humiliant és una agulla. Cada crit és un conjur. Cada colp és un ritual que es repetix massa. I mentrestant, ella –la víctima– es desfà com una nina de drap, cosida, trencada, reenganxada, intentant sobreviure a un mal que li arranca l'ànima a trossos.

Les Falles, que tot ho cremen, també haurien de cremar este vudú social: les agulles del control, les nines de la por, els rituals de la submissió, els encanteris de la violència. El masclisme arrelat, quotidià, invisible i assassí.

És fàcil encendre la traca, però, costa més encendre consciències.

És fàcil criticar en el llibret, però, costa més actuar en el carrer, en la família, entre amics.

És fàcil dir “quina llàstima”, però, costa més dir “prou”.

Per això, hui, en aquest llibret, diguem-ho clar: **NI UNA MÉS.**

No per quedar bé. No per omplir un discurs.

Si no perquè darrere de cada dona assassinada hi ha una pregunta que crema com una falla: Què haguérem pogut fer i no vam fer?

Que la flama fallera servisca per a alguna cosa més que per a fer festa.

Que servisca per a il·luminar la veritat que molts no volen mirar: que mentre una sola dona tinga por, este món està trencat.

En cada cremà hauríem de recordar les dones que no han pogut continuar, les que el foc de la violència masclista ha apagat massa prompte. Perquè en una societat que es declara lliure, moderna i igualitària, no pot ser que una dona encara tinga por d'obrir la porta de casa.

No pot ser que un xiquet cresca aprenent que els crits són normals.

No pot ser que un poble calle quan una dona plora.

La lluita contra la violència masclista no és cosa de dones.

És cosa de tots: de les escoles, de les famílies, dels grups de WhatsApp, dels amics que no riuen la gràcia, dels que paren els peus, dels que escolten, dels que no jutgen.

Perquè la violència masclista no és un mal inevitable.

És una construcció humana.

I si es construeix, es pot destruir.

Que les Falles ens ensenyen una vegada més que el foc purifica: Que cremem el vell, la cosa més injusta i tot allò que siga cruel.

I deixem espai per a un futur on cap dona tinga por i on cap vida siga arrabassada.

La violència masclista no és una flama més: és un incendi que entre tots i totes hem d'apagar ja.

Vudú contra...

la Desconnexió emocional

per
ÁNGELA CASTRO

**SI POGUERA FER VUDÚ I TORNAR A SENTIR... NO
DEMANARIA RES MÉS QUE, VIURE SENT FALLER.**

Tic, tac.

Comença el dia.

El món apreta abans fins i tot d'obrir els ulls: missatges pendents, *deadlines*, "has d'arribar", "has de poder", "has de fer". La societat moderna és un despertador etern que no sabem apagar.

Vivim envoltats de soroll, de presses, d'expectatives impossibles. Hi ha qui diu que estem més connectats que mai, però connectats a què? A una pantalla, a un rellotge que ens espenta, a una productivitat que no perdona.

Vivim en pilot automàtic.

No perquè vulguem, sinó perquè així és com se sobreviu, no?

Complim horaris, tasques, objectius... i ens oblidem del més fàcil i bàsic: viure. No viure només per inèrcia, viure amb consciència i emoció. Parar-nos a entendre qui som i què ens ha portat, dia rere dia, a ser-ho.

És a dir, sentir. Un luxe que hui en dia pocs ens permetem.

Potser és per falta de temps o potser ens hem deshumanitzat. I, de sobte, en la inèrcia constant de “viure”, arriba alguna cosa que ho trenca tot. Una pèrdua, un colp inesperat. I, tot i això, tampoc podem parar. La vida continua. Quina pena no poder-nos permetre ni temps per a sentir el record d’algú, veritat?

Ja no sabem sentir. Ni amb el cos, ni amb l'ànima.

Per sort, hui en dia existeixen pràctiques, rituals, religions i maneres de veure el món que van nàixer justament per a això: per reconnectar amb el cos i amb els nostres orígens, donar espai a les emocions i sanar tot allò que no veiem.

Això és el que sempre ha sigut el vudú en el seu origen. No un acte de maldat ni d'agulles, sinó una manera de parar, d'escoltar, de tornar a sentir.

I, pensant-ho bé... els fallers ja tenim el nostre propi “vudú”. Alguna cosa que, sense dir-li així, fa exactament això: les Falles.

Perquè, al final, què fem els fallers sinó vudú?

El nostre “vudú”, un ritual col·lectiu que naix del foc, de la pólvora, de l'art i de la unió. Un ritual que, per sort per als fallers, arriba cada any per desconnectar-nos i posar-nos els sentiments a flor de pell. Ens recorda que sí, que sí que sabem sentir.

Tenim els nostres rituals.

La *mascletà*, que es sent al pit i sona més fort que els nostres propis batecs.

La *plantà*, un ritual que materialitza tot l'esforç.

L'*ofrena*, que és devoció, record i emocionar-se en un silenci compartit.

I la *cremà*, cada 19 de març, eixe ritual final que ens ensenya a soltar i a convertir en cendra tot allò que volem deixar arrere. Acceptar que tot s'acaba... però només per poder tornar a començar.

Tenim la nostra connexió.

Amb l'art, amb la història, amb els que van estar abans i amb els que vindran després. Tots compartim la mateixa connexió emocional, eixa que és inexplicable, però que reconeixes a l'instant.

Tenim unió. Tots formem part d'això.

Al casal es comparteix molt més que temps: es comparteixen cansaments, rialles, discussions, abraçades i silencis. Es fa pinya, ens convertim en una família.

Respectem els orígens, les nostres tradicions.

Sabem d'on ve tot açò i quin és el seu significat. Ho cuidem, ho repetim, ho celebrem i ho transmetem. Perquè no és només festa: és identitat, és cultura, és la nostra manera de viure.

En definitiva, les Falles creen un espai on el nostre pilot automàtic es desconnecta. És ací on tot canvia. Ser faller és tornar a sentir, de forma intensa.

Per això, si poguera fer vudú –vudú del bo, del que cura– i tornar a sentir...

no demanaria res més que, viure sent faller.

Vudú contra...

les Fronteres

per
ELENA MARTÍNEZ

TARDOR 2025

VUDÚ, ESCLAVITUD I CAMINANTS DE L'ÀNIMA

Hi ha històries que no caben als llibres, tan sols en la memòria dels pobles que mai oblidaren qui són. Una d'aquestes històries és la del vudú, una fe nascuda en llibertat i feta presonera pel món.

Per començar a desglossar aquest relat, cal fer-se una pregunta ben senzilla, què és el vudú?

En el més sentit pragmàtic de la paraula, el vudú és una religió o pràctica espiritual originària de l'Àfrica Occidental, especialment de les regions que hui en dia són Benín, Togo i Nigèria, allí aquesta religió s'anomena "vodún" i significa esperit o deïtat.

IMMIGRANTS I EMIGRANTS: QUATRE SEGLES DE VIATGES I ESPERANCES

Segle XVIII: els viatges forçats

El vudú es va expandir cap al Carib, sobretot a Haití durant l'època colonial, entre els segles XVII i XVIII, quan més de 12 milions d'hòmens, dones i xiquets

foren arrancats de la seua terra, encadenats i obligats a travessar l'oceà, en una emigració forçada i cruel, cap a terres prosperes, extenses, sense explotar, terres plenes de plantacions de tabac, de dacsa, de café, per a fer rics als terratinents espanyols, portuguesos, francesos i anglesos, que havien emigrat voluntàriament cap a les noves colònies en busca fortuna o poder. Hòmens sense escrúpols, sense humilitat, no més que amb una obsessió desmesurada de fer-se rics, sense gens de remordiments cap a unes persones que els havien robat la vida, famílies desmembrades, on el pare anava a un lloc, la mare a un altre i els fills separats uns dels altres des de ben xicotets.

Els seus cossos foren venuts com mercaderia, però les seues ànimes no es deixaren comprar. En aquells vaixells d'esclavitud, ells no podien portar or, ni cases, ni llibres, però, sí que portaven el seu tresor més antic: la fe dels seus avantpassats.

Aquella fe va viatjar dins dels cors, amagada entre llàgrimes i cançons. I quan arribaren a noves terres, com Haití, Cuba o Nova Orleans, va tornar a florir amb nous noms, nous déus i nous tambors.

Però, abans que el vudú travessara la mar i arribara a Haití, en aquella època, "Saint-Domingue", ja batejava fort entre les terres càlides d'Àfrica Occidental.

En pobles de Benín, Togo i Nigèria, cada arbre, cada riu i cada muntanya tenien ànima. Els déus del vent, de l'aigua i del foc vivien prop de la gent, i els sacerdots, anomenats *bokonon*, sabien parlar amb ells a través dels ritus, la dansa i el foc sagrat.

El vudú africà no era cap bruixeria, sinó una forma d'entendre l'univers com una xarxa viva, on tot està connectat: els humans, els esperits, els avantpassats i la natura.

En els temples s'alçaven figures d'argila, amb ulls de petxina i cors d'encens. Els tambors marcaven el pas dels déus, i els rituals servien per a buscar equilibri, salut, pluja o bona collita. Els esperits eren

intermediaris entre Déu i les persones. Cada família tenia el seu protector, cada poble, el seu esperit major. La comunitat vivia en harmonia amb aquesta espiritualitat viva i alegre.

Quan aquells africans van arribar a Haití, colònia francesa en aquells moments, el vudú d'Àfrica es va barrejar amb el cristianisme que professaven els colonitzadors, però, ells van saber conservar la seua fe darrere dels noms dels sants i les verges del cristianisme i això va donar lloc al vudú haitià, una nova fe que va renàixer barrejada de dolor, però també de l'esperança, de tambor i pregària.

No era bruixeria, ni màgia o misteri, com molts pensaven, sinó memòria, resistència i supervivència cultural. Perquè quan et lleven tot –la llibertat, la llengua, la terra– només et queda l'esperit. I el vudú va ser això: un crit de vida entre les cendres.

Cada fuetada, era el so d'un tambor, cada dansa era una pregària, cada foc, una promesa.

I en 1791, en un bosc anomenat Bois Caïman, una cerimònia vudú va unir cors i mans per a dir prou. Aquella flama va encendre la Revolució Haitiana, la primera d'esclaus que va guanyar la llibertat.

Quan el vudú va travessar l'oceà, no només va arribar a Haití, també va trobar una nova llar al sud dels Estats Units, en una ciutat plena de música, encanteris i revoltes: Nova Orleans.

Allí, entre els carrers del French Quarter i el riu Mississipí, el vudú va bategar amb ritme propi. Els esclaus africans i haitians, portats per la força, van mantindre viva la seua fe, barrejant-la amb les creences catòliques i criolles, com havia passat a Haití.

Així va nàixer el Vudú de Nova Orleans, una religió urbana, mestissa i popular, on la màgia i la música es donaven la mà. Aquesta versió de vudú és una de les rames més fascinants d'aquesta tradició espiritual, perquè barreja història, misteri, resistència cultural i un toc de llegenda.

En els segles XVIII i XIX, la ciutat es va omplir de rituals secrets, de cançons i d'oracions entre el fum de

les espelmes. I entre tots els noms, un va brillar amb força pròpia: Marie Laveau, la llegendària “Reina del Vudú”.

Diuen que tenia el poder de calmar tempestes, de guarir malalts i fins i tot de fer que els poderosos tremolaren davant la seua mirada.

Amb les seues cerimònies al Congo Square, barrejava danses africanes, pregàries catòliques i el so de tambors que encara ressonen en la història de la ciutat. Però, més que una bruixa, Marie Laveau va ser una dona lliure i forta, que va donar veu i dignitat als oprimits, convertint el vudú en una forma d'esperança i orgull.

Amb el temps, el vudú de Nova Orleans es va convertir en llegenda. Les pel·lícules, els carnavals i la música de jazz li van donar una nova cara: una mescla de por i fascinació, misteri i festa.

Encara hui, en les seues botigues es venen amulets, creus, espelmes i figures de Marie Laveau, no per fer mal, sinó per buscar sort, protecció i amor.

SEGLE XIX: L'EMIGRACIÓ PER SOMNIS I FAM.

L'emigració en el segle XIX va ser un dels fenòmens més importants de la història moderna. Milions de persones es van desplaçar per tot el món buscant millors condicions de vida, treball o fugint de guerres, fams i crisis polítiques.

Europa: el gran punt de partida

Durant el segle XIX, Europa va ser l'epicentre de l'emigració mundial. Països com Itàlia, Espanya, Irlanda, Alemanya i el Regne Unit van viure grans onades migratòries cap a Amèrica. Va ser un segle de canvis, de màquines, de revolucions i de somnis llunyans. Els pobles s'ompliren de gent amb esperances a la butxaca i maletes plenes d'illusos i de poc més.

Tots marxaren cap a Amèrica buscant allò que ací els faltava: treball, terra i futur. Uns fugien de la fam, altres de les guerres o simplement del tedi d'un món que canviava massa ràpid.

Els vaixells eixien dels ports com formigues amb rumb a la promesa

americana: els Estats Units, l'Argentina, el Brasil o l'Uruguai rebien gent de totes parts. D'aquell viatge naixeren nous pobles, noves llengües i noves identitats.

Així, el segle XIX va ser el punt d'inici d'allò que hui en diem globalització, encara que ningú aleshores ho sabera. Les històries d'aquells emigrants, amb llàgrimes, cartes i records, continuen vives en moltes famílies d'arreu del món.

Perquè, en el fons, tots som un poc emigrants: busquem el nostre lloc, fem camí, i portem a la motxilla la fe, la cultura i l'esperança del nostre poble.

Les causes principals van ser:

- La Revolució Industrial, que va desplaçar a molts treballadors del camp.
- Les crisis agrícoles (com la fam irlandesa de 1845-1849).
- L'augment de la població i la falta de terres disponibles.

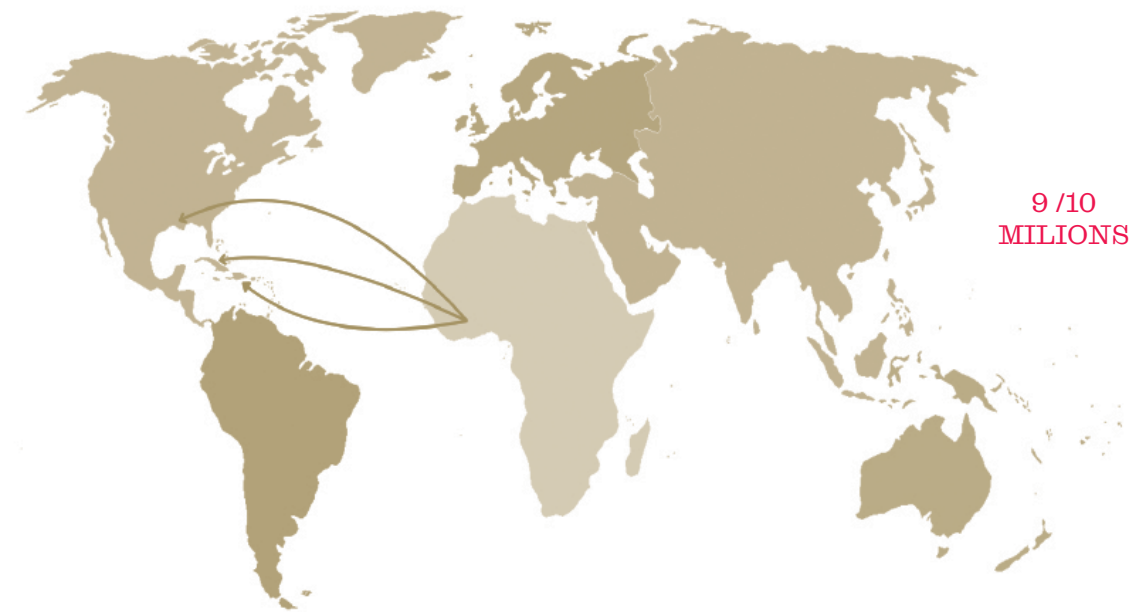
Es calcula que entre 50 i 60 milions d'europaus van emigrar entre 1800 i 1914.

En 1900, més del 15% de la població argentina i del 10% de l'estatunidenc eren immigrants nascuts a Europa. La majoria buscaven treball i terres noves, però també hi havia molta gent que abandonaven la seua llar exiliats per revolucions o persecucions (com després de les revolucions de 1848 a Europa).

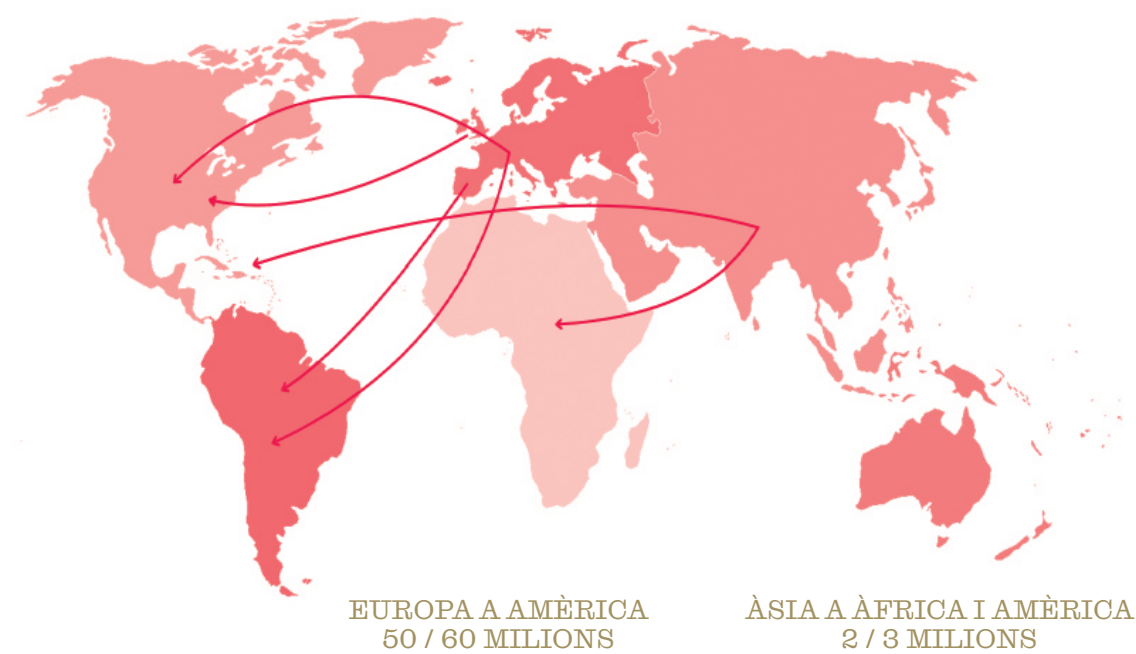
I tot açò va donar lloc a la formació de societats multiculturals a Amèrica, al desenrotllament econòmic als països receptors gràcies a la mà d'obra immigrant, al Despoblament rural en regions europees i al naixement de les primeres lleis d'immigració i passaports.

Tanmateix, el comerç esclavista africà va disminuir en el segle XIX, però va persistir de manera il·legal en alguns territoris fins a mitjan segle. En el marc de l'imperialisme europeu, va haver-hi moviments forçats de mà d'obra cap a les colònies, sobretot des de l'Índia i la Xina, on milions de treballadors van ser enviats a Àfrica, el Carib o el Pacífic.

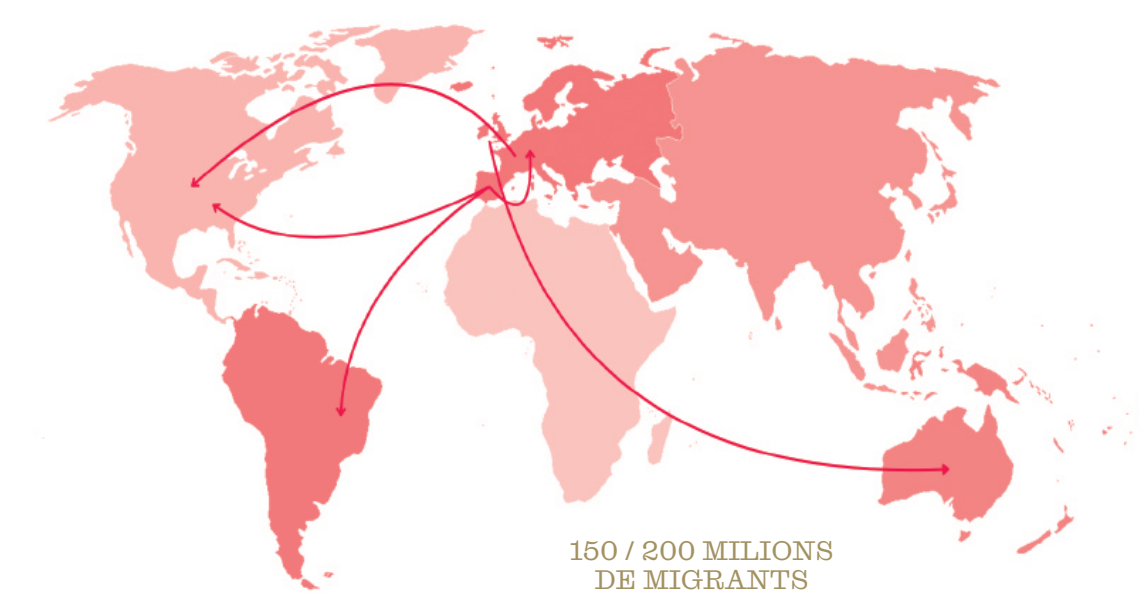
Migracions en els segles XVII i XVIII

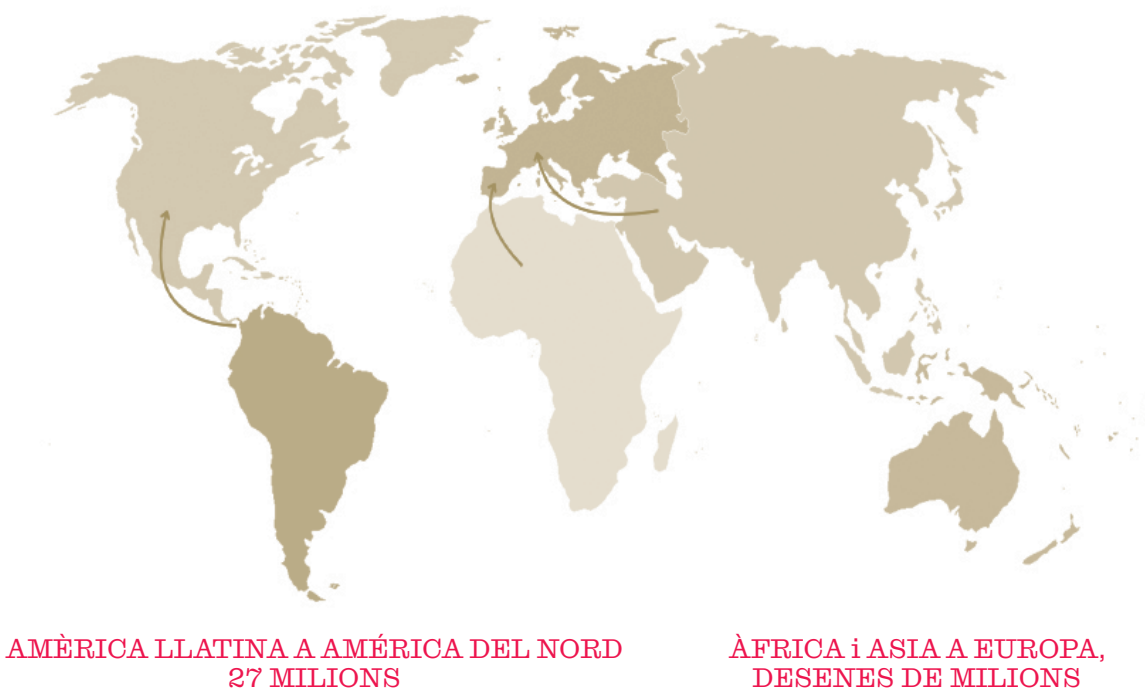
Migracions en el segle XIX

Migracions en el segle XX

Migracions en el segle XXI

SEGLE XX: L'EMIGRACIÓ DE LES MALETES I ELS RETROBAMENTS

El segle XX va ser el segle dels grans moviments, dels viatges forçats i dels somnis renovats. Després de guerres, crisis i revolucions, milions de persones tornaren a fer les maletes buscant un lloc on viure millor, on poder començar de nou.

Europa, devastada per dos guerres mundials, va veure com molts dels seus fills i filles marxaven cap a Amèrica, Austràlia o fins i tot a altres països europeus més pròspers. Espanya, i també la nostra estimada terra valenciana, no en foren excepció: milers d'homes i dones se'n van anar a Alemanya, França, Suïssa o Argentina per enviar diners a casa i donar un futur als seus fills.

Mentrestant, altres continents també es movien. Les colònies esdevenien països independents i milions de persones canviaven de territori fugint de conflictes o buscant oportunitats. El món s'omplia de fronteres noves i de llengües que es barrejaven, com si el planeta, per fi, començara a parlar un idioma comú: el de l'esperança.

L'emigració del segle XX no sols va canviar la geografia humana, sinó també els cors. Famílies separades per oceans, cartes que tardaven setmanes a arribar i abraçades que s'esperaven anys. Però també va nèixer d'això una nova manera d'entendre el món: la de saber que, en qualsevol racó, sempre hi ha algú que va marxar... i algú que espera.

I així, entre trens, vaixells i avions, l'ésser humà va aprendre una gran lliçó: que la identitat no està només en el lloc on naixem, sinó també en el que construïm junts, siga on siga.

Espanya, quan l'exili va ser l'única eixida.

Quan el silenci es va fer després de la guerra, moltes veus hagueren de callar... i moltes altres hagueren de marxar. Espanya quedà ferida, amb els camps buits, les fàbriques mudes i els cors trencats. I així començà un dels capítols més durs i tristos de la nostra història: l'exili i l'emigració del poble espanyol.

Entre 1939 i els anys 50, més de mig milió d'espanyols travessaren fronteres fugint de la fam, la repressió o

la desesperança. França fou la primera destinació per a milers de refugiats republicans, però també Mèxic, l'Argentina, Xile i altres països d'Amèrica Llatina obriren les portes a aquells que buscaven pau i una segona oportunitat.

Els qui es quedaren en terres europees patiren també l'exili interior: lluny del seu poble, però encara dins d'una Espanya que els havia canviat per sempre.

A partir dels anys 50, amb la misèria encara present, començà una altra onada d'emigració: la del treballador espanyol que, amb maleta de cartó i mirada valenta, se n'anava a Alemanya, França o Suïssa. No fugia de la guerra, però sí de la pobresa.

Aquests homes i dones, humils i valents, enviaven diners a casa per alçar famílies i pobles sencers. Foren els nous "herois silenciosos" d'una Espanya que tornava a alçar-se, a poc a poc, gràcies als qui la van construir des de fora.

L'exili i l'emigració deixaren cicatrius, però també ensenyaren una lliçó: que no hi ha frontera capaç d'apagar les arrels d'un poble, ni distància que faça oblidar d'on venim. Igual que els esclaus africant, aquests hòmens, dones i xiques van marxar amb el cos compungit pels records, el cor oprimat pel dolor d'allò que deixaven enrere, el cap ben alt, amb orgull, però l'ànima ningú es la va llevar mai. Una vegada més fugia el poble, així i tot, no la memòria.

I els valencians també feren les maletes, deixaren la seua terra, els seus tarongers, els amics, les famílies i la llum del Mediterrani per buscar un futur millor. L'emigració valenciana, com la de tants altres pobles, va ser la resposta a la pobresa, la fam, la falta d'oportunitats, però, per damunt de tot van ser els records, els records de les mans ensangonades per la sang de l'amic, del veí, del germà, els records de dos bàndols enfrontats i tot per culpa d'unes maleïdes idees que van acabar amb els pobles.

Els valencians marxaren, sobretot cap a Amèrica. Cuba, l'Argentina, Mèxic o Veneçuela es convertiren en terres d'acollida per a aquells que buscaven "fer les

Amèriques”. Alguns triomfaren i enviaren diners al poble; altres, més humils, només portaren amb ells la nostàlgia i el record de la paella del diumenge.

Però, no tot foren històries de tristor. L'emigració també va ser un pont cultural: els valencians duïen amb ells les nostres tradicions, les nostres festes, la llengua i, per descomptat, l'esperit faller. Allí on anaven, sempre hi havia un racó per a la música, el foc i la germanor. El cor valencià sempre torna a casa, encara que només siga en l'esperit.

Quan aquests valencians vana arribar a Amèrica, tan carregats de bones intencions i amb unes ganes boges de començar de nou, molts d'ells es van adonar que no estaven sols, que en bona part del continent, sobretot a l'Argentina, on altres valencians havien arribat, s'havien creat associacions on podien reunir-se i poder entre tots recuperar les arrels deixades enrere, tan lluny, separades per eixe oceà, que, no obstant això, mai podria arribar a deslligar el sentiment que tenien cap a la seua terra.

Tant era així, que l'any 1951, pròximes les festes falleres, un gran valencià Vicent Puig, va fer que nasquera la idea de fer una falla i cremar-la al carrer, aquest somni li'l van proposar al que sempre va ser guia d'aquest grup de valencians, el crioll Antonio Arguedas, que va col·laborar de forma entusiasta per a aconseguir aquests propòsits.

Aquesta primera falla nascuda a l'Argentina, va ser realitzada per un xicotet grup d'amics, però, la llavor ja estava plantada.

I així el 16 de juliol de 1951, de les cendres d'aquell primer monument, va nàixer la segona falla, que ja es va organitzar plenament a l'estil i forma de València, començant per comunicar a la Junta Central Fallera la seua intenció de crear una comissió fallera.

Aquest va ser l'inici de les falles en l'altra part del món.

EL VUDÚ I LES FALLES

Si tornem al principi, les Falles també tenen un poc d'aquella màgia del vudú: el foc que purifica, la música que desperta, la crítica que allibera. Cada març, ressuscitem esperits antics: els de la festa, la sàtira i el poble.

La connexió amb el foc, la terra, el so del tambor i la música.

Com el vudú africà, celebrem la vida, la comunitat i la força col·lectiva. Perquè tant en Àfrica com a València, el ritual del foc ens recorda que l'ànima del poble mai mor.

Tots dos rituals celebren el poble i la llibertat. En cada tambor o petard, en cada dansa o mascletà, batega eixa mateixa energia antiga que vol trencar cadenes i encendre somriures. Com el vudú, les Falles també naixen d'un poble que es nega a rendir-se. Són memòria col·lectiva, art efímer i resistència cultural. Són crit, ritu i celebració.

Cada ninot que crema recorda que res s'apaga mentre hi ha foc al cor. Els esclaus van fer del vudú un llenguatge de llibertat. Els fallers fem del foc un llenguatge de vida.

MÓN EN MOVIMENT: LES MIGRACIONS DEL SEGLE XXI

Vivim en un món que no para quiet. Les fronteres semblen més properes, però les distàncies humanes encara són grans. En el segle XXI, les migracions han canviat de forma, però no d'essència: les persones continuen buscant un lloc millor on viure, treballar o simplement somiar.

Hui, milions de persones creuen mars, deserts i ciutats per escapar de guerres i conflictes (Síria, Ucraïna, Rússia, Palestina, Sudan). Pobresa (Amèrica Llatina o Àfrica) o el canvi climàtic, que obliga a milers de persones a abandonar les seues terres. Uns arriben a Europa des d'Àfrica o l'Orient Mitjà, buscant refugi i oportunitats; altres marxen d'Amèrica Llatina cap al nord, amb una maleta plena d'esperança; i també hi ha qui, des de terres com la nostra, vola a altres països per estudiar, treballar o créixer.

Les migracions del segle XXI són un reflex del món globalitzat: els moviments són més ràpids, les comunicacions més fàcils, però els reptes més complexos. Parlem d'integració, de multiculturalitat, de diversitat... paraules que, com en les falles, es tradueixen en convivència, respecte i solidaritat.

Perquè, al cap i a la fi, tots som viatgers d'un mateix planeta, fills d'una humanitat que es mou, es transforma i aprén.

Com en una falla, cada persona aporta un tros de la seua història, un color nou al ninot, una espurna que encén la vida col·lectiva. I és eixa barreja de cultures i camins la que fa del nostre món un lloc més ric, més viu i més humà.

UN PENSAMENT: Quan la mar parla i el món calla

Des dels esclaus africans del segle XVIII fins als refugiats del XXI, la història de la humanitat està escrita en camins recorreguts, perquè emigrar és perdre i trobar; és deixar arrere i començar de nou, és por de no arribar, sobretot, por de no arribar.

La mar, com una moneda llançada al destí decidix qui arriba i qui s'apaga. Venen en pateres que són somnis de fusta vella, carregades de vida i d'esperança, mentre Europa mira i calla o s'altera, segons el vent o la política mane en cada moment. I nosaltres des de casa, mirant la tele pensem en la llàstima que donen... però que no vinguen a ma casa a llevar-nos el treball i inclús la llibertat.

El món sencer parla de drets, de raons, de democràcia, mentre fem tertúlies amb poca vergonya i discursos cruels que demostren com som les persones. Evidentment no tots els que arriben són bones persones, però com en tots els llocs "quien esté libre de pecado que tire la primera piedra".

La realitat és que no tenim els mitjos necessaris per a acollir-los en dignitat, no hi ha suficients diners per a tant de dolor i continuem mirant cap a un altre lloc. Els rivals polítics pugnen entre el bé i el mal qui ho fa o farà millor, ja us conteste jo: ningú, perquè el món és així, es devat entre la pena i el cinisme.

Hui utilitzem aquesta falla VUDÚ, que tot ho conta i tot ho crema i fem servir les agulles per a recordar la veritat: que cap frontera pot aturar la humanitat, i si el foc purifica, que creme també el silenci, i que les agulles del vudú encenguen consciències i desperten el pensament.

Orgull de voluntaris, de persones que ajuden sense demanar res a canvi, tan sols el seu compromís amb els éssers humans, vergonya de països i practiques polítiques que no volen mirar enrere a la seua pròpia història de necessitat.

Vudú

contra...

el Desarrelament

per
PATRICIA PICAZO

DESSARRELATS.

Tots naixem, creixem i ens relacionem a un lloc determinat. A ell construïm i consolidem els nostres vincles familiars i d'amistat, la nostra formació, les nostres oportunitats laborals, la nostra forma de participar en la comunitat i de veure el món. No obstant això, per a molts, el lloc on ens ha vist créixer resulta inviable per a formar un projecte de vida a l'arribar a l'adulthood.

Passejant pel nostre poble resulta inevitable observar els canvis i sentir-los com agulles de vudú: anuncis d'immobles a preus impossibles, immobles que muten deliberadament de vivendes a infravivendes, lloguers d'immobles d'inversió de pisos compartits més pareguts a una residència d'estudiants que a una llar per traure més rendiment i reunions amb amigues en què acabem comentant la situació tan precària d'una feina o l'altra. La conclusió sempre és la mateixa: tot està impossible.

Recorde, quasi amb enyorança, quan això de la gentrificació era assumpte de les grans ciutats amb comerços tradicionals substituïts per multinacionals o lloguers cada vegada més cars i destinats a l'oci estranger, però no, ja no. Ho tenim aquí. Segons el principal portal digital de vivenda, a Alborxí, al nostre barri, des de fa exactament 5 anys, el preu de la vivenda ha passat de 983 € per m² a 1.821 € per m², és a dir, un

increment del 85%, quasi un 17% des de fa tan sols un any, si els càlculs no em fallen. D'altra banda, com tots els nostres lectors notaran, a la seua butxaca, aquest increment no ha sigut proporcional als seus salaris.

El terme gentrificació va ser elaborat per la sociòloga Ruth Glass a 1964, examinant el desenvolupament del districte londinenc d'Islington amb les següents paraules:

“Un per un, molts dels barris obrers de Londres han estat envaïts per classes mitjanes. Cases rònegues i modestes -dos habitacions a dalt i dos a baix- han estat comprades, un cop els seus arrendaments s’han acabat, esdevenint residències elegants (...). Un cop aquest procés de ‘gentrificació’ comença en un barri, progressa ràpidament fins que tots els seus antics habitants de classe obrera n’han estat foragitats i tot el caràcter social del barri capgirat”.

València ha sigut reconeguda internacionalment com un lloc privilegiat per a viure: l'any 2022 la revista Forbes la va situar com la millor ciutat del món i, des de 2016, les Falles són Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat segons la UNESCO. Tanmateix, estos reconeixements contrasten amb una realitat cada vegada més dura per a la seua gent jove.

Resulta curiós com el prestigi internacional acaba sent una maledicció matant la màgia que donà fama a aquestes ciutats i convertint-les en un aparador. Aquestes idees, pot ser d'entrada llunyanes em

sembla que estan ben relacionades: l'expulsió progressiva de població de la capital no s'atura a les seues fronteres, sinó que es desplaça cap als pobles del voltant, que actuen com a receptors forçats d'aquesta pressió immobiliària. Allò que abans era una alternativa assequible s'ha convertit, en molts casos, en una extensió del mateix problema: augment dels preus, transformació del parc de vivenda i dificultats creixents per a arrelar-se al mateix municipi. Els pobles deixen de ser espais de vida per a convertir-se en dormitoris, o, inclús pitjor, simplement objectes d'inversió, deixant-nos un context tant de desenvolupament personal com social, cada vegada més difícil.

M'és impossible pensar l'emancipació juvenil des d'una sola perspectiva. No obstant això, cal recordar una idea

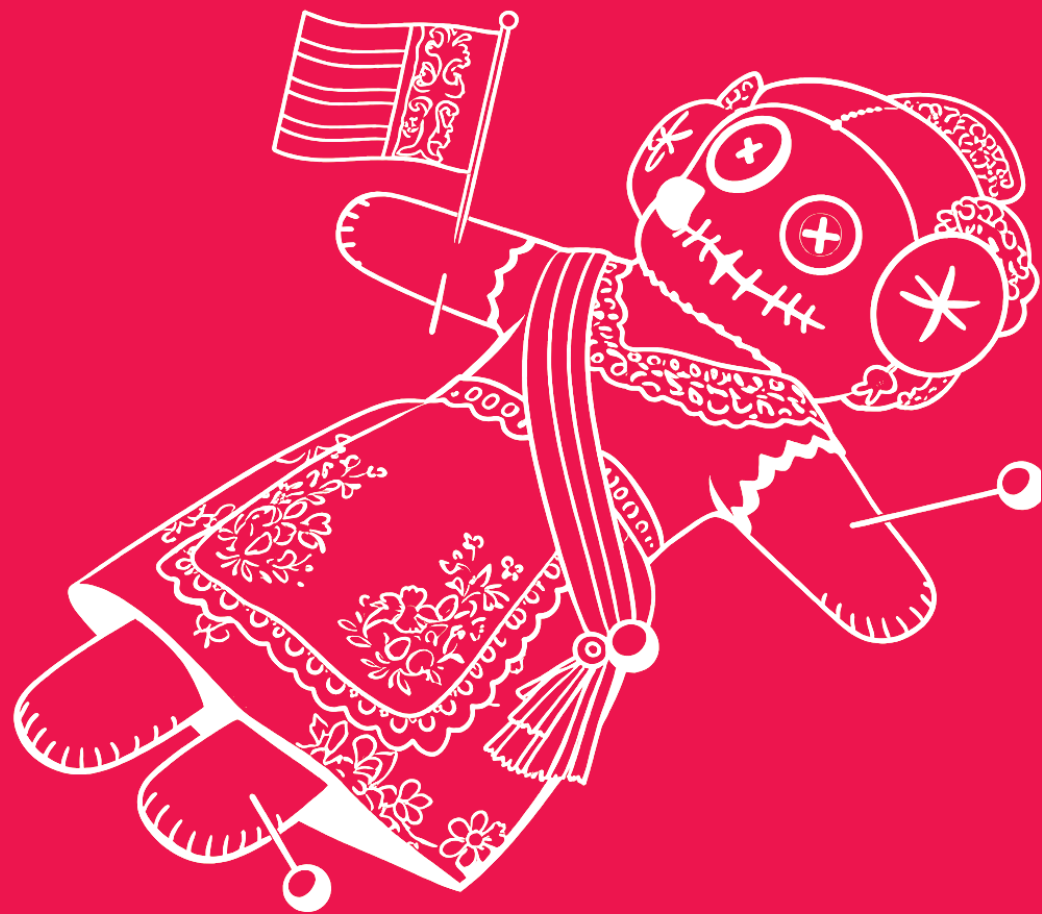
fonamental: tot i que el mercat immobiliari és privat, les seues conseqüències són collectives. Les decisions individuals, quan es multipliquen, modelen el poble que habitem i determinen qui pot quedar-se i qui ha de marxar. Molts joves no marxem per falta de voluntat ni d'esforç. Treballem, ens formem i participem del teixit associatiu del poble. Però els salaris, marcats per la temporalitat i la precarietat, no permeten competir amb un mercat pensat per a la inversió i no per a la vida quotidiana. Açò ens afecta tant a grans com a joves, ja que sense mesures i solucions el nostre teixit social es veu greument ferit.

Les falles són, essencialment, comunitat; cap i casal, Són espai compartit, trobada intergeneracional i vida als nostres carrers. Però, com sobreviurem si és econòmicament inaccessible viure prop d'elles? A més, per tots és conegut el problema que estan vivint moltes de les associacions del nostre poble per a trobar un espai on ser.

Si els joves no poden arrelar-se, si les associacions no troben locals, si els barris perden veïnat, el risc no és només la desaparició d'unes festes, sinó l'empobriment del nostre teixit social. Defensar el dret dels joves a emancipar-se al seu propi poble no és una qüestió de nostàlgia, sinó de futur. És de justícia garantir que els barris continuen sent espais vius, que les associacions tinguen relleu i que la comunitat no es convertisca en un decorat buit o un macro hotel. Perquè un poble sense joves als seus carrers no és un poble consolidat, és un poble en pausa.

La dificultat per a emancipar-se no respon a una única causa ni admet soluciones simples. La pujada sostinguda del preu de la vivenda i la precarietat laboral es retroalimenten en un context complex, on les responsabilitats es diluïxen fàcilment i les culpes passen d'uns a altres. Tanmateix, assumir aquesta complexitat no pot servir d'excusa per a la inacció. Com a societat, tenim la responsabilitat de revisar les dinàmiques que normalitzem i d'exigir respostes que posen la vida al centre. Perquè, igual que una falla es construeix colze a colze, només des de la implicació individual i la reivindicació col·lectiva podem garantir que els nostres barris i pobles continuen sent espais on viure, fer comunitat i construir futur, i no simples llocs de pas.

Falla Gran

Vudu

Artista: Josemi Gasent

Explicació Falla Gran

per
ROBERTO
ELIAS
MARTIN

PRESENTACIÓ

“VUDÚ” porta com a lema
enguany el nostre cadafal i la
sacerdotessa suprema ja es
prepara per al ritual.

La Creadora desprén misteri
i té una bellesa sobrenatural
prepara un bestial encanteri
del tamany del Parc Central!

Li acompanyen Mawu, la lluna
i la seua germana Lisa, el sol
ullet a la màgia de cada una
doncs volen colar-nos un gol.

També ens visita una maga
disposada a fer la fetilleria
i inclús Sagredo s'amaga
perquè pot volar l'alcaldia!

Faran uns rituals extraordinaris
també ens clavaran les agulles
acabarem castigats al Calvari
o més cremats que unes xulles!

La màgia negra del ritual
millor no contar-la a ningú
o Paterna serà la capital del
més temible “VUDÚ”!

Farem “VUDÚ” a la violència en totes les seues modalitats actuant sense cap clemència contra els bojos i pertorbats.

El gran poder de la dona mai el podran erradicar però sí la testosterona quan pretén maltractar.

Soledat era guapa i positiva i sempre lluia un somriure amb una alegria superlativa i enorme il·lusió per viure.

Era tot tendresa i amor amb bonics sentiments mai imaginaria el dolor, les llàgrimes i els laments.

Va conèixer un “príncep blau” que li prometia amor etern però eixe home era un frau convertint la vida...en infern.

Primer va patir crits i insults anul·lant tota autoestima Rosari li concedia “l’indult” quan ell feia la pantomima.

Després ja el maltractament que era una agonia absoluta no mostrava cap penediment: matant-la un dia el fill de P..

Rosari comença hui un viatge amb destinació: L’ ETERNITAT i mereix el nostre homenatge, la nostra empatia i solidaritat.

Aquest Xaman crea el destí i a tot el món ha hipnotitzat inoculant eixe addictiu verí que deixa mans i idiotitzat.

Doncs ell és l’ amo i senyor dels famosos pecats capitals ara també el millor inductor:
¡dels SET PECATS DIGITALS!

Ha modelat una societat que desitja tot al moment i que per la falta de trellat va camí d’ estar dement.

Fer un “click” ara és suficient per a qualsevol desig colmar deixant el cos molt content però tampoc sense exagerar.

Sempre ansiarem més i més i sentirem una opressió al pit la VISA es quedarà sense res com el nostre cor: trist i buit.

Vivim el distanciament social i l’ individualisme ja és el rei cada un dels pecats virtuals: convertit en sagrat i en llei!

“VUDÚ” fatal al treballador
siga autònom o assalariat
i si ja és empresari millor:
cal pagar a molt desfeinat.

Apareix la sacerdotessa
amb ganes de parranda
té aires de gran deessa
i el seu nom és Yolanda.

Era una meiga a Galícia
com ja delata el seu nas
en una situació propícia
va fer-se la “mandamás”.

El gran ideari comunista
va ser la clau de SUMAR
però ara és capitalista
amb salari espectacular.

Sempre llueix un somriure
perquè no pot dissimular
que treballem per a viure
i ens morim de tant pagar.

Per l’ Educació per la Sanitat
fa encanteris propagandistes
però la trista i lletja realitat:
TOT per als independentistes!

El treballador viu acollonat
i anirà en el fons del calder
amb este ritual traïdorenc:
Yolanda desprén felicitat!

Diuen que la “Justícia Social” és
característica del Govern però
s’ endevina en el ritual:
el nostre destí serà l’ infern!

Polítiques en perspectiva
feministes i transversals,
la pressió fiscal abusiva
ofega a les classes socials.

Aliments, llum i gasolina,
i la inflació està disparada
la societat està que trina
però sembla anestesiada.

“VUDÚ AL TREBALLADOR, VUDÚ QUE CAUSA TERROR”

Està mostrant el ninot vudú
orgullós el nostre estendard
però ja és habitual i comú
que estiga cabrejat i FART!

Doncs està patint rituals
ja fa temps, any rere any
provocant-li molts mals
i també un enorme dany.

No pot entendre el motiu ni
perquè li “fan la goma” els
castics ja són abusius:
culpa de la bruixa Coloma?

El nostre estimat “Maig”
desitjaria tirar la tovallola
sempre patix escac i mat:
ja està tocat de la “perola”!

En qualsevol modalitat
passen coses curioses,
i discrepa amb el jurat
per decisions sospitoses.

Té molta pena i tristesa
per uns veredictes hostils
i confia en l’ honradesa:
¿però... qui mou els fils?

Però “Maig” sent la passió
per la seua estimada Falla
si li llançen una maledicció:
respondrà plantant batalla!

“Maig” és quasi invencible
amb el seu gran cor faller,
li faran la vida impossible:
però segur alçarà un Primer!

“VUDÚ A LA COMISSIÓ, QUE VOL ROBAR-NOS LA IL·LUSIÓ”

“VUDÚ” nociu fa la xamana
per al control de les ments,
manipula com li ve en gana
i ens convertix en dement.

No demostra cap compassió
fent-nos marionetes i esclaus
la seua cara és de satisfacció
però l’acceptem de bon grau.

Prepara uns estranys rituals
a través de les televisions,
controla els mons virtuals
per a les noves generacions.

La sacerdotessa somriu
doncs modela la realitat
a través de “fake news”
transforma la Humanitat.

No se sap si açò és màgia
ni si tindrà alguna seqüela
però propícia la coprofàgia
en una realitat “paralela”.

Ha creat un planeta distret
i una població hipnotitzada, un
pack televisió + internet
de manipulació sincronitzada.

Ha fundat la sacerdotessa
una forta i moderna religió que
fa a la societat presa
de la bateria i la connexió.

El ritual guanya la batalla,
la nova droga és internet sota
la màgia de la pantalla
els cervells peguen un pet.

Controla les xarxes socials
i les nostres vides diàries
fent-les falses i artificials
fingint ser extraordinàries.

Obtindre “likes” és adictiu
alimentant el nostre ego
si no ens tornem agressius:
aquest món viu molt cego.

Facebook, Twitter i TikTok
Twitch, LinkedIn i Instagram
una falsa vida de videojoc
retransmesa per webcam.

Menyspreem els valors morals,
la formació i la intel·ligència
el que vol la societat actual:
obtindre “likes” amb urgència!

Assistim a un “VUDÚ” local
dirigit contra l’ Ajuntament,
un encanteri que és brutal
i Sagredo és molt conscient.

Si cal modificar un horari
d’ un Ple a l’ Ajuntament,
farà un canvi extraordinari
quedant-se feliç i content.

L’ Alcalde no està alegre
ja no és #Paterna Lover,
ho veu tot massa negre:
s’ acosta el “Game Over”?

Sagredo desitja ser feliç
i no vol perdre la il·lusió,
als iaïos convida a Madrid
al musical d’ ”El Rei Lleó”!

Sagredo es troba nerviós
doncs ara és ninot vudú
i ha deixat de ser vistós
en un moment inoportú.

100% de beques infantils
per als xiquets de la Ciutat
l’ Alcalde és sempre gentil
i els atacs són injustificats!

Es diu que està enfadat
arribant a ser irascible,
la situació l’ ha superat:
això li farà imprevisible!

Si Paterna ja és Ciutat 30 és
per a fer-la sostenible,
la gent està descontenta
o està massa susceptible?

Té la boca cosida amb fil
com fa ell amb l’ oposició
Sagredo viu un atac hostil:
silenciar-la és una obligació!

“Millor utilitzar els peus
que patir la contaminació
sempre les mateixes veus
ataquen sense compassió!”

“VUDÚ A LA LOCALITAT, QUE FA OLOR A FATALITAT”.

Però existix un problema
generant enuig i rancor
i tota Paterna blasfema:
Alcalde, banya’t per favor!

La multiplicitat de les taxes
i tots els deutes municipals
són excuses barates i laxes
i també mentides colossals!

És la factura de l’ aigua
que produïx mal de cap
doncs és un recurs bàsic:
pagat a preu de cachap!

EMTRE per la gestió de residus
exigix el pagament d’ un milió
i l’ Alcalde ja és tot un assidu
a revertir-ho a la població!

Quan la situació és tensa
utilitza les xarxes socials
que són la millor defensa
per a donar lliçons magistrals!

I no ho dubteu ni un segon:
la culpa és de la Generalitat
les tarifes les fixava Mazón
per a recaptar sense pietat!

Saluda Copresidents

ELENA MARTÍNEZ GUILLEM - CARLOS CERDÁN MARTÍNEZ

✿ Hi ha anys que són especials sense voler-ho, anys que et regalen moments que saps que recordaràs sempre. Aquest ha sigut un d'ells. Perquè compartir la presidència no és només dividir faena: és multiplicar emocions, repartir somriures i caminar junts amb un mateix batec. Repartir vicepresidències és formar un equip fort, lluitador i acoblat entre uns i altres.

Entre tots hem vist créixer un projecte fet de mans, d'illusions i d'esforços. Hem vist com la plaça es torna casa, com el casal es torna refugi i com la nostra gent es torna família. Perquè la falla és això: un lloc on t'abracen sense preguntar, on et coneixen només mirar-te, on et tornen la fe quan el món et pesa.

Enguany hem sentit molt més que mai la importància d'estar junts: la força d'un *"ací estem"*, la mà que no et solta, la mirada que diu *"seguim avant"*.

A tots vosaltres, que feu possible esta màgia que no es pot explicar, només viure, us volem donar les gràcies. Per cada detall, per cada gest, per cada segon regalat. Perquè darrere de cada llum, de cada flor, de cada nota de pasdoble, hi ha el vostre cor.

Però, per damunt de tots els cors, hi ha tres que bateguen més fort encara, el d'Almudena, el de Valèria i el d'Hugo.

Almudena, enguany has sigut el somriure que obri les portes del casal i la mirada que parla d'elegància, força fallera. Has sabut representar-nos amb una manera de ser que enamora i amb una passió que contagia.

El cor de la nostra reineta Valèria ha sigut la flama més pura i bonica d'enguany. Amb la teua innocència, amb els teus ulls plens d'estrelles i amb eixa alegria teua que ompli qualsevol racó del casal. Estàs vivint cada acte com si fora màgia, i gràcies a tu tots hem recordat que les falles també són això: somni, il·lusió i fantasia.

Hugo, tu has demostrat que la responsabilitat no entén d'edats i que un bon president es fa amb cor, amb ganes i amb molta il·lusió. Amb vosaltres tres hem format un equip perfecte: la gràcia, la innocència i la força.

I gràcies a vosaltres, enguany la nostra comissió està brillant un poc més.

Que esta setmana fallera ens recorde que encara existixen els instants que ens fan millors. Que la *Plantà* alce els nostres somnis, que la festa cure el que fa mal, i que la *Cremà* s'emporte tot el que no volem i deixe només el que ens fa brillar.

Visca la nostra comissió, que és molt més que una festa: és la nostra família.

✿ Amb tot el nostre afecte.

Saluda Fallera Major

ALMUDENA CARRASCO ESPARCIA

Sembla que tots els moments de la meua vida fallera m'hagen conduït a aquest mateix instant. Sembla com si cada record des que tinc ús de raó m'haguera conduït sense remei fins al dia de hui, eixe dia en que més a baix signaré com a fallera major del meu Dos de Maig.

El dia que els meus pares em van apuntar a la falla, només tenia una fi, encara que ells no foren conscients. Cada puntada de fil que va donar la meua tia per a cosir els meus ves-tits, només tenia un sentit. Tots els records inesborrables de xiqueta, els secrets d'adolescent i les decisions d'adulta, van apuntar al mateix dia i a la mateixa hora. Cada pas desfilant per a ofrenar, o per a saltar d'alegria. Cada 19 de març de llàgrimes i cada 15 d'alegries. Cada nit i cada matinada de ca-sal. Cada segon viscut per les falles, m'ha portat fins ací. Hui es tanca el cercle, perquè hui us salude a tots com a fallera major del Dos de Maig i el seus voltants. I dic que es tanca el cercle, perquè fa més d'una dècada, vaig tindre el privilegi de ser també fallera major infantil.

L'emoció és tanta en aquests dies, que és difícil traslladar-la a paraules. Només us demanaria que us fixeu bé en el meu somriure i en la lluentor dels meus ulls, i així sabreu l'agraïda que estic i el feliç que em sent. Agraïda als fallers que tant s'esforcen per ser la comissió més gran. Fe-liç, per poder-los representar com tots ells mereixen.

Entre tanta sort, m'ha tocat també compartir privilegi amb Carlos i Elena, amb Hugo i amb la meua xiqueta Valeria, per a formar el millor equip amb el qual es pot afrontar l'any més especial de les nostres vides falleres. No tots s'imaginen, com de pròximes es tornen les nostres vides quan acaba l'any i s'aproxima març. Fotos de vivències eternes i raconet d'amor guardat en el cor.

A les meues amigues de la falla no els dic res, perquè elles i ells estan tan entusiasmats com jo. Als de fora dir-los, com us dic a tots vosaltres, que vingueu a gaudir les falles amb mi i fem que es tornen inoblidables els millors dies de l'any.

A la meua família, que torne a viure el somni de fa 11 anys, però amb la certesa que aquestes falles tindran el seu lloc únic entre nosaltres.

No puc esperar a despertar el dia 15 de març. No puc esperar a viure amb la intensitat que mereixen estes falles que s'acosten tan especials per a mi. Segur que també per a vosaltres.

Sentim-les junts. Visquem-les junts.

Us compte un secret: ací en el Dos de Maig, fan màgia, i el més bonic i inimaginable, pot tornar-se real. Us ho assegura Almu, la de 2015, feliç fallera major infantil llavors, i orgullosa a rabiar, la de 2026, fallera major de la millor comissió del món sencer.

Estic on vull estar. Visquen les falles i visca el Dos de Maig.

Paraules a Almudena

Al cor del nostre barri encés,
quan Febrer pinta l'alba clara,
s'alça una veu que diu "Ja és!",
i el poble en flor renaix i canta.

És Dos de Maig, flama i memòria,
foc que mai no es deixa véncer,
i hui escriu pàgines d'història
al veure Almudena aparéixer.

Almudena, llum d'aquest any,
mirada noble i somriure ample,
que quan desfiles, tot l'afany
el món faller troba un nou temple.

Les teues mans sostenen tradició,
i honren als qui foren,
i el teu sentir és devoció
per aquestes festes que tant adores.

De seda antiga va el teu pas,
sons de tabal bateguen l'aire,
i el vent et pentina, suau i ras,
com si volguera acompanyar-te.

Paraules a Almudena

En cada flor del teu ramell
hi ha un poema que t'acarona,
en cada espurna d'un castell
la teua gràcia ressona.

I quan la falla alce el vol
entre colors, crits i alegria,
tu seràs sempre el nostre sol,
la reina viva d'aquest dia.
Per això, hui el casal proclama
amb orgull d'esta terra plena:
Que visca sempre, fort com flama,
la nostra Fallera Major, Almudena!

Copresidents

Carlos Cerdán Martínez
i Elena Martínez Guillem

Vicepresidents

Óscar Luján Hernández, David Lozano García, Daniel Galindo López, Montse González Rodríguez, Alba Guzmán Marín, Cuca Calatrava Fos, María Solá Moreno, Mireia Bort Lorente, Sheila Oller Gallardo, Roberto Belda Romero

Secretària

Diana Talón Salvador

Vicesecretari

Benito Márquez
Jiménez

Porta Senyera

Nacho Alacreu
González

Porta Estendard

Sento Alacreu
González

Delegada Junta Local Fallera

Nella Barrones García

Delegació Falla

Ginés Rubio García
i Tony Jiménez Jiménez

Delegació Presentació

Guions

Tony Jiménez Jiménez,
Juan Antonio Doménech Francés

Multimedia

Enrique Soriano González,
Tony Jiménez Jiménez
i Juan Antonio Doménech Francés

Delegació Play Back Major

Juan Vicente Sancho Mínguez,
Lucía García Navarro,
Diego Líndez Martín,
Sara López Sebastiá
i Carlos del Ojo Gonzalo

Delegació Play Back Infantil

Ester Cabezas Arguedas,
Rocío Maroto Rodríguez,
Juanvi Sancho Mínguez,
Carlos del Ojo Gonzalo
i Sara López Sebastiá

Delegació Decorats

Mireia Bort Lorente, Mayte Triviño Vizuite i Maite Jiménez Ogallar

Grup de treball

María Sola Moreno, Oscar Luján Hernández, David Lozano García, Rosa Roa Barrones, Daniel Galindo López, Leo Márquez Jimenez, Lorena Ruiz Mínguez, Lola Moreno Collado, Alba Guzmán Marín, Ivan Marz Gonzalez

Delegació Cavalcada

Iratxe Martínez Navarro, Cristina Valero Gil

Grup de treball

“Amb una miqueta de cada grup, tenim el combo perfecte”

Delegació Festejos

Rosa Roa Brrones, Olga Cantero Mínguez, Patricia Garcia Ocaña,
Judith Martínez Fernández i Sheila Oller Gallardo

Grup de treball

Lorena Ruiz Mínguez, Leo Márquez Jiménez, Raquel García Martínez, Anabel Ruiz Triviño, Ángel Huerta López, Benito Márquez Jiménez, Juanfran Anguix Orts, Rober Belda Romero, Rober López del Moral, Maite Jiménez Ogallar, Roberto Parra Collado, Raquel Sauri Gimeno, Lidia Ruiz Triviño, Adrián Machuca Mena i Diana Talón Salvador

Delegació Cabina

Enrique Soriano González,
Rober López del Moral,
Juanfran Anguix Orts

Delegació Esports

Maria Luisa Matilla Saiz,
Carlos Molina Sevilla i
Juanjo González Serrano

Delegació Foc

Claudia Alacreu González

Delegació d'Economia

Daniel Galindo López, Montse González Rodríguez, Claudia Alacreu González, Natalia Esteve Pescador, M.ª Dolores Esteve Olmo, Marta Huerta Peñalver, Benito Márquez Jiménez, Mayte Triviño Vizuite

Delegació Relacions Públiques

Amparo León Ochoa, Claudia Alacreu González, Juan Antonio Doménech Francés, Maria Bao Cabezos, Fernando Eslava Fernández, Mayte Triviño Vizuite, Paco Núñez Bailén, Paula Alhambra Calatrava, Raquel Zuriaga Díaz, Sara Sánchez Esteve, Silvia Lombardero Barroso, Sara López Sebastiá, Cecilia Sanchis Alcañiz, Ángela Castro Frontera, Patricia Picazo López, Marta Cerdán Martínez, Alba Guzmán Marín, Cuca Calatrava Fos

Delegació Llibret

Paula Alhambra Calatrava,
Juan Antonio Doménech,
Sara Sánchez Esteve,
Cecilia Sanchis Alcañiz,
Alba Guzmán Marín,
Cuca Calatrava Fos

Delegació Xarxes Socials

Paula Alhambra Calatrava,
J. Antonio Doménech Francés,
Cuca Calatrava Fos

Delegació Merchandising

Paco Núñez Bailén,
Cuca Calatrava Fos

Delegació Infants

María Solá Moreno, Mireia Bort Lorente, Lola Moreno Collado

Grup de treball

Sandra García Montó, Sonia Gómez Tabla, Alba Guzmán Marín, Mayte Triviño Vizuite, Tere Vizuite Balmaseda, Diana Talón Salvador, Encarna Tabla Blanco, Mónica García Montó, Bernabé López Gascó, Mirna Angélica Acosta Vázquez, Vega Ruiz Pérez, Ana M. Peñalver Serrano, Paquita Tabla Blanco, Maite Jiménez Ogallar, Benito Márquez Jiménez i Ángel Huerta López

Comissió major

2026

Eva Abellán Enguïdanos
José Luis Abellán Enguïdanos
Mirna Angélica Acosta Vázquez
Daniel Aguilar Hernández
Claudia Alacreu González
Vicente Ramón Alacreu González
Nacho Alacreu González
Miguel Alarcón Vilreales
Claudia Albert Morillas
Juan Alcarria Badillo
Paula Alhambra Calatrava
Juan Ramón Andrés Benavent
Francisco Javier Andreu Boluda
Juan Francisco Anguix Orts
Noa Arjona Zuriaga
Marta Asensio Escuin
Asunción Avendaño Valero
Eva Banacloig Aranda
Nerea Bañó Peralta
María Bao Cabezos
Nella Barrones García
Roberto Belda Romero
Iker Beltrán Troyano
Lorena Benlloch Alfonso
Jorge Bernal Alfonso
Pedro Berruga Maso
Ana Berruga Quesada
Raiza Besam Bokoya
Pablo Bleda Cañamero
Harold Boncanca Batapa
José María Bordás Moya
Mireia Bort Lorente
Mª Elvira Brisa Valero
Ester Cabezas Arguedas
Cuca Calatrava Fos
Sandra Calatrava Picazo
Keyra Cámara Rodríguez
José Daniel Campillo Quiles
Ernesto Cano Benlloch

Andrea Cano Herrera
Lucas Cano Herrera
Cristian Cano Maeso
Alexis Cano Poveda
Gabriel Cano Tebar
Alejandro Cantero Del Rey
Olga Cantero Mínguez
Raúl Cárdenas Tenorio
Juan Carlos Carmona Banacloig
Almudena Carrasco Esparcia
Manuel Carrasco Guillen
María Victoria Carrasco Guillen
Cristina Carrión Batlles
Rubén Carsi Martínez
Sandra Castillo Cabañas
José Vicente Castillo Martínez
Asier Castro Frontera
Ángela Castro Frontera
Antonio Castro Patiño
Vicente José Catalá García
Lidia Catalá Valero
María Isabel Catalán Suárez
Carlos Cerdán Martínez
Marta Cerdán Martínez
Dionisio Cerdán Soriano
Deborah Cervera Cano
Ester Cerveró Avellán
José Vicente Chaparro Durán
Cristina Cifre Avendaño
Alberto Conesa Gómez
Alejandro Córdoba Gambetta
Miriam Coronado López
Filo Cortés Granell
Juan Manuel Cuenca Lozano
Inés de Diego Gabarda
Emilia De Diego Gabarda
Paqui De la Blanca González
Marianela De La Cruz Torres
Raquel De La Montaña Martínez

Carlos Del Ojo Gonzalo
Vicente Devis Ortega
Esther Díaz Esparcia
Juan Díaz García
Mar Díaz Jabalera
Iker Díaz Ruiz
Aitor Díaz Ruiz
Juan Antonio Domenech Francés
Marc Duro Alfonso
Pilar Enguidanos Urbán
Ana Isabel Escuin López
Carlos Eslava Fernández
Fernando Eslava Fernández
Alba Espada Cabello
Rubén Espinosa Parra
María Dolores Esteve Olmo
Natalia Esteve Pescador
Samuel Fernández Medina
Erik Ferrer Sánchez
Andrea Ferrer Sánchez
Sandra Ferrero Mínguez
Manuel Flores Macías
Álex Flores Pérez
Sonia Font Vázquez
José Vicente Frigols Benimeli
Jonathan Frimpong Martín
Celia Fuentes García
Emilia Gabarda Carretero
Ainhua Galdón Polo
Daniel Galindo López
Felix Gallardo Sánchez
Alberto Gallardo Tabla
María Sandra Gallardo Tabla
Manuela García Brisa
Raquel García Martínez
Omar García Martínez
Beatriz García Martínez
Sandra García Montó
Mónica García Montó
Lucía García Navarro
Patricia García Ocaña
Karla García Sánchez
José Luis García Sanz
Eva García-Pardo López

Francisco Gato Nieto
Rodrigo Gijón Martínez
Poli Gijón Rodríguez
Cristina Gil Martínez
Evelio José Giménez Jiménez
Sara Giménez Pérez
María Gimeno García
Rafa Giner Martínez
Manuel Gisbert Marí
Ana Gómez Díaz
Javier G. Gómez Gil
Enrique Gómez Gimeno
Miriam Gómez Ramirez
Estefanía Gómez Ramirez
Lydia Gómez Ramírez
Johana Gómez Rayo
María Gómez Rayo
Sonia Gómez Tabla
Montse González Rodríguez
Sara González Romero
Juan José González Serrano
Mercedes González-Román Fernández-Verdugo
Christiane Grünwald
Elena Guillem López
Alba Guzmán Marín
Mireia Herrero Muñoz
Berta Hijosa Baviera
Ángel Huerta López
Marta Huerta Peñalver
Ana Mª Iglesias Añón
Diego Jarque Moya
Rafa Jarque Soriano
Antonio Jiménez Jiménez
Francisco Jiménez Jiménez
María Jiménez Jiménez
Maite Jiménez Ogallar
Mª Victoria Jordá Garfella
Mª Dolores Juan Miró
Lara Juanes Miralles
Rubén Juárez Martínez
Silvia Latorre Martínez
Ángel Leal Nevado
Alejandro León Descalzo
Amparo León Ochoa

Aroa Líndez Martín
Diego Líndez Martín
Sonia Lis García
África Lobato Cano
Silvia Lombardero Barroso
Roberto López del Moral
Bernabé López Gascó
Sara López Sebastiá
Elena María López Tarín
David Lozano García
Óscar Luján Hernández
Adrián Machuca Mena
Nieves Maeso Marín
Javier Maroto Esteve
Rocío Maroto Rodríguez
Claudia Márquez Cobo
Naiara Márquez Cobo
Leonor Márquez Jiménez
Benito Márquez Jiménez
Ainhoa Márquez Poza
Nayara Martín Lucas
Judith Martínez Fernández
Roberto Martínez García
Elena Martínez Guillem
Ana Martínez Iglesias
Roberto Vicente Martínez Iglesias
Francisco Javier Martínez Iglesias
Iratxe Martínez Navarro
Iván Marz González
María Luisa Matilla Saiz
Paula Mesa Sánchez
Josefina Mínguez Navarro
Carlos Molina Sevilla
Laura Moragón Gato
Laura Moreno Acebedo
Lola Moreno Collado
Alanis Morera García
Raquel Moya Moreno
Ana Moya Moreno
Sara Muñoz Castro
Débora Muñoz Cuñat
Verónica Muñoz Cuñat
Jennifer Muñoz Cuñat
María Dolores Muñoz Izquierdo

Ana María Navarro Aibar
Pedro Navarro Franco
Ramón Navarro López
Jorge Navarro Merí
María Teresa Navarro Rico
Carlos Navas Navas
Eric Nicolás García
Paco Núñez Bailén
Julio Ojer Jorge
Shaila Ojer Villena
Sheila Oller Gallardo
María José Ortega Anaya
Sandra Ortiz Lis
Sara Osuna Giménez
Naia Ozaeta Villanueva
Álvaro Palacios León
Diana Carolina Palacios Montoya
Diego Palasí Palomo
Roberto Parra Collado
Miriam Peña Gallardo
Ana María Peñalver Serrano
Mª Amparo Pérez Ortega
Juan Vicente Pérez Palacios
Mª Amparo Pérez Rodríguez
Raquel Pérez Usagre
Francisca Periche Chinillach
Patricia Picazo Ramos
Carmen Porras Martínez
Aroa Portillo Gigante
Erika Portillo Gigante
Mireia Portillo Gigante
Javier Puchau Navalón
Encarna Rayo Morales
Blas Rebolledo Cuenca
Paula Rejón Romero
Antonio Salvador Riera Díaz
Amparo Riera Gallent
Raquel Riera Villora
Rosa María Roa Barrones
Laura Rocafort Gázquez
Esther Ródenas Romero
Beatriz Rodríguez Blanco
Álvaro Rodríguez Gil
David Rodríguez Saiz

Enrique Rojas Sanchis
Naima Romero García
Aranzazú Romero Poveda
María Romero Ramírez
Omar Romero Ramírez
Andrea Rubio Abellán
Ginés Rubio García
Amado Rubio Herrero
Eduardo Rubio Sabugal
Carolina Ruiz Martínez
Iván Ruiz Martínez
Lorena Ruíz Mínguez
Vega Ruiz Pérez
Noelia Ruiz Ruiz
Jesús Ruiz Sobrino
Candido Ruiz Sobrino
Lidia Ruiz Triviño
Anabel Ruiz Triviño
Sergio Ruiz Triviño
Álvaro Salazar Serrano
Antonio Sánchez Burriel
María Amparo Sánchez Cazorla
Sara Sánchez de la Blanca
Sara Sánchez Esteve
Eva del Mar Sánchez Martínez
Miguel Ángel Sánchez Millán
Cecilia Sanchis Alcañiz
Juan Vicente Sancho Mínguez
Gregoria Santisteban Hidalgo
Vega Santos Cortés
Raquel Saurí Gimeno
Aroa Serrano Muñoz
Raquel Serrano Rius
Lydia Socuéllamos Cabezas
María Solá Moreno
Enrique Soriano González
Encarna Tabla Blanco
Francisca Tabla Blanco
Diana Talón Salvador
Carla Tarazona Romero
Juani Tarín Bernabéu
Judith Tavira Cuevas
Lucía Torres Baeza
Manolita Triviño Pascual

Mayte Triviño Vizquete
Sandra Daniela Tuccelli Tuccelli
Cristina Valero Gil
Teresa Desamparados Valero Gil
Consuelo Valero Gil
Francisco Valero López
Pedro Vega Rosas
Izan Verdejo Carratalá
Carime Verdejo García
Elisabet Verdejo Márquez
Francisco José Verdejo Márquez
Nayeli Vicente Mateu
Mila Vicente Pérez
Manuela Villena Martínez
Yolanda Villora Ruiz
Mª Teresa Vizquete Balmaseda
Ainhoa Yedra Ruiz
Amparo Zuriaga Belloch
Raquel Zuriaga Díaz

Col·laboradors
2026

Vicente Ramón Alacreu Perelló
David Asensio Goicoechea
Vanesa Asins Martínez
Jéssica Belda Díaz
José Bondia Ibáñez
Andrés Cano Benlloch
Juan Carlos Carmona Sánchez
Christopher Carrión Perez-Cejuela
Alejandro Catalá Valero
Antonia Cazorla Bonillo
Vicente Cifre Monzó
José Antonio Doblas Lora
Juan Manuel Espinosa Rodenas
Sergio Ferrer García
M.ª Ángeles Frontera Álvaro
Lucas Genovés Rueda
José Antonio Gil Alfaro
Teresa Gil Pons
Karlina Grintale
José Ramón Herrera Beltrán
Alejandro Martínez Barreda
José María Martínez Ruiz
Blas Ogallar Verjillos
José Pérez Flores
Ana Isabel Poveda Gabaldón
Ana María Quesada López
Esther Rodríguez Torrijo
Enrique Ros Guillem
Ángel Sánchez García
Vicente Sancho Peco
Antonio Triviño Pascual
Ana Zuriaga Díaz

Fallers d'honor
2026

EXCELENTÍSSIM
PRESIDENT DE LA DIPUTACIÓ
En Vicente José Mompó Aledo

IL·LUSTRÍSSIM ALCALDE
DE LA VILA DE PATERNA
En Juan Antonio Sagredo Marco

REGIDORA DE TURISME,
CULTURA I FOC
DE LA VILA DE PATERNA
Na Andrea López Esteve

Família Giner Cerdán
Família Triviño Cerdán
Família Sánchez de la Blanca
Família Carrasco Esparcia
Família Ruiz Mínguez
Família Luján Ruiz
Família Calatrava Martínez
Família Soler Uchán
Família Pedrajas Navarro
Elena Martínez Guillem
Mª Ángeles Salvador López
Isabel Leiva Bernal
Conchín Franco Bailen
Pepa Asensi Camps
Armando Zuriaga Ruiz
Daniel Claros Guzmán
Clara Barres Marínez
Lucía Barres Martínez
Natalia Vega Liern
Amparo Franco Bailén
Tomasa González Valero
Pilar Hernández Soriano
Ana Cremades Carrión
Salvador Navas Beltrán
Hermanos Riera
Família Bataller Mínguez

ICF

BRILLANTS

Jose Luis Abellán Enguídanos
Raquel García Martínez
Sandra García Montó
Lidia Ruiz Triviño

OR

Ana Berruga Quesada
Andrea Cano Herrera
Almudena Carrasco Esparcia
Cristina Cifre Avendaño
Alejandro Córdoba Gambetta
Inés De Diego Gabarda
Celia Fuentes García
Johana Gomez Rayo
Alba Guzmán Marín
Sonia Lis García
Roberto López Del Moral
Verónica Muñoz Cuñat
Miriam Peña Gallardo
María Romero Ramírez
Ainhoa Yedra Ruiz

FULLES

Jose Vicente Castillo Martínez
Marta Cerdán Martínez
M.ª Teresa Navarro Rico

ARGENT

Sara Giménez Pérez
Enrique Gómez Gimeno
Nieves Maeso Marín
Patricia Picazo Ramos
Encarna Rayo Morales

ICF

LLAUREADA

Jose Luis Abellán Enguídanos
Pablo Bleda Cañamero
Raquel García Martínez
Sandra García Montó
Iván Ruiz Martínez
Lidia Ruiz Triviño

ARGENT

Natalia Esteve Pescador
David Lozano García
Judith Martínez Fernández
Ana María Navarro Aibar
Eric Nicolás García
Francisco José Verdejo Márquez

OR

Félix Gallardo Sánchez
Miriam Gómez Ramírez
Ana María Iglesias Añón
Francisco Javier Martínez Iglesias
Laura Moreno Acebedo
Raquel Serrano Rius
Mayte Triviño Vizuite

COURE

Eva Banacloig Aranda
Keyra Cámara Rodríguez
Asier Castro Frontera
Alba Espada Cabello
Karla García Sánchez
Sara Giménez Pérez
Ana Gómez Díaz
Enrique Gómez Gimeno
Diego Jarque Moya
Bernabé López Gascó
Roberto Martínez García
Paula Mesa Sánchez
Verónica Muñoz Cuñat
M.ª Dolores Muñoz Izquierdo
M.ª José Ortega Anaya
Álvaro Palacios León
Encarna Rayo Morales
Antonio Salvador Riera Díaz
Nayeli Vicente Mateu

Comissió

ARGENT

Miriam Coronado Lopez
Félix Gallardo Sánchez
Patricia Picazo Ramos
Sergio Ruiz Triviño

Perquè no cal tindre por ni del vudú ni dels monstres.

En una plaça plena de llum i color, hi havia dues falles molt especials.
La més gran tenia símbols vudú que brillaven com estreles. I la més
xicoteta estava plena de monstres bons i especials.

Però, el vudú, en aquesta història,
no és màgia dolenta ni fosca.
És una màgia antiga que protegeix,
que cuida el foc de la falla
i desperta els monstres perquè ajuden.

Els ninots vudú són blanets i de drap,
simpàtics i amb ganes de jugar,
amb agulles de colors per tot el cos
i no ens donen por ni foscor.

Als monstres volen d'amics
i a la plaça gaudir d'unes falles especials.

Perquè parlem de monstres,
però no dels que fan por.

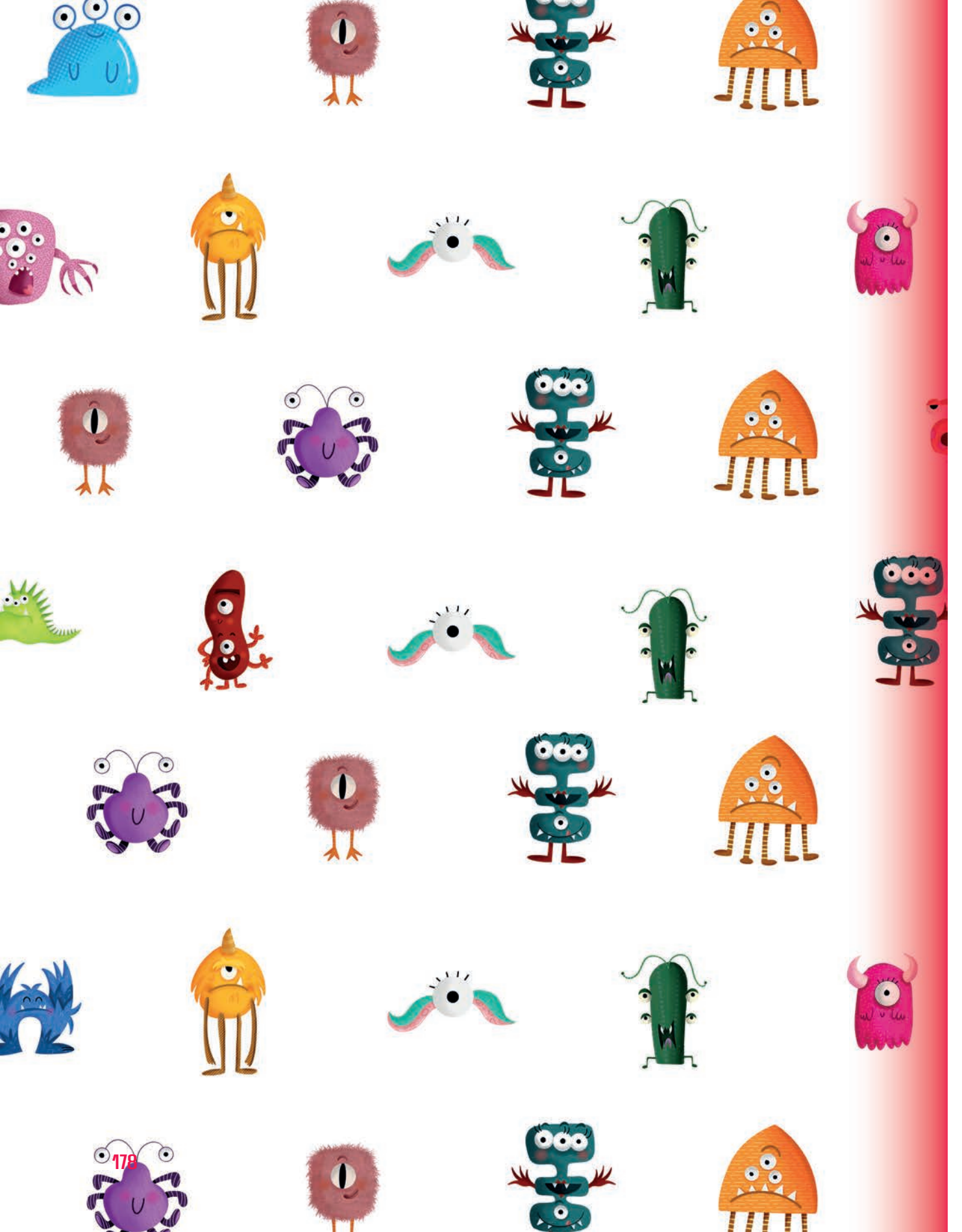
La falleta ens parla de monstres que són diferents,
amb formes estranyes, colors vius

i maneres especials de ser,
però que tenen una cosa molt important: són bons.
Cada monstre ens ensenya alguna cosa: que ajudar és millor que espantar,
que cuidar els altres és un superpoder, i que ser diferent no és roïn.

Les Falles són el lloc perfecte
per contar aquesta història,
perquè el foc no només crema,
sinó que neteja la por
i fa nàixer il·lusions noves.

Amb aquestes falles aprenem que: no cal tindre por del que no coneixem,
totes les persones són diferents i la diferència també pot ser bonica, bona,
però, sobretot necessària.

I quan arriba la Cremà,
la por desapareix entre les flames
i només es queda el que és important: l'alegria, l'amistat i el respecte.

Monstres que no fan por

Alguna vegada t'han contat que els monstres són espantosos i que sempre volen fer mal? Bé... prepara't per a canviar d'opinió! Perquè els monstres que trobaràs en aquest llibre no són com els dels contes de por.

Dràcula no passa les nits buscant ullals afilats; en realitat, li encanta contar històries dels seus viatges i preparar te de flors nocturnes. Frankenstein no vol espantar ningú: només necessita abraçades i que algú li ensenye a cuinar espaguetis sense cremar-los. Nosferatu... bé, ell és una mica tímid, però té un cor enorme i colecciona pedres brillants que troba en els boscos. Les mòmies, lluny de ser malvades, adoren organitzar carreres de benes i contar secrets de les antigues piràmides. I els homes llop... ai, els homes llop! Ells només volen córrer sota la lluna i jugar a amagar-se sense que ningú es burle de les seues potes peludes.

En aquest llibre descobriràs que cada monstre té la seua pròpia història, la seua pròpia tendresa i la seua manera de ser amic. Així que deixa de témer i obri bé els ulls... perquè els monstres no sempre donen por: a vegades només esperen que els conegues.

Benvingut a un món on els esglais es converteixen en rialles i els monstres... en amics.

LA GRAN FIRA DE MONSTRES

per Elena Martínez

Vet aquí que una vegada hi havia, o... tal volta no començarà així aquest conte, no estic segura. Doncs bé seguim. A veure si em recorde. Hi havia un poblet, on les muntanyes semblaven fetes de sucre i els rius cantaven quan passaven entre les roques, els ocellets piulaven riallers i els núvols bufaven suaus murmurant cançons que acaronaven l'ànima dels més menuts.

Crec que no era així el conte, o sí... no, crec que no. No era un poble, crec que era una plaça. Sí, era una plaça. Ara estic segura, era la plaça de la Falla Dos de Maig. La tenien tota il·luminada amb bombetes i focus potents, estaven plantant el monument infantil que aquest any representaria a la comissió.

Els artistes s'afanyaven per a tindre tot preparat per a quan passara el jurat i els xiquets i xiquetes els ajudaven amb els pots de pintura, els pinzells, les ferramentes, però, sobretot, amb la decoració, un cartellet per ací, un títol per allà, l'arena enganxant els ninots, la blana capa de gespa envoltant el monument i les pedres acolorides barrejades, donant-li la forma desitjada perquè la "falleta" lluïra la millor, entre les millors.

El lema de la falla d'aquest any era: **FIRA DE MONSTRES**.

Hi havia tota classe de monstres, uns més coneguts que altres, però, tots ells inanimats, quiets, fets de cartó, suro i fusta, pintats amb cura, però sense ànima.

Una vegada ja plantada la "falleta", tots els xiquets i xiquetes de la comissió, encapçalats per Valeria i Hugo, ens van apropar, molt prop, per a poder admirar eixe monument que aquest any decoraria la plaça del Dos de Maig.

De sobte, Valeria i Hugo van descobrir una porta menudeta, feta de fusta blava, pegada al cadafal i que ningú se n'havia adonat.

—Hugo... això sempre ha estat ací? —murmurà Valeria.

—No ho sé... però està brillant! —respongué ell amb els ulls oberts com a plats.

Totes les xiquetes i xiquets es van quedar bocabadats a l'adonar-se'n com relluïa aquella porta.

Es van arrimar a poquet a poquet i amb por, però, a la vegada amb curiositat la van tocar i en eixe mateix instant la porteta va fer clin!, i es va obrir sola, i de dins va eixir un fumet morat que fia olor de caramel.

Una veueta dolça va xiuxiuejar:

—Benvinguts a la Fira de Monstres Màgica... només oberta per a valents!

Sense pensar-ho dues vegades, tots els xiquets hi entraren a espentes per a poder ser els primers, començaren a rodar per un tobogan gegant que no tenia fi, però era tan lleuger que en un instant, es trobaren dins d'una plaça immensa on monstres de colors, riallers i curiosos, preparaven atraccions impossibles.

És clar, no era una fira qualsevol. No hi havia humans darrere de les parades sinó monstres amistosos, cada un més estrany i divertit que l'anterior. Vingueren del Bosc Murmurador, del Desert Brillant o de les Coves de Caramel, tots es preparaven durant setmanes per a sorprendre els visitants.

De sobte, PUM! Un enorme núvol verd va explotar en l'aire. Una criatura redona, blava, amb deu braços i barret de copa va aparéixer ballant:

—Bon dia, visitants! —va anunciar—. Soc “Pompo” el “Encantaboles”, i declare inaugurada la Gran Fira de Monstres!

Milers de criatures van emergir de darrere de les carpes i cavallets. Algunes tenien ales de papallona, altres potes de dinosaure, uns altres cossos transparents en els quals es veien focs que botaven sense parar.

Hi havia una senda il·luminada que serpentejava tota la fira, perquè els xiquets no es perderen cap atracció.

Van veure al Butoni que venia globus que volaven sols, a la “Quarantamaula” que pintava arcs de Sant Martí a l'aire, i un drac menudet escopia espurnes que no cremaven.

Tots es miraren emocionats.

Això... només podia ser el principi d'una gran aventura.

Valeria, Hugo i tots els xiquets de la falla avançaren per la fira, meravellats, i els monstres els saludaven amb alegria, com si els conegueren de tota la vida.

El primer lloc que van visitar va ser un enorme castell unflable fet de núvols de colors. El cuidaven les “Risofantes”, uns monstres suaus com a cotó, amb cues brillants i ulls alegres.

—Voleu un somriure personalitzat, xiquets? —va preguntar una “Risofanta” amb veu melodiosa.

—Un somriure? —va preguntar Valeria.

—Sí! Grans, xicotets, espurnejants, melodiosos, vosaltres trieu!

Valeria va demanar un somriure gran, i la “Risofanta” la va atrapar en un flascó i, en obrir-lo, el somriure li va rebotar per tot el cos! Valeria va acabar rodant entre núvols mentre soltava riallades que semblaven campanetes boges.

Continuant la senda, es van trobar amb el Butoni i els seus globus escapistes

—Voleu un globus? —preguntà el Butoni, amb un somriure ample.

Tots els xiquets assentiren i ell els va donar globus amb forma d'estrela, de gatet, de gosset i centenars de formes més que pareixien impossibles d'aconseguir.

Però en agafar-los... “Xup”!

Els globus intentaren escapar volant cap al cel, com si tingueren vida pròpia.

—Agarra'l, Valeria! —va cridar Hugo rient.

Ella el va atrapar per la cua de l'estrela, i tots tres caigueren de cul.

El Butoni va esclafar a riure.

—Així són els globus escapistes —explicà—. Només els valents els poden controlar.

A continuació, la “Quarantamaula” els va fer un gest misteriós.

—Veni, tinc una sorpresa per a vosaltres.

Amb un dit llarg i acolorit, va dibuixar un cercle a l'aire.

En aquest instant, una senda de llum es va obrir davant d'ells, com un pont invisible flotant sobre la fira.

—Aquest camí està fet només per a xiquets amb cor d'aventurers —digué.

Tots els xiquets pujaren.

Les seues sabates feien “*bling bling*” a cada pas, com campanetes.

—Mira, Hugo, estem volant sobre la fira!

—És la millor fira del món!

Al final de la senda, els esperava el drac del Patriarca, un drac menut, roig i amb ulls brillants.

—He de donar-vos una missió —va dir amb veu suau però important—.

La fira està en perill.

Tots els xiquets s'espantaren un moment, però el drac continuà:

—Una foscor misteriosa està fent desaparèixer les llums de la fira.

Si s'apaguen totes... la màgia s'esvairà.

—Què hem de fer? —preguntà Hugo, determinat.

El drac els va entregar una llàntia menuda d'or, que brillava com una espurna viva.

—Aquesta és la Llum Guardiana.

Heu de portar-la al cor de la fira... i trobar qui està amagant les llums. Valeria agafà la llàntia amb cura. Hugo tragué pit, ben valent.

—Ho farem! —digueren a la vegada.

I així, començà de veritat la seua aventura.

Amb la **Llum Guardiana** a les mans, Valeria, Hugo i tots els xiquets i xiquetes de la falla baixaren de la senda de llum.

La fira, que abans brillava com un cel ple d'estreles, ara tenia racons que es tornaven foscos, com si la nit els devorara.

—Hem d'anar al centre de la fira —va dir Valeria.

—Sí... però mira això —assenyalà Hugo.

Un caminet de fogueres menudetes es va encendre davant d'ells, com si els estiguera esperant.

—És la fira que ens ajuda —va murmurar Valeria amb un somriure.

Quan van seguir el camí, una foscor gegant va tancar la llum.

—Qui va per aquí? —tronà una veu grossa.

Era el Gegant Buf Pas, un monstre altíssim que movia l'aire amb un bufet.

—Som Valeria, Hugo i tots els xiquets i xiquetes de la falla Dos de Maig —respongué ella amb decisió—. Busquem qui està apagant les llums.

El gegant es va ajocar i va dir amb veu profunda:

—Si voleu passar, haureu de superar la prova del vent.

Buf Pas va fer un gran buf... “*FUAAAA*”!

Però Valeria va alçar la llàntia. La Llum Guardiana brillà més fort i el vent es va obrir en dos com un riu.

—Sou més valents del que pareixeu —digué el gegant, deixant-los passar.

Al centre de la següent placeta, hi havia un monstre fet de cent espills: el Monstre Mirall.

—Si busqueu veritat, mireu aquí —digué amb veu d'eco.

Valeria s'hi va acostar i l'espill mostrà una llumeta fugint.

Hugo ho mirà i veié la mateixa llum amagant-se darrere una cortina negra.

—La llum està viva? —preguntà ell.

—No —respongué el monstre—. Algú la reté.

I assenyalà un camí estret cap a la part més fosca de la fira.

—Gràcies! —digué Valeria.

—Recordeu: el que busqueu també us està observant —xiuxiuejà l'eco.

Arribaren a un racó on les atraccions no brillaven.

Les llums penjaven desunflades, apagades com si estigueren tristos.
Una veu suau, però trista, va sonar:

—Pareu... no vingueu més.

De darrere d'unes cortines obscures va aparèixer "l'Ombreta Tremolina",
un monstre menudíssim, negre com la nit, amb ulls brillants i plorosos.

—Eres tu qui apaga les llums? —preguntà Hugo.

"L'ombreta" abaixà el cap.

—Sí... però no ho faig per maldat.

Només... només volia un lloc on brillar jo també. La fira és tan
lluminosa... que ningú em veu. Valeria es va acostar amb dolcesa.

—Però tu també pots brillar.

La llum no és sols per als grans monstres, també per als menudets com
tu.

Hugo va assentir.

—Vine amb nosaltres. Et donarem una llum especial.

Valeria va alçar la llàntia d'or. "L'ombreta Tremolina" s'hi va acostar amb
por. La llum no la va fer mal... al contrari. La va pintar de plata i blau, com
una foscó plena d'estreles.

Tremolina brillava per primera vegada.

—Puc... puc quedar-me? —preguntà emocionada.

—És clar! —digueren tots els xiquets.

De sobte, totes les llums apagades es van encendre alhora: els arcs, els fanalets, els carrusels, els globus, les parades... La fira es va convertir en un mar de colors encara més bonic que abans.

Els monstres aplaudiren. El Butoni botava de felicitat. La “Quarantamaula” pintava arcs de Sant Martí més grans que mai. El drac menudet llançava espurnes de festa.

—Bravo! —cridaren tots— heu salvat la Fira de Monstres!

Tremolina, fent piruetes, va afegir:

—Ara soc la Guardiana de la foscor, i mai més hi haurà perquè en la vostra amistat i complicitat heu fet que la fira torne a reluir com abans.

Quan els xiquets van agafar la mà de Tremolina, fent un cercle entre ells, la fira va començar a fer-se menudeta... menudeta... fins que va desaparèixer per la porteta blava del costat del cadafal i sense adonar-se Valeria, Hugo i tots els xiquets de la comissió es trobaren de nou en la plaça de la falla, com si no haguera passat res.

Però en la seua mà quedava un record: una xicoteta espurna blava, el regal de Tremolina.

—Hugo... creus que tornarà la fira?

—Sí —respongué ell—. La màgia sempre torna quan hi ha amics valents.

I així quan el sol se’n va anar, va arribar el moment més esperat: l’encesa de la Falla dels Monstres Amics, que abans eren inanimats i ara tenien una flameta en cada un d’ells. Però, la falla no s’encenia, no tenia prou màgia, li faltava il·lusió, perquè els xiquets estaven tristos i no la volien cremar.

Valeria i Hugo ho van pensar un moment: la “falleta” necessitava una emoció molt forta.

—El que fa més poderosa una falla —van dir— és la llum de la riquesa compartida.

Fem una mascletà de rialles entre tots!

Tots van esclatar en rialles, reia el vent, reien els xiquets i els majors, fins i tot els monstres amics que reien com cascavells.

La falla començà a brillar: primer taronja, després rosa, en acabant blau marí... Fins que, finalment, es va encendre amb una flama màgica que no cremava, però, il·luminava tota la plaça.

La falla cremava amb colors impossibles: verd arc de sant Martí, daurat espurnejant i blau que feia olor de menta fresca. Els xiquets i xiquetes ballaven al voltant. La música sonava com mil campanes. I el cel es va omplir de llums encantades emportant-se amb elles l’ànima dels monstres presents en la “falleta”.

I així van aprendre que els monstres són simpàtics i són éssers que, encara que a primera vista facen un poc de por, en realitat només volen jugar, riure i fer amics.

Perquè els monstres, com les falles, naixen de la imaginació. Tots tenim un poc de màgia dins, i aquesta “falleta” volia que descobriren que les coses que semblen estranyes o diferents, poden ser increïbles si les mires amb curiositat i no amb por. Que no hem de jutjar per les aparences. Que tindre por és normal, però s’esfuma quan ho compartim amb els amics, que la diversitat —siguen persones o monstres— és el que fa el món més divertit.

Ser diferent és genial, tots i totes valem molt, tinguem l’aspecte que tinguem i que l’amistat i la imaginació són les armes més potents contra la por.

Al final aquesta “falleta” és un parc d’atraccions de fantasia, un lloc on els monstres no mosseguen, sinó que ballen, riuen i celebren amb nosaltres uns dies màgics que només passen una vegada a l’any: En Falles!

I així, els xiquets i xiquetes se n’anaren a casa, sabent que havien viscut la millor aventura de les seues vides.

MONSTRUARI VALENCIÀ

per Cuca Calatrava

Quan cau la nit, a València...

Moltes vegades, quan parlem de monstres, la nostra imaginació els pinta com a éssers dolents, perillosos i temibles. Però si ens aturem un moment i escoltem les històries que han travessat generacions, descobrirem una altra cara d'aquest món fantàstic.

Els monstres valencians no són criatures malvades que busquen fer mal; són guardians dels camps, dels rius i de la nit, mestres de l'enginy i del respecte. Són éssers que ens recorden la importància de la prudència, de la imaginació i de les tradicions, i que ensenyen als més petits a tornar a casa a temps, a conèixer la natura i a respectar els altres.

Aquest Monstruari Valencià no és només un recull de criatures; és un viatge a la saviesa de la nostra terra. Cada banyeta, cada cucafera i cada home del sac té la seua història, la seua comarca i el seu propòsit. Són companys de joc, guies de la nit i mestres de la creativitat.

Obriu aquestes pàgines sense por, amb els ulls i l'ànima ben oberts. Descobriu un món on els monstres no són enemics, sinó amics que ens ajuden a entendre millor la nostra cultura, els nostres camps, les nostres festes i els secrets amagats entre oliveres, sèquies i horts.

Monstruari Valencià: Contes i Llegendes

En un racó secret de la Comunitat Valenciana, quan la lluna plena il·luminava camps d'arròs, muntanyes i barracons, es reunien tots els monstres tradicionals. Allí començaven a explicar-se històries, a jugar bromes i a ensenyar les meravelles valencianes als visitants més valents.

El Butoni, des de la Safor, explicava als altres com saltava entre els arbres i sèquies sense fer-se mal, fent tremolar la terra amb cada bot. Els monstres forasters admiraven com feia que el fang dels arrossars esquitxés lluny, com una pluja de petites pedres.

La Quarantamula, rondant per Xàtiva i la Costera, mostrava com transformava la seva ombra en formes estranyes i misterioses. “Per confondre sense fer mal, cal jugar amb la imaginació”, deia, mentre ensenyava als visitants a reconèixer camins de nit només amb el seu instint.

L'Home del Sac, des de la Marina Alta, somreia amagant el seu sac immens. Explicava històries de nens que desapareixien en aventures que mai eren dolentes, només ensenyaven a tornar a casa i respectar les normes dels pobles antics.

El Banyeta, del Camp de Túria, corria entre els monstres, fent-los riure i crear confusió. “Un bon salt o una broma ben feta val més que espantar sense sentit”, comentava mentre girava entre les hortes.

La Cucafera, el drac de València ciutat, encenia flames que no cremaven, només brillaven i creaven formes artístiques sobre els barracons. Els altres monstres aplaudien i aprenien l'art de fer por amb elegància.

El Moro Mussa, des de Lliria, mostrava com defensar camps i pobles, tot jugant a espantar als intrusos amb trucs que semblaven màgia. Tothom quedava impressionat amb la seva força i humor.

Les bruixes valencianes, de la Vall d'Albaida i Els Ports, explicaven cançons i receptes, ensenyant a preparar pocions que, més que fer por, aportaven coneixements antics sobre plantes i tradicions.

La Bubota, de la Vall de Cofrents, apareixia en forma d'aire fred i explicava contes de rius i séquies, mentre els monstres escoltaven els seus xiuxiuejos misteriosos. Només els més atrevits podien apropar-s'hi.

El Bany, dels Serrans, feia tremolar la terra imitant sons dels animals i el vent. Els visitants aprenien a reconèixer els sons de la muntanya i a no perdre's mai.

El Llop de les Aigües, de l'Albufera, ensenyava a navegar els canals sense por, mostrant com la nit podia ser amiga dels que coneixien els secrets dels arrossars.

El Fanalet, del Camp de Morvedre, il·luminava camins foscos amb una llum suau, ensenyant als visitants a no perdre la ruta encara en les nits més tèrboles.

El Garbí, esperit del vent de la costa, jugava amb les veles dels monstres

i els ensenyava com escoltar el vent per entendre on es trobaven els pobles i els horts.

La Mariola, d'Alcoi, oferia fruites màgiques que ensenyaven a apreciar els sabors locals i a perdre la por a caminar entre la boira dels camins antics.

L'Home del Foc, de València, mostrava com ballar amb flames durant les festes de Falles sense cremar-se, mentre els altres monstres aprenien l'art del foc festiu.

La Llueneta, dels Ports, guiava els visitants amb la seva llum i els explicava històries de nens que havien après a trobar-se amb seguretat a la nit.

El Trotamons, de Requena-Utiel, corria pels camins ensenyant com perdre's i trobar-se de nou, mostrant que el desconegut podia ser divertit si es caminava amb valentia.

La Gameta, de l'Albufera, explicava secrets dels canals i ensenyava a escoltar el cant de l'aigua, que revelava històries antigues dels pobles valencians.

El Falcó de Nit, de la Vall d'Albaida, planejava silencis, i qui l'observava aprenia a reconèixer senyals de canvi, com la natura anunciant noves estacions.

La Negreta, de la Safor, mostrava com l'observació i la prudència podien evitar males sortides, i com els ocells i criatures nocturnes havien de ser respectats.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

L'Espantall, de l'Horta Nord, es movia entre camps espantant ocells i intrusos, però també ensenyava que l'estratègia i la paciència eren claus per a qualsevol tasca.

La Fosqueta, dels Ports, cobrint els camins amb la seva boira, explicava llegendes antigues mentre els monstres aprenien a trobar el camí sense veure'l del tot.

L'Aiguaeta, de la Ribera, mostrava com controlar canals i fonts sense danyar ningú, i com l'aigua podia ser aliada si se sabia escoltar-la.

El Ventet, de la costa i muntanya, xiuxiuejava secrets entre fulles i teulades, ensenyant a escoltar l'entorn i respectar la natura.

La Tornera, de l'Horta de València, tancava portes amb clau i màgia, mostrant que protegir el que és valuós és tan important com divertir-se.

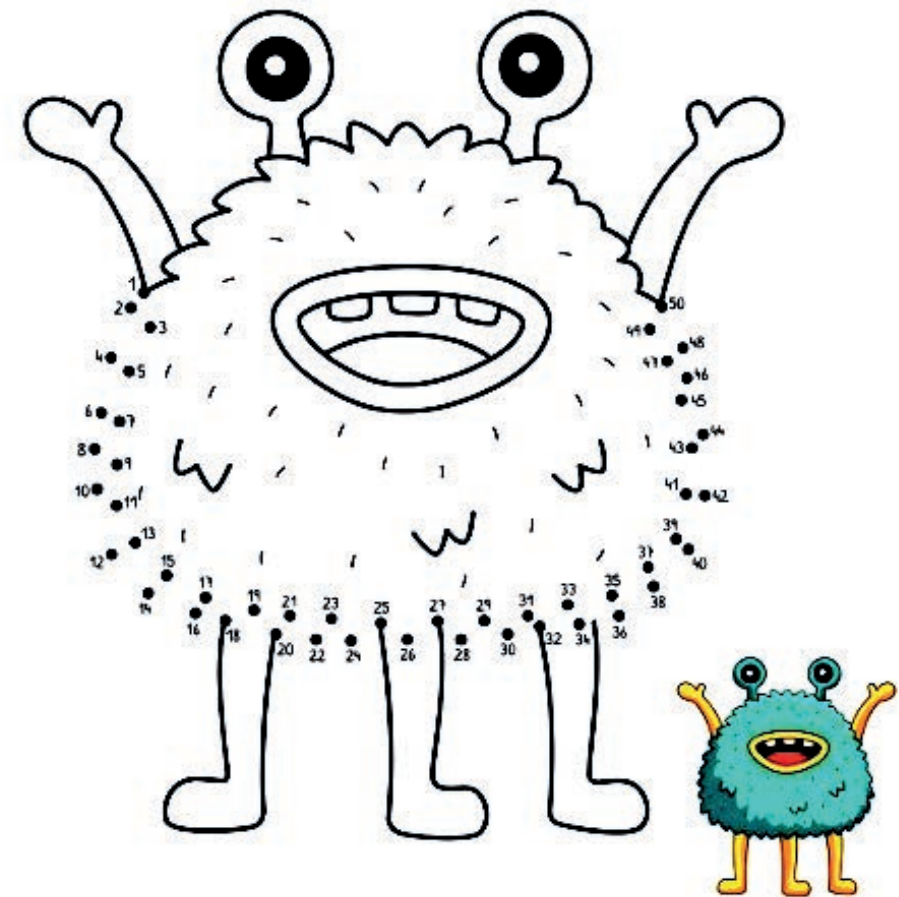
Finalment, **el Gat de Foc**, de les comarques centrals i Alacantí, passejava entre festes, portant sort als valents i ensenyant que fins i tot els monstres poden ser companys en moments d'alegria.

I així, quan la lluna va aparéixer al cel, els monstres valencians es van amagar altra volta en els seus racons secrets. Però no eren dolents, només juganers. A l'endemà, quan els xiquets jugaven pel poble o corrien pels camps, de tant en tant sentien una rialla o veien una ombra que passava volant. Sabien que els monstres eren allí, però ja no tenien por.

I vosaltres? Sabíeu que existien tants monstres valencians? O pensàveu que tot girava entorn de vampirs, homes llop i mòmies?

Sigueu valents i continueu fins al final, segur que no quedàreu defraudats!

UNIX ELS PUNTS

RODEJA EL MONSTRE AL QUAL CORRESPON LA DESCRIPCIÓ:

- El monstre és verd, té banyes i dos dents.

- El monstre té tentacles, dos ulls i és groc.

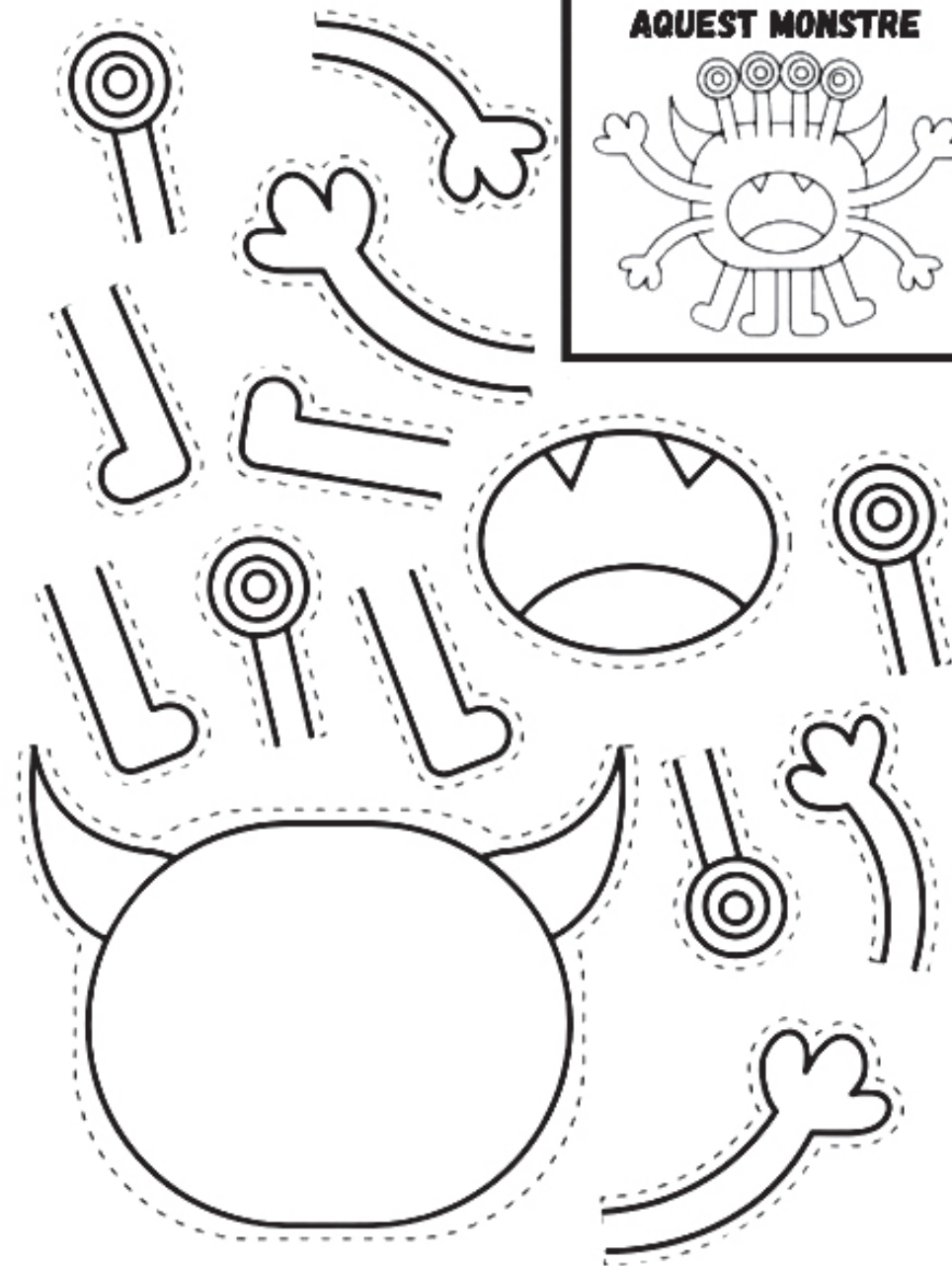
- El monstre és verd i té taques grogues.

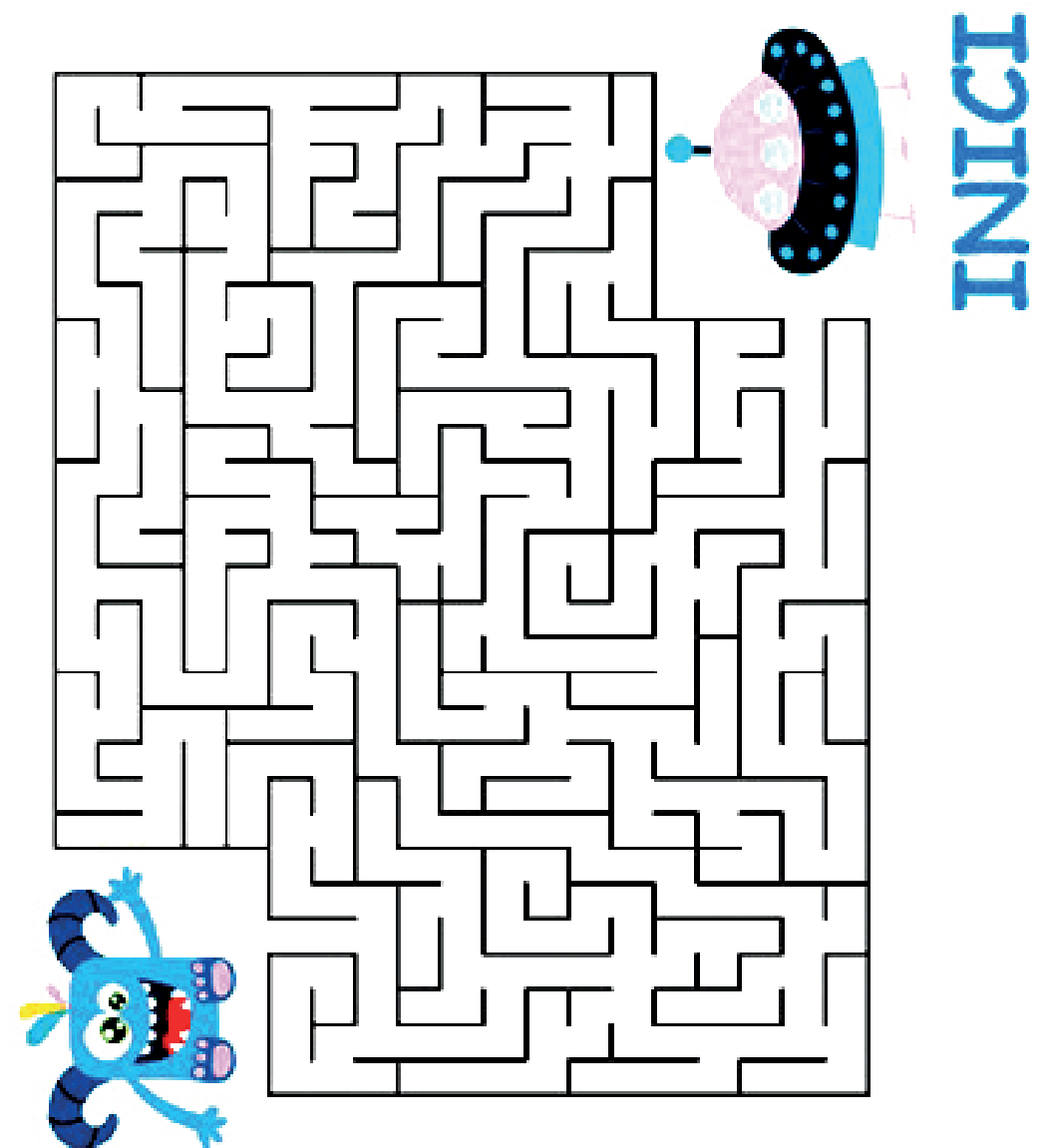

- El monstre té banyes, dents i és blau.

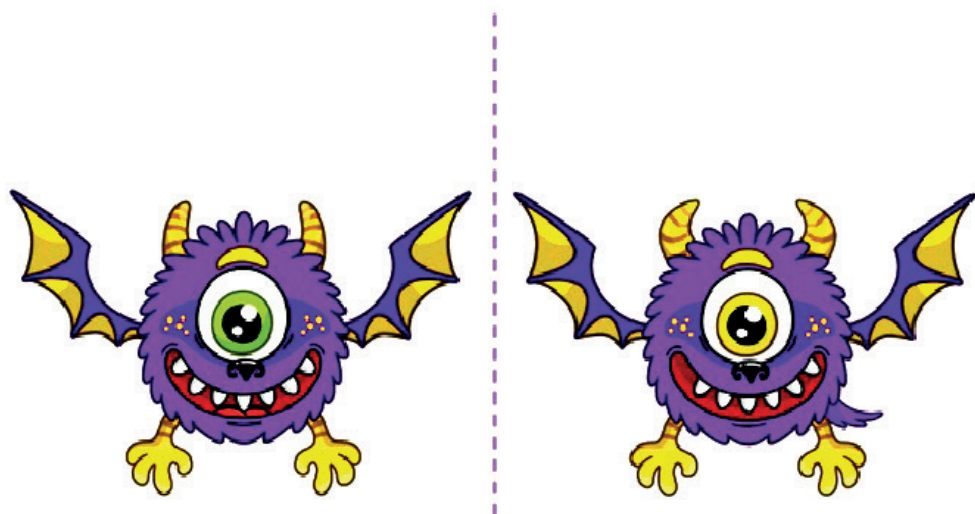

RETALLA I MONTA
AQUEST MONSTRE

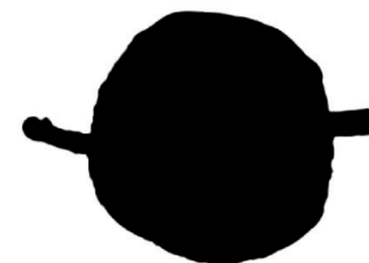

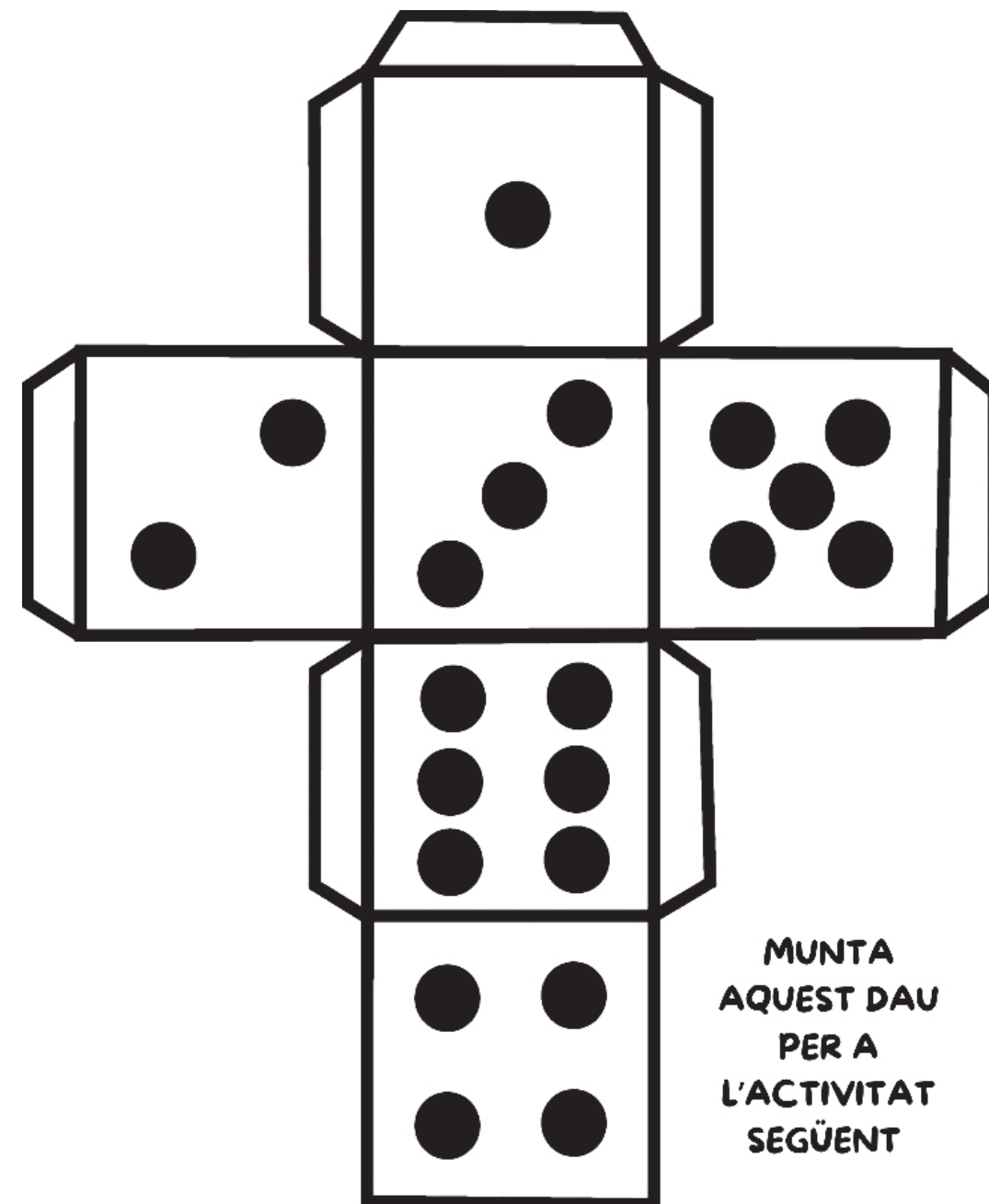
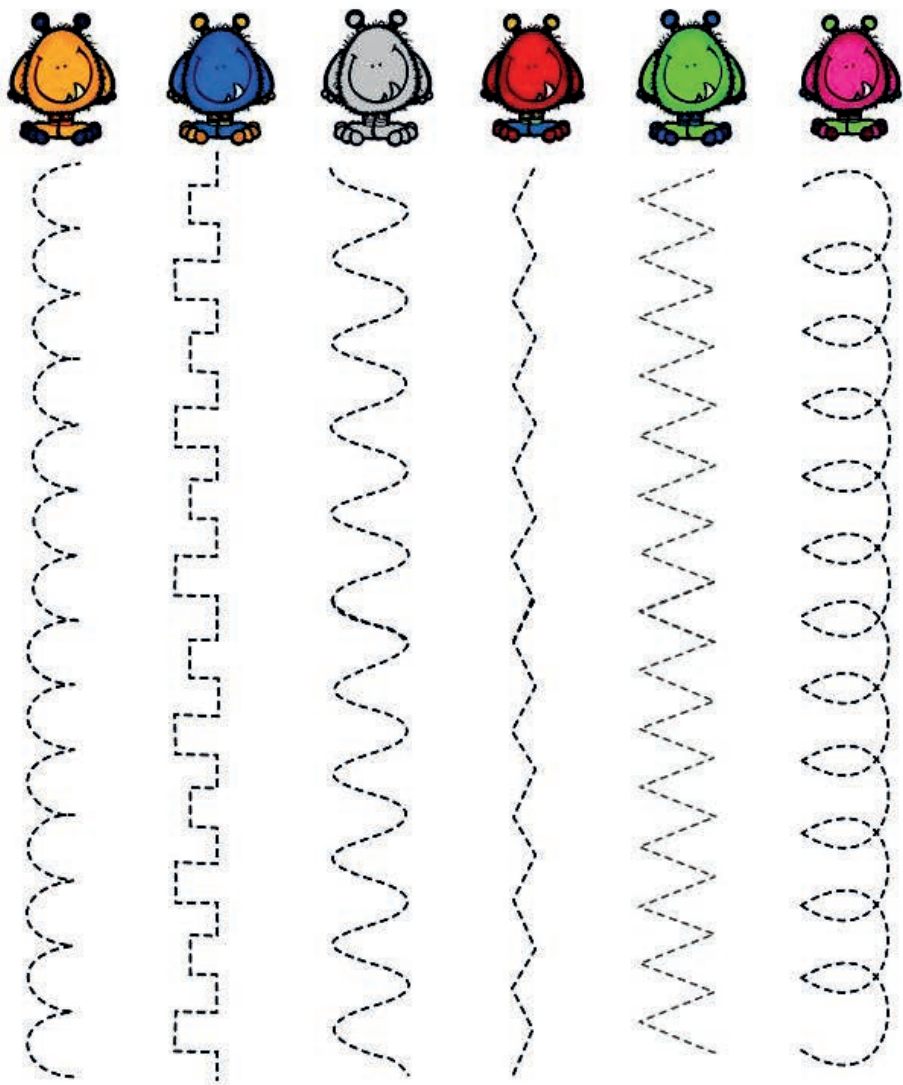
BUSCA LES 5 DIFERÈNCIES

UNIX CADA MONSTRE AMB LA SEUA OMBRA

SEGUIX LA LÍNIA DE PUNTS

MUNTA
AQUEST DAU
PER A
L'ACTIVITAT
SEGÜENT

TIRA EL DAU i <u>dibuixa</u> 				
	COS	ULLS	BOCA	ORELLES
				
				
				
				
				
				

RODEJA EL MONSTRE AL QUAL CORRESPON LA DESCRIPCIÓ:

- El monstre té dos banyes i els ulls blaus.

- El monstre és groc, té la boca oberta i un ull.

- El monstre té pèls, dos dents i és roig.

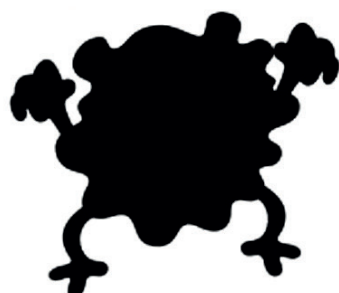
- El monstre és verd, té dos ulls y ales.

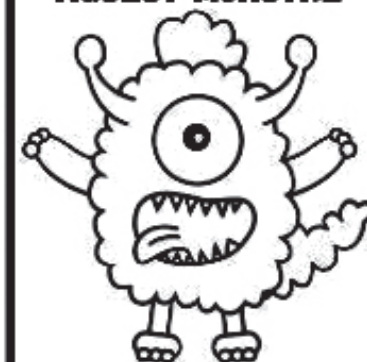
BUSCA LES 5 DIFERÈNCIES

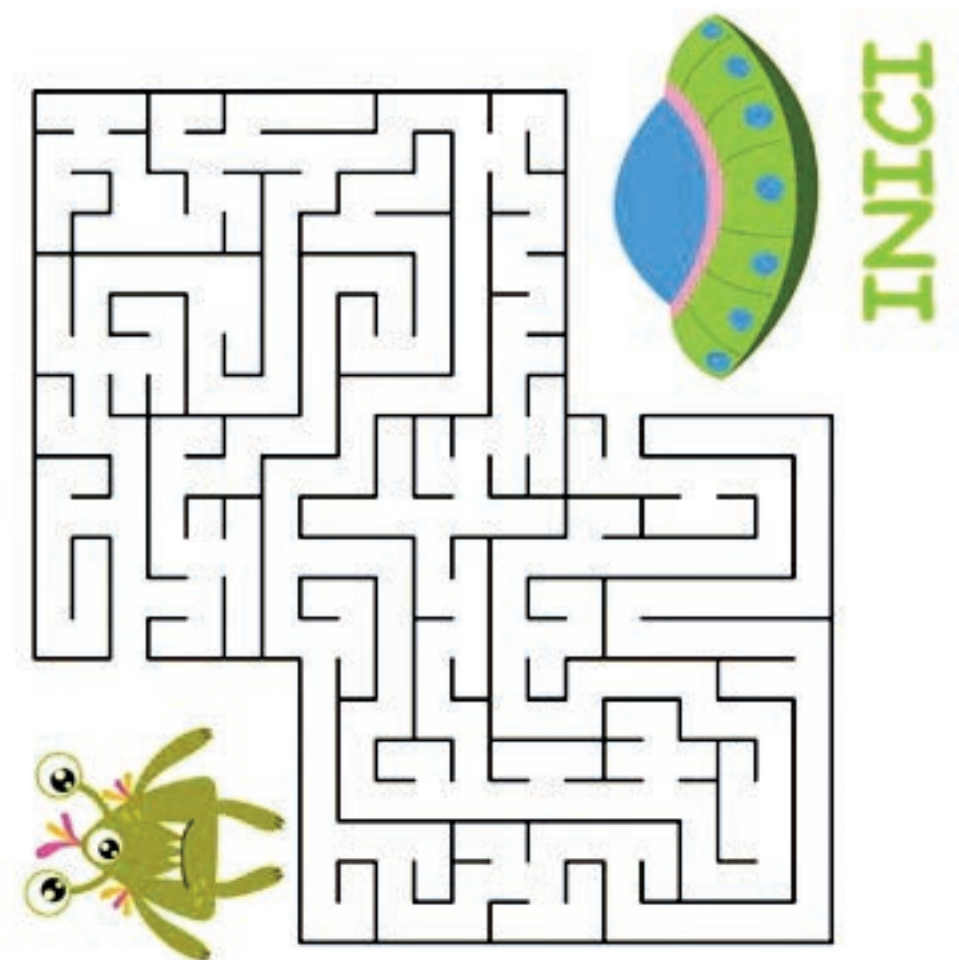

UNIX CADA MONSTRE AMB LA SEUA OMBRA

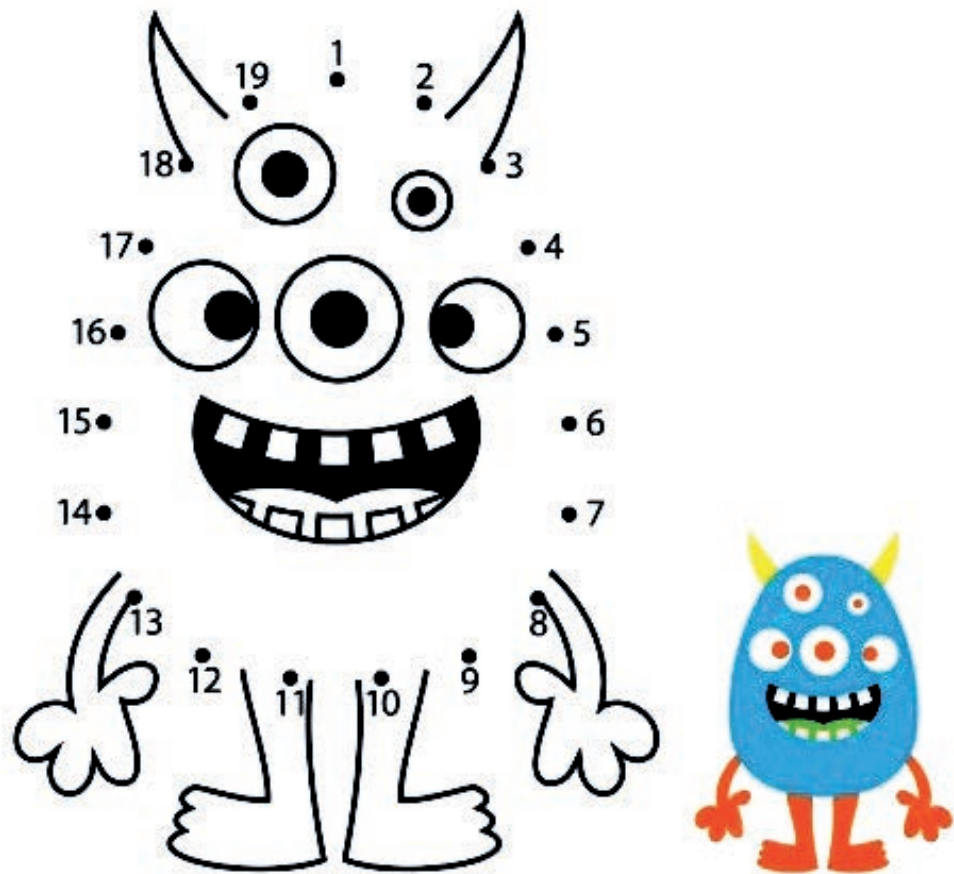

**RETALLA I MONTA
AQUEST MONSTRE**

UNIX ELS PUNTS

PASSOS PER A FER UNA RECEPTA MONSTRUOSA

Ingredients: 200 g de mantega, 150 g de sucre, 1 ou, 1 cullerada d'essència de vainilla, 300 g de farina, 1 cullerada de pols d'enfornar, colorants alimentaris, espurnes de xocolata, ulls comestibles, xocolata per a fondre.

👉 Pas a pas

◆ 1. Mesclar la base de galetes.

En un bol, mescla la mantega i el sucre. Després afig l'ou i la vainilla, i mescla novament. Incorpora la farina i la pols d'enfornar. Mescla fins a obtenir una massa. Dividix la massa en parts i afig colorant per a crear monstres de colors.

◆ 2. Formar les galetes

Feix boletes de la grandària d'una anou. Aplana-les en una safata amb paper per a enfornar. Agrega espurnes de xocolata.

◆ 3. Enfornar

Precalfa el forn a 180°C. Enforna per 10–12 minuts. Deixa refredar completament abans de decorar.

◆ 4. Decora al teu gust.

Crear una boca, afig ulls i pega-ho amb el xocolata fos. Pots afegir també ullals o dibuixar alguna expressió amb el xocolata fos.

FALLA INFANTIL

FALLA INFANTIL

FALLA INFANTIL

Fira de Monstres

Artista: Ángel Navarro, arts plàstiques

Explicació Falla Infantil

L'Hotel

Al costat del barranc, prop del foc i del fang,
s'alça un hotel ben estrany... que fa por i fa "clang"!
És l'Hotel de Monstres, un lloc especial,
on cada habitació és un festival.
El Zombi Finet està a recepció,
buscant les claus... o el seu dit del cor.
—Habitació tres! — diu amb grans emocions.
—Ai, perdó! Que açò és... d'una altra extremitat superior! —

Restaurant de cuina monstruosa

Hi ha Paella Fantasma, sabor sorprenent.
No es veu en el plat... però et deixa content!
Els Canelons Encantats, si són del teu gust,
se'n van corrent si els dones un esglai.

Balneari encantat

En el "spa" del soterrani, ple de vapor,
hi ha tentacles fent massatges amb molt amor.
Mascaretes verdes que fan glu glu al nas...
i humans que ixen monstres després del compàs.

Quan arriba la nit...

Les portes grinyolen com si foren d'os,
els monstres fan salsa... sense fer cap esforç.
Les llums fan l'orni... i tot va a ralenti,
i els monstres ixen dient: "Ja és hora, per fi!"

A la porta un cartell lluïx així:

"Hotel de Monstres: Si vens, riuràs que sí!"

I a Paterna, en Falles, tot pot passar,
i enguany els monstres s'han volgut sumar.
El Butoni, tot vistós, al carrer ha eixit
i ha dit: "Fem una fira... però de bon profit!"
La Quarantamula, amb crits i escalfor,
posa mil llumets que fan tremolor.
El Drac del Patriarca, fent un buf ben fort,
fa mascletaes que se senten fins a Almorfort.
L'Home del Sac, hui porta el sac buit,
per omplir-lo de riures, no de cap ensurt.
I tots junts, contents, amb un gran somriure,
preparen la fira amb cultura... i escepticisme.
Però... falta més gent!
I el Butoni ha cridat:
—"Monstres del món! Veniu al barri a plantar!"—
I han vingut tots corrent, sense cap demora:
A hostejar-se en l'hotel amb amics i amiguets,
els Gremlins d'Amèrica, que no callen alhora;
la Baba Yaga russa amb casa articulada,
que es mou per la fira com gallina espantada;
els Oni del Japó amb tambors gegants,
i els Trols escandinaus, molt lents però elegants.
Un Yeti gegant, tot blanc i pelut,
buscava un iglú, però ací ha vist... "caloret" i llum!
I es queda igualment, ballant sense parar,
perquè a la Fira Monstruosa tots venen a jugar.

I així, a la plaça de la falla,
 quan el sol comença a alçar,
 una música misteriosa
 comença a ressonar.
 Comença la Fira
 sonen crits i rialles,
 que els monstres han vingut
 a celebrar les Falles.
 Butoni du carabassa,
 Quarantamaula un vestit...
 i el Drac, molt presumit,
 fa “selfies” sense eixir mal dit.
 L’Home del Sac passa volant,
 però hui no vol espantar.
 Diu: “Vaig tan ple de joguets
 que no puc ni caminar!”
 Hi ha monstres de tots els gustos,
 grans, menuts iicolorits,
 que en lloc de donar-te esglais
 volen fer nous amics hui.
 “Ací tots som especials!”,
 crida un ogre tot content.
 “Que ser diferent és festa,
 i la por... buf!, se’n va amb el vent!”
 Els xiquets no en tenen,
 perquè ja saben la veritat:
 els monstres són ben simpàtics
 si els mires amb amistat.
 Un trau cromos de la butxaca,
 un altre pega botets,
 i Frankenstein de color rosa
 repartix caramels i besets.
 La fira fa olor de cotó de sucre,
 de xurros i de pólvora fina,
 i cada racó és un conte
 que es transforma en vesprada divina.
 En cada cantonada de la fira
 una història pots trobar,
 que ens diu que la diversitat
 és màgia per a jugar.
 En el Túnel de l’Esglai Blau
 ningú ix corrent ni plorant,
 perquè els monstres donen por,

però, després acaben abraçant.
 Al Carrusel dels Tentacles
 tot gira fent bafarades,
 i els monstres s’enganxen fort
 que tenen por... ells! De les voltes accelerades!
 En el Circ del Monstre Trist
 un pallasso de tres ulls plora,
 però els xiquets li fan riure
 i li canvien la història.
 Perquè ací, en esta fira,
 qui té por se’n va content,
 i qui està trist troba amics
 que li regalen un bon moment.
 Els monstres que abans feien por,
 ara ballen amb alegria,
 i ens ensenyen que l’amistat
 és la millor fantasia.
 Per això aquesta falla infantil
 us convida a imaginar,
 un món ple de monstres bons
 que sols volen festejar.
 I ens ensenyen que tots som especials,
 amb manies i diferències,
 i això és el que fa màgia
 a les Falles i a les vivències.
 I quan arribe la Nit del Foc,
 amb l’estrela ben lluent,
 cremarem la fira monstruosa
 sense crits, però amb sentiment.
 Els monstres pujaran al fum
 fent adeu amb les mans,
 i diran: “Ens veiem prompte,
 xiquets i xiquetes valencians!”
 I vosaltres, ben desperts,
 aplaudireu fins a plorar,
 perquè una fira tan bonica
 costa molt d’oblidar.
 Així que guardeu-la al cor,
 entre joguets i rialles,
 que La Fira de Monstres us espera
 tots els anys... quan tornen les Falles.

Saluda President Infantil Hugo Sánchez de la Blanca

Hola a tots!

Soc Hugo, i és un gran honor poder escriure aquestes paraules com a president infantil de la Falla Dos de Maig 2026.

Des que vaig nàixer, he viscut l'ambient faller a casa i en aquesta comissió; per a mi és superemocionant viure aquestes falles, i més sent el vostre màxim representant!

Aquest llibre realitzat amb il·lusió i treball, serà el record d'aquest any tan important per a mi. Malgrat haver hagut de deixar de costat les meues aficions, com el futbol, estic compromés i dedicat a la meua presidència.

Vull donar les gràcies a tots els que componen la directiva, per la vostra dedicació i paciència amb nosaltres, especialment als nostres copresidents Elena i Carlos i a la Delegació d'infantils que cuida el futur de la nostra comissió.

Vull queenguany siga especial, sobretot al costat de la nostra Fallera Major Almudena, i de Valeria, la meua companya i Fallera Major Infantil. Passarem moments molt divertits i emotius que sempre romandran en els nostres records.

Una salutació gegant a tots els xiquets de la comissió infantil, que sabeu com gaudir de la festa!

Vos desitge a tots, fallers i falleres, els que formem aquesta gran família, passem una gran Setmana Fallera.

Que visquen les falles!

I visca el Dos de Maig!

Saluda Fallera Major Infantil

Valeria Luján Ruiz

Des de ben menudeta somiava amb poder representar algun dia a la meua estimada Falla Dos de Maig com a Fallera Major Infantil. Recorde com mirava amb ulls brillants les falleres majors i pensava com de bonic seria poder viure eixos moments tan màgics. Hui, eixe somni que tantes vegades havia imaginat s'ha fet realitat. Per fi s'ha complit! I em sent la xiqueta més feliç del món.

Ser la Fallera Major Infantil 2026 de la meua falla és un honor molt gran i, al mateix temps, un regal que estic vivint amb tota la il·lusió del meu cor. Cada acte, cada somriure i cada aplaudiment són records que guardaré per sempre.

Com molts ja sabeu, m'encanta la meua falla. Disfrute cada minut a la nostra casa gran: als assajos de playback, ajudant amb els decorats o simplement passant el temps amb els meus amics i amigues. Allí, entre rialles, música i colors, és on més feliç em sent.

Tinc la gran sort de compartir este any tan especial amb els meus companys Hugo, Almudena, Elena i Carlos. Amb ells compartisc moments plens d'alegria, nervis, abraçades i moltes rialles. Gràcies per ser part d'este somni tan bonic.

A la meua família, gràcies de tot cor pel vostre amor i suport. Sense vosaltres res d'això seria possible. I a tota la meua comissió, gràcies pel vostre carinyo, per cuidar-me i per fer-me sentir cada dia que forme part d'una gran família fallera que porta la festa ben dins del cor.

Desitge que este any estiga ple d'emoció, música, pólvora, flors i molta felicitat, i que junts visquem unes Falles que recordarem per sempre.

Visca València, visca Paterna, visquen les Falles i visca la Falla Dos de Maig!

Amb tot el meu carinyo,

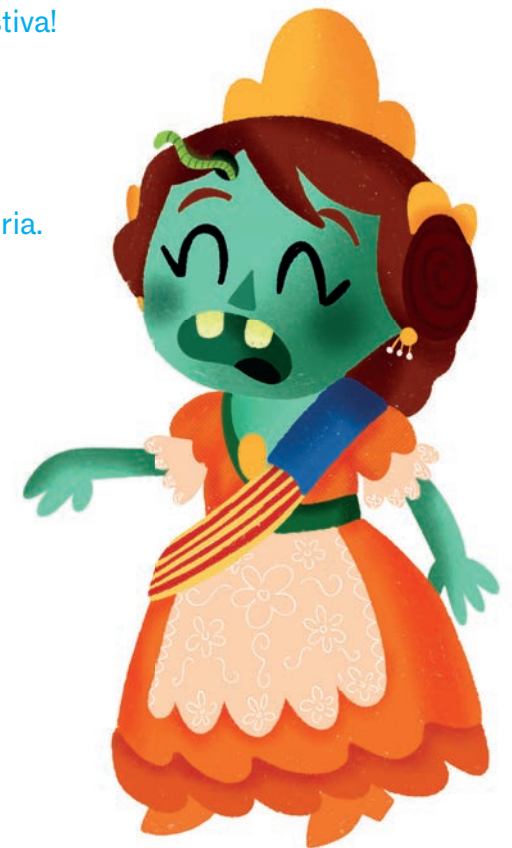

Paraules a Valeria

Quan arriba el temps de festa
i el barri encén la il·lusió,
una estrella jove s'alça
i ompli l'aire d'emoció.
És el Dos de Maig qui t'aclama,
comissió viva i sincera,
i hui et corona amb la flama
de Fallera Major menudeta.
Valeria, flor de dolcesa,
mirada clara i rialla fina,
que amb gràcia i amb tendresa
fas més bonica la rutina.
Ton cor batega a compàs
de tabalets i dolçaines,
i en cada pas que fas
naixen somnis i paraules fines.
Portes la falla al cor,
amb innocència que enamora,
i al teu pas queda un tresor
de llum, que el carrer decora.

Paraules a Valeria

En ton vestit, seda i or,
dances com brisa d'abril,
i el món faller bull d'amor
quan et veu tan jove i gentil.
Els teus ulls plens d'espurnetes
reflectixen foc i alegria,
i en les teues mans menudetes
creix la festa cada dia.
Per això, hui tot el casal
proclama amb veu clara i viva:
—Valeria és llum especial,
la nostra xiqueta més bonica i festival!
Fallera Major Infantil,
reina de festa i fantasia,
Valeria, ets dolç abril
que ompli al Dos de Maig d'alegria.

Directiva infantil 2026

★
President
Hugo Sánchez de la Blanca

★
Vice President 1r.
Ferran Jarque Moya

★
Secretari
Daniel Pérez Moya

★
Tresorer
Rubén Andrés García

★
Comptador
Javier Socuéllamos Cabezas

★
Delegat
Joel Jiménez Belda

★
Delegat
Joan Ruiz Gómez

Comissió infantil 2026

José Luis Abellán Asins
Sergio Alhambra García
Sheila Almarcha Rodríguez
Rubén Andrés García
India Azabarte Elowski
María Bayo Díaz
Hugo Bort Meléndez
Sergio Buendía Galdeano
Alejandra Campillo Ferrero
Aitana Campillo Ferrero
Hugo Cano Maeso
Marcos Cano Maeso
Ariadna Cañada Jiménez
Emma Carrillo Grünwald
Luca Carsi García-Pardo
Noelia Díaz Paz
Ariadna Doblas García
Marta Domínguez Díaz
Sofía Elvira Sáez
Carlos Eslava González-Román
Enzo Espinosa Gómez
Enma Fernández Rubio
Olivia Galindo Márquez
Pau Gijón Martínez
Valeria Gil Asensi
Ainhoa Gil Recao
Evelio Giménez Tuccelli
Triana Gómez Ramírez
Lola Gómez Santisteban
María González Catalán
Jorge González Catalán
Sofía Guillem Rubio
Ferrán Jarque Moya
Emma Jiménez Belda
Joel Jiménez Belda
Leire Juárez Díaz
Megan Juárez Díaz
Ana Lázaro Juan
Ariadna Legido Blanco
Cecilia Angélica López Acosta
Catalina Anahí López Acosta
Jaume Lozano Roa
Álvaro Luján Ruiz
Valeria Luján Ruiz
Isabella Marín Almeida

Jose Márquez Talón
Noa Marz Sanz
Sara Membila Matilla
Icía Molina Jordá
Alejo Molina Jordá
Jordan Monreal Castillo
Jade Monreal Castillo
Joel Ogallar Cerveró
Manuela Parra Martínez
Carmen Pavlinova Roldán
Oliver Peña Ruiz
Zoe Peñarrubia Pascual
Marta Pérez Benito
Daniel Pérez Moya
Sofía Pérez Moya
Mar Picó Ruiz
Martín Picó Ruiz
Marc Puchau Moreno
Emma Redondo Ruiz
Sofía Redondo Ruiz
Alba Requena Verdejo
Raúl Riera Rodríguez
David Rodríguez Huerta
Elvira Rojas Brisa
Enrique Rojas Brisa
Cairo Romero Grintale
Martín Rubio Benlloch
Joan Ruiz Gómez
Lucía Ruiz Gómez
Alma Ruiz Zuriaga
Hugo Sánchez De La Blanca
Valeria Sánchez Lombardero
Gonzalo Sánchez Lombardero
Sabrina Santisteban Pérez
María Laura Sigala Vázquez
Antonella Sigala Vázquez
Javier Socuéllamos Cabezas
Ainhoa Talón Rangel
Arya Renata Talón Rangel
Marc Tarazona Romero
Noelia Uguet Mateo
María Varona Polo
Gonzalo Vega Ruiz
Dylan Verdejo Palacios
Arantxa Zafra Riera

MINI FALLERS

ÁLVARO
ANGUIX VERDEJO

JIMENA
NAVARRO VERDEJO

SOFIA
MARTÍNEZ LÓPEZ

VALERIA
CANO SÁNCHEZ

CAMILA
GINER CERDÁN

Recompenses infantils 2026

JCF

OR

JOSE LUIS ABELLÁN ASÍNS
MARCOS CANO MAESO
PAU GIJÓN MARTÍNEZ
JOEL JIMÉNEZ BELDA
JOAN RUIZ GÓMEZ

ARGENT

ARIADNA DOBLAS GARCÍA
ENZO ESPINOSA GÓMEZ
CATALINA ANAHÍ LÓPEZ ACOSTA
SOFIA REDONDO RUIZ
MARTÍN RUBIO BENLLOCH
ARYA RENATA TALÓN RANGEL

JLF

OR

JOSE LUIS ABELLÁN ASINS
PAU GIJÓN MARTÍNEZ
JORGE GONZÁLEZ CATALÁN
MARÍA GONZÁLEZ CATALÁN
JOEL JIMÉNEZ BELDA
JOAN RUIZ GÓMEZ

ARGENT

MARCOS CANO MAESO
LEIRE JUÁREZ DÍAZ

ESMALTADA

SHEILA ALMARCHA RODRÍGUEZ
EVELIO GIMÉNEZ TUCCELI
ALEJO MOLINA JORDÁ
ICIAR MOLINA JORDÁ

COMISSIÓ

ARGENT

SERGIO ALHAMBRA GARCÍA
HUGO BORT MELÉNDEZ
SOFIA PÉREZ MOYA
MARTÍN PICÓ RUIZ
SABRINA SANTISTEBAN PÉREZ
AINHOA TALÓN ROMERO

Premis

2025

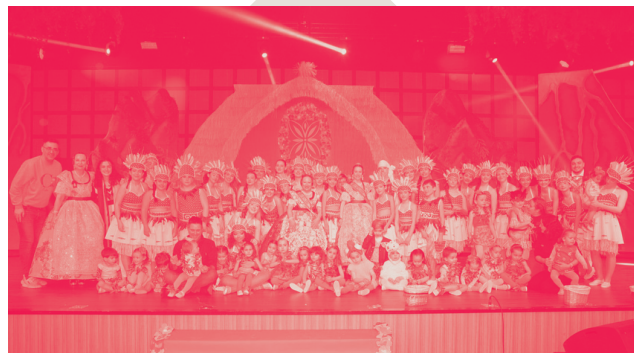
**2n. PREMI MONUMENT MAJOR
SECCIÓ ESPECIAL**

**1r. PREMI CRÍTICA A
JLF DE PATERNA**

**3r. PREMI MONUMENT INFANTIL
SECCIÓ ESPECIAL**

**1r. PREMI FÍ DE FESTA
INFANTIL GRUP B.**

**1r.. PREMI CONCURS
LLIBRET JLFP**

**2n. PREMI PRESENTACIÓ
INFANTIL GRUP B**

**1r.. PREMI CAVALCADA
DEL NINOT**

**PREMI MOCADOR DE LLETRES
FALLERES**

**1r. PREMI CARRERS
ENLLUMENATS**

Col·laboracions

Delegació
d'esports

2026

L'ESPORT ÉS UNIÓ, SALUT I AMISTAT.

La Delegació d'Esports ha viscut un any ple d'activitat, il·lusió i esperit faller. Des del primer dia ens marcarem un objectiu clar: fomentar la participació, la convivència i el companyerisme a través de l'esport, convertint-lo en un punt de trobada per a fallers i falleres de totes les edats.

Al llarg de l'exercici hem organitzat i coordinat diverses competicions esportives internes, que han servit per a reforçar els lligams dins de la nostra comissió, Campionats de Truc i Parxís el dia de l'Apuntà o el Campionat de Parxís que ha omplit els divendres de bons moments, rialles i sana rivalitat. Cada activitat ha demostrat que l'important no és sols guanyar, sinó gaudir junts i mantindre viu l'esperit de la nostra Falla.

A més, la nostra participació en les disciplines esportives de la Junta Local Fallera de Paterna ha sigut motiu d'orgull. Hem competit en les següents modalitats, amb entrega i entusiasme en representació de la nostra comissió: Birles (major i infantil), Truc, Dominó, Parxis, Rumikub, Escacs (major i infantil), Dames, Futbolí, Tennis de Taula (infantil), Frontó, Pàdel i Futbol (major i infantil), aconseguint grans resultats, però sobretot deixant patent el nostre compromís, esportivitat i companyerisme. Gràcies a l'esforç de tots els qui han format part dels equips –jugadors, entrenadors, acompanyants i animadors– hem aconseguit que la nostra Falla estiga present i es faça notar en cada encontre.

Els resultats aconseguits en els Campionats de Junta Local Fallera de Paterna d'enguany han sigut aquests,

al tancament d'aquest llibret no s'havia disputat el campionat de futbol, enhorabona als campions i gràcies a tots els participants:

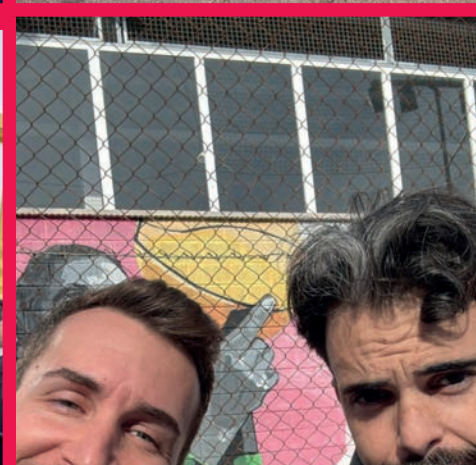
<u>CAMPIONAT JUNTA LOCAL</u>	<u>CLASSIFICACIÓ</u>	<u>PARTICIPANTS</u>
Escacs	Tercer	Sento Alacreu González
Escacs Infantil	Exhibició	Marta Domínguez
Dames	Segon	Juanjo González Serrano
Truc Grup B	Primer	Carlos Cerdán Martinez Óscar Luján Hernández
Parxís Grup A	Segon	Montse González Rodríguez Sento Alacreu González
Tenis Taula Infantil	Exhibició	Alejo Molina Jordá
Birles Infantil	Exhibició	Alejo Molina Jordá Icíar Molina Jordá
Pàdel Grup C	Tercer	Eva Banacloig Aranda Roberto Parra Collado

M'agradaria ressaltar el treball dels meus delegats, Marisa i Karlos, per matinar els diumenges per a representar a la nostra falla en els campionats de Junta Local, sumant moments inoblidables... sempre en equip, sempre en família, sempre per la nostra Falla.

I ja per concloure, voldria destacar la tornada del campionat intern de parxís què, una vegada més, hem celebrat a la nostra falla: enhorabona a tots els participants!

Enguany, ens ha recordat que l'esport és unió, salut i amiatat; que ens convida a superar-nos i a viure experiències que queden per sempre. Des de la Delegació d'Esports volem agrair a tots els participants, col·laboradors i a la comissió en general pel seu suport incondicional. Sense vosaltres res d'això seria possible.

Delegació d'infantils

2026

CUIDAR EL PRESENT PER A TINDRE FUTUR.

Ser vicepresidentes d'infantils és molt més que ostentar un càrrec; és una responsabilitat que assumim amb il·lusió, compromís i, sobretot, amb molt d'amor per la nostra festa, i per segon exercici consecutiu.

Al llarg de tot l'any són molts els moments, les decisions i els actes que passen per les nostres mans, sempre pensant en el benestar i la felicitat dels nostres infantils.

Des de l'organització de diferents activitats com és el primer acte de l'any faller, l'apuntà, o la germanor fallera, la visita a l'artista infantil, el berenar d'Halloween, la nostra particular festa de 24 hores o el berenar dels reis mags. També ens encarreguem d'aspectes més formals, com la signatura de contracte del nostre monument infantil, sense oblidar la col·laboració per a la demanà i el vi d'honor infantil, que mantenen viu l'esperit faller en qualsevol mes de l'any.

Cada acte, cada detall i cada esforç té un únic objectiu: que els nostres infantils gaudisquen, aprenguen i senten l'orgull de pertànyer a esta gran família fallera. Portem este càrrec amb orgull i dedicació, perquè creiem fermament que el futur de les Falles està en ells.

El nostre major desig és transmetre'ls el mateix amor i respecte per la festa que sentim nosaltres, perquè cresquen vivint les Falles amb passió, companyonia i emoció, i que algun dia siguen ells els qui continuen mantenint viva esta tradició que tant significa per als valencians.

Visca el futur del dos de maig i visquen les Falles!

Delegació relacions públiques

2026

CRÒNICA D'UNES RELACIONS PÚBLIQUES

Abril – Apuntà.

L'Apuntà d'enguany es va desenvolupar dins la línia de les edicions anteriors, mantenint l'esperit de festa que caracteritza aquest acte tan esperat. Com a novetat, vam tindre una sessió de tatuatjes per a tots.

Va ser, però, la primera des que es va aplicar un “cupo” faller, una mesura que va permetre una organització més equitativa i planificada de les places, garantint que tots els components de la comissió puguin gaudir de l'experiència plena de ser faller/a.

Maig – Premi Mocador de Lletres Falleres i l'Elecció de la Reina de les Festes.

Enguany vam tenir l'honor de rebre el Premi Mocador de Lletres Falleres al millor assaig escrit al nostre llibret 2025, un reconeixement que posa en valor la dedicació, la creativitat i l'esforç constant de tota la comissió. Aquest darrer premi de l'exercici, és un motiu d'orgull per a la delegació de llibret.

Aleshores, ens omplia d'il·lusió l'elecció de Claudia Alacreu com a Reina de les Festes, un honor que siga fallera de la nostra comissió.

Juny – Acomiadament d'Emma, Manolita i Nacho.

Aquest mes vam acomiadar amb afecte a Emma i Manolita, la nostra Fallera Major i Fallera Major Infantil de 2025, i a Nacho, el president infantil, les figures clau durant tot l'any. L'acte va anar de la mà de festejos, i va estar ple de records, abraçades i emocions compartides, una nit que va tocar el cor de tots els presents. Cuidarem tot al detall, i aconseguirem donar-li una volteta a l'acte.

Juliol – Demanà de Valeria i Almudena.

Aquest mes vam viure dos actes de Demanà molt especials: el de la nostra Fallera Major, Almudena, i el de la nostra Fallera Major Infantil, Valeria. En ambdós actes, les protagonistes van rebre l'afecte de la comissió, familiars i amics, vivint instants plens d'emoció i il·lusió que marquen l'inici de la seua etapa.

A més, vam assistir a l'elecció de les Falleres Majors de Paterna, recolzant amb molta estima a Maria i Cecília, components de la Cort Infantil que representen la nostra falla.

Agost – Tridu en honor al Santíssim Crist de la Fe.

El Tridu va ser un moment de devoció i tradició, amb la participació activa de gran part la comissió. La nostra Reina de les Festes, Claudia, va dedicar unes paraules al Santíssim Crist de la Fe, expressant la seua devoció i els valors que uneixen a tots els fallers i falleres del Dos de Maig.

Setembre – Jornades de Germanor.

La germanor entre falles va ocupar dos dies intensos, plens d'activitats, convivència i moments per compartir experiències amb altres comissions. Dos dies per reforçar vincles, gaudir del bon ambient i viure la festa al màxim.

Octubre – XVI Concurs de Playback “Vila de Paterna”.

Aquest concurs, el nostre concurs, celebrat durant un cap de setmana, s’ha consolidat com una cita imprescindible per a moltes comissions de la província. La Delegació de RRPP va col·laborar amb les de Festejos, Cabina, Economia i Playback, i molts fallers i falleres que van aportar el seu suport, per al desenvolupament de l’acte. Va ser un cap de setmana ple de música, diversió, creativitat i companyonia compartida amb altres comissions”playbackeres”.

Novembre – Signatures de contracte.

Els nostres monuments ja tenen nom: “Fira de Monstres” i “Vudú”.

La signatura de contracte infantil es va presentar com una història interactiva perquè els més xicotets pogueren participar i viure l’acte de manera lúdica i participativa. La signatura del monument major, en canvi, va ser especialíssima: vam incorporar danses africanes amb la col·laboració de l’Associació de Dones Africanes de Paterna, i un ritual de prosperitat, inspirat per la cultura “Bubi”, donant-li un toc original i memorable.

Ambdós events van comptar amb presentadores de la pròpia Delegació, Paula i Amparo, que es van implicar totalment en el seu paper de conductores dels actes, creant una atmosfera dinàmica i envoltant tots els assistents amb entusiasme i complicitat. Cada signatura simbolitza el nostre compromís perquè aquests projectes es facen realitat i estiguen a l’altura del que mereix la nostra comissió.

Durant tot l’exercici – Presència a les RRSS.

Al llarg de tot l’exercici, hem intentat mantenir les nostres xarxes socials actives, amb publicacions de tots els esdeveniments i actes protocol·laris que celebràvem. Aquesta tasca ens ha permés compartir la vida de la comissió amb la nostra pròpia gent, mantenir viva la il·lusió i mostrar tot el que fem a tots els nostres seguidors. La nostra web sempre està al dia per a ser un referent on acudir per tal de buscar qualsevol informació.

Per acabar...

Des de la Delegació de RRPP volem destacar que seguirem treballant amb il·lusió, intentant crear moments especials i cuidant la imatge de la nostra comissió. I com ens quedaran molts actes importants per celebrar després de tancar aquest llibret... continuarem a peu de canó perquè la festa continue i per mantindre viva l’emoció.

Ens veiem al proper acte!

Delegació de festejos

2026

CONSELLS PER A “SER DE FESTEJOS”.

Si en uns anys un vice ve i et demana que agafes la delegació de festejos, corre i fuig d’eixa conversa. Intentarà convèncer-te per tots els mitjans.

Si per contra caus en el parany, l’única cosa que podem fer és donar-te uns “tips” perquè el teu any siga el menys traumàtic possible.

Corre, pren nota que ací van:

- * Descarrega’t xat GPT, t’ajudarà amb dubtes com: si vull fer una tapa d’ensalada russa quanta quantitat necessite de cada ingredient si som 270 persones?
- * Si vols cobrir les taules millor comprar paper de kraft (no es trenca).
- * Si creus que Halloween no li agrada a ningú... ERROR! No canvies aquesta festa per res del món.
- * Sempre encarrega frivolitats, a tothom li agraden i omplin la taula.
- * El mateix que abans, però amb el pa.
- * Si se’t passa pel cap fer arròs amb curri i nata... que déu t’agafe confessat.
- * Baixa als sopars en sabatilles, després de 15 hores preparant tot, et farà mal fins a l’ànima.

* Recorda que no es pot tindre content a tots, i que tenim uns paladars molt exquisits en aquesta comissió.

* No utilitzes utensilis reutilitzables, tindràs que fregar-los després.

* I, finalment, agafa la delegació amb les teues amigues i amics, ja que això, sens dubte, és el millor de tot. Et trauran un somriure quan més es necessita, estaran sempre ací i cuinaran receptes que mai havien imaginat

Espere que tot això siga de la teua ajuda, ah! I per cert... no és tan dolent com sembla. L'única cosa pesada, això sí, és ser 15 persones per a 300!!

Gràcies a tots el que heu estat enguany. De veritat gràcies de cor.

Delegació de play-back

2026

GRÀCIES, GRÀCIES I GRÀCIES!

Cada espectacle és, abans de res, una il·lusió.

Un somni que naix menut, dins del nostre pensament, i que any rere any aconseguim donar-li forma damunt d'un escenari. Açò que compartim no és sols playback; és imaginació, esforç, amistat i l'alegria immensa de crear alguna cosa que ens unix i ens fa sentir més vius.

Vull donar les gràcies, de tot cor, a tots els que enguany torneu a eixe escenari, als que l'any passat ja vau confiar en nosaltres i continueu fent-ho, a les noves incorporacions plenes d'energia i als que tornen a casa després d'un temps. Cadascú de vosaltres feu possible esta màgia.

Gràcies al grup per la paciència, per les ganes d'aprendre i de reinventar-se, per seguir fent falla amb el cor i per continuar alimentant esta unió tan bonica que tenim. Som un grup de bojos pel playback, sí... però és precisament eixa bogeria la que ens fa únics.

Gràcies també a totes les persones que, en silenci o a primera fila, ajuden, cusen, canvien vestuaris en segons, animen, aposten per nosaltres i confien cegament en cada proposta, per estranya o atrevida que semble. Sense vosaltres res d'açò tindria sentit. Gràcies, mil gràcies.

Un record molt especial a les nostres modistes: a la nostra estimada Marla, que ens fa lluir com si vinguérem d'un gran musical tant a majors com a infantils, que amb les seues mans fa màgia pura, confeccionant uns vestits tan espectaculars, colorits i plens de vida, que ens fan brillar encara més amb cada detall, cada puntada i cada idea convertida en realitat sent una part essencial del nostre somni i a les costureres de sempre i modistes de la família, que posen carinyo en cada puntada. Vosaltres vestiu els nostres somnis i els convertiu en realitat.

I no puc oblidar-me dels nostres delegats majors, sempre al peu del canó. Gràcies, en majúscules, pel vostre esforç, la vostra dedicació i la confiança en les meues idees –fins i tot en les més boges– i en els meus balls, que no sempre són fàcils. És un honor treballar amb vosaltres: Lucia, Diego, Saritosa, Carlos, i amb totes les persones que han volgut aportar, ajudar en tocats, buscar, imaginar i somiar amb nosaltres. Gràcies també a Paula, per ser ací sempre que fa falta.

He confiat en la vostra visió i en la vostra valentia per innovar, per crear un espectacle diferent, únic, i no em penedisc ni un segon.

Continue donant les gràcies, de tot cor, a tots els xiquets i xiquetes de la delegació de playback infantil. Sou menuts, sí, però uns artistes gegants, amb una il·lusió que ens contagia i una energia que ompli qualsevol escenari. Cada assaig, cada somriure, cada pas de ball i cada xicotet esforç vostre és el que fa que tot açò tinga sentit.

Gràcies també als papàs i mamàs, que sou els nostres còmplices en esta aventura.

Gràcies per aguantar les nostres bogeries, per adaptar horaris, per cosir retocs d'última hora, per pintar cares i, sobretot, per donar-nos el vostre suport incondicional. Sense vosaltres, res d'açò seria possible.

Gràcies a tota la gent que collabora i ajuda en l'ombra: a qui porta materials, a qui ajuda a vestir els xiquets, a qui prepara decorats, pentinats, maquillatge o simplement aporta un somriure quan fa falta. Sou la família invisible que sosté este projecte i que fa que tot fluïska.

I, sobretot, gràcies als delegats infantils, als delegats d'esta preciosa bogeria, que són els primers a creure que un espectacle com este és possible. Gràcies per l'esforç, la dedicació, les hores invertides i l'amor que poseu perquè els nostres menuts brillen com mai en este espectacle. Ester, Carlos, Rocio i Saritosa. Gràcies per aguantar les meues manies, les meues bogeries, les meues idees impossibles i les meues ganes constants de reinventar-nos, de ser diferents i de fer espectacle del bo. Gràcies per caminar al meu costat, per no dir mai “no es pot” i per estar sempre disposats a sumar.

I, per descomptat, gràcies a tots els que d'una manera o altra formeu part d'esta gran família. Gràcies per creure, per ajudar, per somiar i per donar vida a allò que comença com una il·lusió i acaba convertit en una festa plena de llum i color.

Gràcies a tots... i que l'espectacle continue, perquè mentre hi haja ganes, música i il·lusió, la màgia mai s'acabarà!

Enguany, per la meua malaltia, ha sigut un any difícil. Però ni això ha pogut amb les meues ganes de vore-vos brillar, de vore-vos créixer i gaudir un any més en eixe escenari que tant estimem. Vos mire i pense que tot l'esforç ha valgut la pena.

Vos vull moltíssim.

Gràcies per mantindre viva esta il·lusió que compartim.

GRUP D'INTERPRETACIÓ INFANTIL

Javier Socuéllamos Cabezas	Ferran Jarque Moya
Icíar Molina Jordá	Daniel Perez Moya
Marta Domínguez Díaz	Sofia Perez Moya
María Bayo Díaz	Valeria Gil Asensi
Ana Lázaro Juan	Alba Verdejo Requena
Sofía Elvira Sáez	Ariadna Doblas García
Arantxa Zafra Riera	Sofía Guillem Rubio
Noa Marz Sanz	Zoe Peñarrubia Pascual
Olivia Galindo Márquez	Elvira Rojas Brisa
Jade Monreal Castillo	Manuela Parra Martínez
Cecilia A. López Acosta	Enzo Espinosa Gómez
Catalina A. López Acosta	Martín Rubio Benlloch
Leire Juárez Díaz	Marc Puchau Moreno
Megan Juárez Díaz	Triana Gómez Ramírez
Ainhoa Gil Recao	Isabella Marín Almeida
Alma Ruiz Zuriaga	Lucia Ruiz Gomez
Marta Pérez Benito	Enma Fernández Rubio
Laura Sigala	Alejandra Campillo Ferrero
Sabrina Santisteban Pérez	Aitana Campillo Ferrero
David Rodríguez huerta	Noelia Uguet Mateo
Emma Jiménez Belda	Emma Redondo Ruiz
Gonzalo Vega Ruiz	Sofía Redondo Ruiz
Lola Gómez Santisteban	

GRUP D'INTERPRETACIÓ MAJOR

Juan Vicente Sancho Mínguez	Lucas Cano Herrera
Claudia Alacreu González	Nayara Martín Lucas
Sento Alacreu González	Andrea Cano Herrera
Juan Manuel Cuenca Lozano	Aroa Líndez Martín
Vega Ruiz Pérez	Paula Rejón Romero
Claudia Márquez Cobo	Nayeli Vicente Mateu
Rocío Maroto Rodríguez	Marta Asensio Escuin
Paula Alhambra Calatrava	Álvaro Salazar Serrano
Andrea Ferrer Sánchez	Naia Ozaeta Villanueva
Ángela Castro Frontera	Sara González Romero
Patricia Picazo Ramos	Marianela De La Cruz Torres
Carlos del Ojo Gonzalo	Carla Tarazona Romero
Sara López Sebastiá	Rubén Espinosa Parra
Lidia Catalá Valero	Lydia Socuéllamos Cabezas
Raquel Zuriaga Díaz	Ester Cabezas Arguedas
Karla García Sánchez	Shaila Ojer Villena
María Gómez Rayo	Alberto Gallardo Tabla
Débora Muñoz Cuñat	Sandra Gallardo Tabla
Ana Navarro Aibar	Keyra Cámara Rodríguez
Andrea Rubio Abellán	Lucia Torres Baeza
Diego Líndez Martín	Sara Sánchez de la Blanca
Lucia García Navarro	Rodrigo Gijón Martínez
Sandra Calatrava Picazo	Mireia Portillo Gigante
	Ana Berruga Quesada

Gener

Divendres, 2

Berenar de reis. 18:00 h.

Dilluns, 5

Cavalcada de reis amb la participació de les falles de Paterna. 18:00 h.

Dijous, 22

Presentació esbossos i cartell de les Falles de Paterna 2026, al Gran Teatre Antonio Ferrandis. 20:00 h.

Dissabte, 24

Presentació del Llibret. 21:30 h.

Dissabte, 31

Sopar homenatge als nostres Fallers d'Honor al restaurant Feria Palace. 22:00 h.

Febrer

Diumenge, 8

Dia de festa infantil, organitzat per JLFP. Esplanada del coetòdrom. 11:00 h.

Divendres, 13

Concentració al casal de tota la Comissió Major. 20:30 h.
Solemne Presentació i Exaltació de la nostra Fallera Major ALMUDENA CARRASCO ESPARCIA, al teatre del col·legi La Salle (Paterna). 22:00 h.

Diumenge, 15

Concentració al casal de tota la Comissió Infantil. 09:00 h.
Solemne Presentació i Exaltació de la nostra Fallera Major Infantil VALERIA LUJÁN RUIZ, al teatre del col·legi La Salle (Paterna). 11:00 h.
Vi d'Honor per a totes les xiquetes i xiquets de la comissió. 14:30 h.
Concurs de teatre organitzat per JLF. Teatre Capri a les 18:00 h.

Dimarts, 17

Presentació llibret JLF 2026. Teatre Capri a les 20:00 h.

Divendres, 20

Vi d'Honor per a tota la comissió major.
21:30 h.
Mascletà manual nocturna a l'esplanada del coetódrom. 23:30 h. Organitza JLF.

Dissabte, 21

Replegà (comissió major i infantil). 11 h.
Concurs de Paelles al nostre casal, patrocinat per TAPIOCA. 21:30 h.

Diumenge, 22

Homenatge al major. Auditori Antonio Cabeza. 18:00 h.

Dimecres i dijous, 25 i 26

Lliurament de Ninots per a l'Exposició al Gran Teatre Antonio Ferrandis. 19:00 a 21:00 h.

Dissabte, 28

Penjada de banderes animada per una xaranga. 10:00 h.
Dinar d'aixellet per a la Comissió Infantil. 13:30 h. Per a la Comissió Major. 14:30 h.
Concentració al casal per acudir a la Crida. 18:00 h.

Inauguració de l'Exposició del Ninot al Gran Teatre Antonio Ferrandis i lectura dels premis a Ninot Indultat. De seguida, eixida de la comitiva des del Gran Teatre fins a l'Ajuntament. 18:30 h.
CRIDA FALLES 2026, des del balcó de l'Ajuntament, 19:30 h.
Festa amb DJ, organitzada per JLF.
Esplanada del coetódrom. 21:00 h.

Març

Divendres, 6

1a. Nit d'albaes. Porta de l'Ajuntament de Paterna. 19:30 h.

Dissabte, 7

Concentració al Casal per acudir a la Cavalcada del Ninot. 15:00 h.
Concentració de les comissions als carrers: Av. Blasco Ibáñez, C/ Marià Benlliure, C/ Poeta Zorrilla. 16:00 h.
CAVALCADA DEL NINOT 2025. 17:00 h.
Recorregut: Av. Blasco Ibáñez, C/Comte Montornés, Plaça Enginyer Castells, C/ Mèdic Ballester, Plaça Major, C/Major, C/ Vicent Lerma.
Lectura de premis dels concursos de presentació, fi de festa, cavalcada i teatre a l'esplanada del Coetòdrom. 22:45 h.
Nit d'orquestra. 23:15 h. Organitza JLFP.

Diumenge, 8

Macrodespertà per l'itinerari habitual, des del monument a les Falles (Gasolinera "3 Caminos") fins a la Plaça Enginyer Castells. 08:00 h.
En acabar desdejuni en la seu de JLFP.

Dimecres i dijous, 11 i 12

Recollida dels Ninots de l'Exposició del Gran Teatre Antonio Ferrandis. De 20 a 21 h.

Divendres, 13

2a. Nit d'albaes. Porta de l'Ajuntament de Paterna. 19:30 h.
Inauguració de la carpa. 21:00 h.
Sopar d'aixellet per a la comissió major. 21:30 h.
Premis del Campionat de parxís, patrocinats per bar La Sort i cerveceria Velasco.
Lliurament de recompenses per a la comissió major. 22:30 h.
Excursió nocturna amb ruta per a veure les Falles de València, en autobús pagat a escot. 00:15 h.

Dissabte, 14

Sopar d'aixellet per a la comissió. 21:30 h.
3a. Nit d'albaes. Aquesta nit tindrem l'honor de rebre al nostre casal a Junta Local fallera que amb la "NIT D'ALBAES" arriben a honrar a les nostres FFMM i Presidents. Porta de l'Ajuntament de Paterna. 19:30 h.

Diumenge, 15

Esmorçar de anunciants i Fallers d'Honor. 10:30 h.
Dinar d'aixellet per als infants. 13:30 h. Comissió Major a les 14:30 h.
Mascletà al Parc Central. 14:00 h.
Plantà falles municipals. Plaça Enginyer Castells. 20:00 h.
Comença el recorregut del jurat del concurs de carrer enllumenat. 22:15 h.
Sopar de la Plantà infantil. 20:30 h.
PLANTÀ INFANTIL. 21:00 h.
Sopar de la Plantà Major. 22:30 h.
PLANTÀ MAJOR. 23:30 h.
Actuació i DJ. 00:00 h.

Dilluns, 16

Comença el recorregut el jurat de monuments. 9:00 h.
Esmorçar per a la comissió. 11:00 h.
Excursió per als infants “Tour Falles de Paterna”. 11:00 h.
Activitats infants. 11:00 h.
Mascletà al Parc Central. 13:00 h.
Concentració al casal per acudir a la lectura de premis. 13:30 h.
Lectura de premis i lliurament de trofeus esportius des de la porta de l'Ajuntament: 14:00 h.
Dinar d'aixellet per als infants. 14:00 h. Comissió major a les 14:30 h.

Concentració al casal per acudir al lliurament de premis. 16:30 h.
La concentració progressiva de les comissions serà en C/ Major, C/ Carretera de Manises, C/ Vicent Lerma i C/ Mallent i Meri a les 17:15 h.
LLIURAMENT DE PREMIS a la Plaça Enginyer Castells. 18:00 h.
Sopar per a la comissió infantil.
Sopar per a la comissió major. 22:30 h.
Tradicional concurs de disfresses i ball. 00:00 h.

Dimarts, 17

Esmorzar per a la comissió. 11:00 h.
Mascletà al Parc Central. 14:00 h.
Concentració al casal per anar a l'ofrena. 15:30 h.
La concentració progressiva de les comissions serà en l'Avinguda Vicente Mortes. 16:15 h.
OFRENA DE FLORS a la Mare de Déu dels Desemparats. 17:00 h.
Itinerari: Av. Vicente Mortes, C/ Major, C/ Sant Antoni, C/ Sant Salvador, C/ Sant Vicent, C/ Sant Pere, Plaça del Poble.
Sopar per a la comissió infantil patrocinat per Bar LA SED-E 21:30 h.
Sopar per a la comissió major. 22:30 h.
Animació i Discomòbil. 23:30h.

Dimecres, 18

Despertà per tota la barriada. 8:00 h. En acabar, desdijuni per als participants.
Esmorzar per a la comissió. 11:00 h.
Dia dels infants amb diverses activitats. 11:00 h.
Mascletà al Parc Central. 14:00 h.
Dinar per a la comissió infantil ofert per la FMI VALERIA LUJÁN ARJONA i el President Infantil HUGO SÁNCHEZ DE LA BLANCA. 14:00 h.
Seguidament, lliurament de recompenses infants.
Berenar infantil i concurs de disfresses. 17:30 h.
Sopar per a la comissió.
Gran “NIT DEL FOC” al Parc Central. 23:59 h.
Animació i Discomòbil. 00:30 h.

Dijous, 19

Despertà per tota la barriada. 8:00 h. En acabar, desdijuni per als participants.
Esmorçar per a la comissió. 11:00 h.
Activitats infants. 11: 00 h.
Solemne Missa en honor a Sant Josep a l'església de Sant Pere. 13:00 h.
En finalitzar, desfilada de la comitiva pel C/ Mestre Canós, Plaça Major, C/ Major, Av. Vicente Mortes, C/ Tir de Colom, C/ Rei En Jaume.

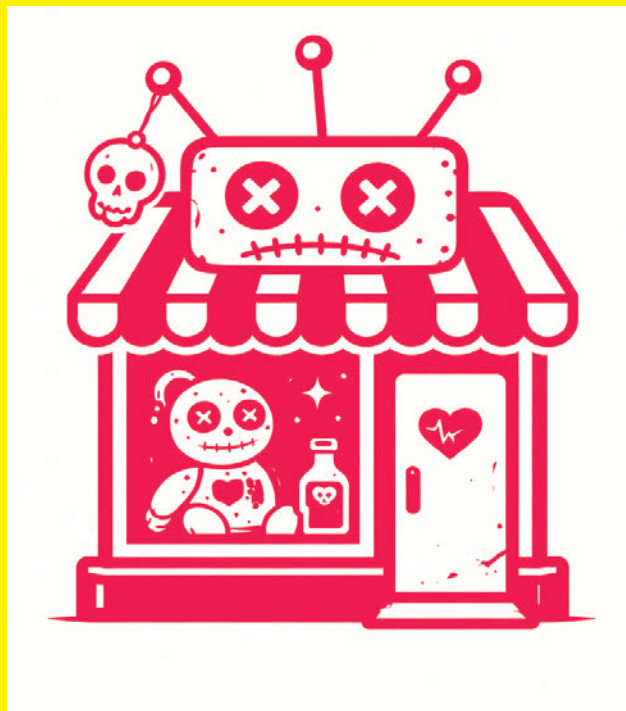
Programa d'activitats 2026

Mascletà en el Parc Central. 14:30 h.
Mascletà manual organitzada per la nostra delegació de Foc. 15:00 h.
Seguidament, dinar per a la comissió major ofert per la FM. ALMUDENA CARRASCO ESPARCIA.
“Tardeo” del Dos de Maig. 17:00 h.
Sopar per als infants. 20:30 h.
CREMÀ INFANTIL. 22:00 h.
Sopar per a la comissió major. 23:00 h.
CREMÀ MAJOR. 00:00 h.

NOTA INFORMATIVA:
LA CREMÀ DELS PRIMERS PREMIS DE LES FALLES INFANTILS SERAN A LAS 20:00 H, 20:45 H I 21:30 H. ELS PRIMERS PREMIS DE FALLA GRAN SERAN A LES 00:00H, 01:00 H I 02:00 H.
FALLES MUNICIPALS: INFANTIL A LES 23:00 I GRAN, A LES 23:30 H. AQUEST HORARI ESTARÀ SUBJECTE A CANVIS SEGONS DETERMINEN ELS BOMBERS.
LA COMISSIÓ DE LA FALLA DOS DE MAIG I VOLTANTS DE PATERNA NO ES FA RESPONSABLE DELS CANVIS D'HORA I ORGANITZATIUS DELS ACTES DE JLFP.
ELS HORARIS DELS ACTES INTERNS DE LA NOSTRA COMISSIÓ PODEN SER MODIFICATS, COMUNICANT-LOS DE LA MANERA OPORTUNA, AL NOSTRE CASAL I XARXES SOCIALS.

Guia comercial

Paqueteria/Merceria

CASA FINA

Folrem Botons

COMERCIO
excelesente

GOVERNAR
SOCIETAT

QUIOSC

Coves del Palau, 70b *Refrescs

46980 - Paterna (V)

Tel: 96-138.22.80

*Gelats

*Golosines

BORDAT PERSONALITZAT I INDUSTRIAL

C/TEODORO LLORENTE,

142 46520 PORT DE SAGUNT

962690941

Tel. 96 138 29 75

Carrer Sant Agustí, 10

46980 PATERNA (València)

e-mail: chirivitasl@gmail.com

CAFE-BAR

Av/Primer de Maig, 62
PATERNA

lasort.cafebar@gmail.com

@lasort_cafebar

962197393

660839668

**Electricitat, Electrònica i
Manteniment de l'Automòbil**

- Electricitat, Electrònica i Manteniment de l'Automòbil
- Diagnosi i reparació: Injecció, Airbag, ABS,
Filtres de partícules
- Canvis d'olis i filtres
- Pastilles i discos de frens
- Amortidors, Bateria, Alternadors, Ventiladors, etc

ANCE ELECTRICITAT, S.L.

Carrer Ronda, 8E
46980 Paterna (Horta Oest)

☎ 961 386 536
☎ 637 627 320

www.anceselectricitat.com
taller@anceselectricitat.com

**amparo
núñez**

ESTÈTICA I QUIROMASSATGE

C/ Mtro. Ramón Ramia Querol, 66
46980 Paterna - València
Tel. 96 137 13 34

**CRISTINA
GIL
ESTILISTAS**

C/ Mestre Ramón Ramia Querol, 66
46980 Paterna - València
Tel. 96 137 32 85
www.cristinagilestilistas.com

CARBONELL

SALUT
BUCODENTAL

Calle Catarroja 26, bajo izq. 46200 Paiporta (Valencia)
963973571 - 666773646

AndreuDental
andreudental.com

Tel. 96 138 44 15

C/ Major, 45
46980 Paterna

JT

JORGE TALÓN SALVADOR

ASSESSOR D'EMPRESSES FISCAL,
LABORAL I COMPTABLE

678 388 672
talonjorge@hotmail.com

**QUEENS
València**

El teu centre d'estètica
avançada i depilació làser a
Paterna

WWW.QUEENSVALENCIA.ES
CARRER RAMON RAMIA QUEROL
4 PATERNA

Larama
Cafetería - Bocatería

MEIQUIN LI

Tel: 688 155 589 - 963 83 89 34
Carrer de Mariana Colàs, 16,
46980 Paterna, Valencia

**ESTANC DOS DE MAIG
EXPENEDORIA Nº 7**

Articles de Fumador
961 383 599

C/ Mariana Colas, 2 baix

FUSTERIA D'ALUMINI

José Ruiz Sánchez
info: aludecopaterna.com
www.aludecopaterna.com

**FINESTRES
PERSIANES
MOSQUITERES
TENDALS
SOSTRES
TANCAMENTS
ETC.**

Carretera Manises s/n - Edifici Ciutadella, Paterna - València

☎ 96 182 67 69 📞 651 741 853

**ALEMAR J.
DISTRIBUCIONS, S.L**

Ctra. A Corts, 231
MERCAVALÈNCIA
Nau 56
46013 VALÈNCIA

**Tel. 96 367 08 07
639 30 26 83**

pedidos@alemarsl.com

**el lloc per començar els
teus projectes**

eines · electricitat
maquinària · lampisteria
pintura · parament
duplicat de claus i comandaments
manualitats · belles arts
decoració · llar

Tel.: 961 398 979 - C/Virgen de Montiel 30, B - 46930 Paterna
ferreteriaalborchi@hotmail.com - facebook.com/ferreteriaalborchi

Taller de Floristeria
eljardindepoki@gmail.com

El Jardín De Poki C.B

C/ José Escrig Nº 57 12400 Segorbe (Castelló)
Mòbil: 639 54 17 22 Botiga: 695 62 22 43 CIF E-12852323

estamosdeuñas
Avd Blasco Ibañez 51, Paterna 46980
Whatsapp 692602289

FUNCTIONEM AMB AGENDA,
PER FAVOR RESERVA LA
TEUA CITA PER A UNGLES
AMB ANTELACIÓ, GRÀCIES!

- GEL
- PERMANENT A MANS I PEUS
- PEDICURA I MANICURA
- REPARACIÓ D'UNGLES
- TALL D'UNGLES

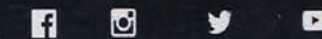
- BISUTERIA PERSONALITZADA
- BORSES, MONEDERS, CARTERES, MOCADORS
- COLLARS I POLSERES FET A MANO
- FOFUTXES, XUPETERS, TOCATS...

www.FRANKOLIVERESTILISTES.com

C/ MARIANA COLÁS, 28 PATERNA

96 182 66 00 - 654 206 792

Oberts cada dia!

AVDA PRIMER DE MAIG 65 PATERNA

**960914868
662286768**

Floristeria

Candi

645 798 277

Especialitat a:
RAMS DE NUVA
COTXES
TARRINES CORONES
ALTARS

TOT TIPUS DE DECORACIÓ

JOSÉ DUAL

PERRUQUERIA DE CAVALLERS

961 382 263
620 340 529

Verge de Montiel, 3 -

SINCE 86

46980 PATERNA

L'ALQUERIA
DE
Paterna

Especialistes en arrossos
valencians

MENJARS PER PORTAR

633 398 870 - 722 846 957

Dilluns a Diumenge
de 11:30 a 15:30 hores
Dimarts i Dimecres Tancat

C/ Jacinto Benavente, 42 Paterna
(València)

Olca
Admon. de Loteries N°2

Administració de Loteries N°2
C/ Metge Ballester 16
46980 Paterna
València

961 38 11 64

paterna.2.loteria@gmail.com

La sort t'espera a Olca

Gasoil a domicili

EL COMBUSTIBLE
DEL TEU
BENESTAR

96 136 50 00
3caminos@3caminos.es

3CAMINOS

ANDREU, S.L.

Persianes i tendals
Fusteria d'alumini
Automatismes Cortines

Síguenos

Mestre Soler, 22-46980 PATERNA
Tel. 96 138 20 48 - Mòvil 607 89 93 40
gerencia@persianasytoldosandreu.com

Paterna
atres

Assessoria Immobiliària

Plaça Olleries Menors n° 1
46980 PATERNA-València

Tel.: (34) 961 829 995
680 908 122

www.paternaatres.com
info@paternaatres.com

casa planes

Compta amb nosaltres per a les teues paelles!

 Pl. de la Verge de Montiel, 3
46980 Paterna 961 38 43 04
682 63 35 09

 @casaplanes casaplanes.com

EL PALAU
 – flors i plantes –

Interflora

Avda. Cortes Valencianas, 10
 Tel. 96 138 83 59
 Mòvil: 650 977 700
 46980 PATERNA

www.florsiplanteselpalau.com
 f Flors i Plantes El Palau-Paterna
 floristeriaelpalau

HORNO TRADICIONAL

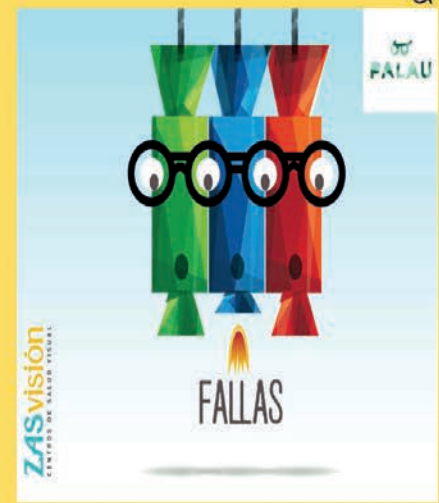
ALBORCHÍ

EMPANADILLES
 ROSQUETES
 BRIOXERIA
 COQUES
 PA D'AIGUA

SANT AGUSTIN, 27 46980 PATERNA

ÒPTICA-AUDIOLOGIA PALAU

 96 138 86 23

 FALLAS

**CUIDEM LA TEUA SALUT
 VISUAL I AUDICIÓ**

 CV-m 1329-V

Nuria Benito Gutierrez

C/ VERGE DE MONTIEL 10 B DRETA
 46980 PATERNA (València)

Tel:961 364 110 MÒBIL: 686 774 116
 nuria@viajescampament.es

 HELADOS
Sesga
 Artesanos desde 1984

 HORCHATA
ENRIQUE

 HIELO
CAR SAN
 CUBITOS DE HIELO

 Productos **MORENETA**
 INDUSTRIA ALIMENTARIA

COMERCIAL BELBALISA, S.L.

Pol. Verge dels Dolors - C/ Huelva 1A 46113
 Moncada (València) Tels.: 96
 139 2050-619563138
 info@comercialbelbalisa.es

**FRUITES I VERDURES
 E M I**

REPARTIMENT A DOMICILI

Carrer Verge de Montiel, 3 - PATERNA
 Telf: 686 823 869

BAR LEVANTE

"El teu bar de tota la vida"

 657 83 35 94
 Mare de Deu de Montiel nº26
 @barlevantepaterna

**BAR
 LEVANTE**
 DESDE 1970

FERROCLAU
 cerrajeros

**DE QUÈ LI SERVEIX
 EL SEU COTXE
 SENSE CLAUS?**

**CÒPIA DE CLAUS I
 REPARCIÓ DE TOTES LES MARQUES**

C/ Major, 67 Baix 46980 Paterna
 info@ferroclau.es
 www.ferroclau.es
 WHATSAPP: 664621661

VERMÚDEZ

Gran Via de les Germanies, 21 - 46006 València

Avda. Pablo Iglesias 61B
ALAUÀS
961 505 504
Vicente Blasco Ibañez, 4
TORRENT
961 097 916

autoescuela **La**
EUROPATERNA
des del 1988

PER NOMÉS

390€

- ▶ MATRÍCULA
- ▶ TEÒRICA
- ▶ 5 CLASSES PRÀCTIQUES (90 min.)
- ▶ MANUAL AMB VÍDEO TUTORIALS
- ▶ LLIBRE TEST EDITORIAL ETRASA
- ▶ PLACA L
- ▶ TRASLLAT EXAMEN TEÒRIC
- ▶ TEST ONLINE IL·LIMITATS GRATIS
- ▶ IVA INCLÒS

(Taxa DGT i Certificat Mèdic NO INCLOSOS)

Entra i
coneix-nos!

autoescuelaeuropaterna.es
961 388 768

Parrilla Argentina

Bar Restaurante

LA SED-e

C/ San Antonio, 71b - Paterna

961 82 21 20 634 26 68 46
La Sed-e Cervecería @LaSedeCervezas

Ven a probar nuestras especialidades
Hamburguesas - Super Sandwich's
Perritos Calientes - Ensaladas
Tapas - Bocadillos
...y ahora PARRILLA ARGENTINA!!

LAS MEJORES CARNES A LAS BRASAS QUE ESTABAS ESPERANDO

Dimas Aroca Pardo

96 395 68 34

info.consolacionpardo@gmail.com

Consolación Pardo

Avda. Ausias March 78 46026 València

Impressió Digital - Offset

Marxandatge

Impressió gran format

Sublimació

Rètols Lluminosos

Displays i Plv

Lletres Corpòries

Personalització de roba

Vinils

Gravats Làser

Impressió Directa rígids

Brodats i molt més...

Venda i personalització

C/ Vicente Lerma N°8 Baix

46980 Paterna

Tel. 961 435 101 - 652 917 777

comercial@imprimeycorta.com

www.viniled.es

"Caramba Fallera"

Marca Registrada

DISSENYEM I FABRIQUEM LES CARAMBES FALLERES DE LA TEVA COMISSIÓ

PRESSUPOSTOS SENSE COMPROMISOS

DE VENDA EN ELS NOSTRES ESTABLIMENTS LES CARAMBAS AMB ELS MEDALLONS DE LA MARE

DE DÉU DELS DESEMPARATS, SANT VICENT I CRIST DE LA FE

Joieria Fco. Riera i Fills

c/ Verge del Montiel, 18 Paterna tfn. 96 138 28 90

Joieria Aldaya

Avda. Blasco Ibañez, 2 Aldaia tño. 96 151 53 29

CARAMBA FALLERA

VENDA DE JOIERIA, COMPREM OR, VENEM OR INVERSIÓ (SOTA DEMANAT)

DISSENY I FABRICACIÓ DE PRODUCTES REPRESENTATius D'EMPRESSES,

COL·LECTIUS I FALLES

José Luis Ruiz

El teu tècnic de confiança

Carrer Mare de Deu del Pilar, 27 Baix (PATERNA)
"a 50 metres del centre de salut del Clot"

serviciosuternet@uternet.es

634 320 667 961 372 898

Servei Tècnic

multimarca a
taller o domicili

Altes telefonia i internet punt de
recollida paqueteria impressions,
còpies, altres.

I a més...

Duomont

Tancaments Industrials

Telf. 961 827 587
duomont@duomont.es

FARMACIA

2d MAYO

"La farmàcia que té
cura de la teua bellesa i
vigila la teua salut"

Lcda. AMPARO LAHOZ MARTÍNEZ

C/ Sant Agustí N. 4. 46980 Paterna

961 039 474

farma2dmayo@gmail.com

fontaneria SERGIO IBÁÑEZ

Distribuidor autoritzat de Fontaneria,
Gas i Calefacció.
Exposició i venda de material de
fontaneria i sanejament.
Complements per el bany, regs i piscines

C/ Mare de Déu de Montiel, 5 Baix 246980 Paterna (València)
Tel. 961228584 Mòvil. 636219721

www.fontaneriasergioibanez.es

HURFRON S.L.

Instal·lacions Elèctriques, Mesuraments termogràfics,

Xarxes de veu i dades, Antenes TV, Porters Electrònics,

Il·luminació Fibra Òptica i Leds,

Videovigilància i control d'accesos.

C/ Reis Catòlics 18 baix

46980 PATERNA - (VALÈNCIA) Tel-fax 96 138 79 71 Mòvil: 654 251 670

E-mail: info@hurfron.es

Web: www.hurfron.es

Els nostres serveis:

Climatització
Treballs verticals
Fontaneria
Reparació electrodomèstics

Contacta'ns:

☎ 650325216
☎ 664357622

Mòbil: 626 70 63 93

CL. Pintor Sorolla 11 planta 3ª
46002 València
VALÈNCIA

Eloy Rojas Sanchis

Negoci Agents i Corredors
Direcció Territorial Est
Agent Exclusiu Caser
EROJAS@agencia.caser.es

AV. TIR DE COLOM 13 (PATERNA) - 633 06 51 51

La Falla Plaça Dos de Maig i Voltants de Paterna agraeix enormement la col.laboració de tots els anunciants que apareixen en aquesta guia comercial.

CALZADO INFANTIL MAYKA

SOMOS ESPECIALISTAS EN VENTA DE CALZADO PARA CADA ETAPA DE CRECIMIENTO. CALZADO RESPETUOSO, ZAPATILLAS DEPORTIVAS, CALZADO DE COMUNIÓN, PARA CASA... TODO LO QUE BUSQUES LO TENEMOS Y COMO SIEMPRE AL MEJOR PRECIO.

WWW.CALZADOINFANTILMAYKA.ES

PIRUFIN
El calzado más natural

Mayka

titanitos
KIDS FOOTWEAR

Blanditos
by Crio's

PABLOSKY
expertos en pies que crecen

Conguitos

Joma

Bubble bobbie

GEOX
RESPIRA

Whatsapp: 666724050

Ubicació : Carrer Mare de Deu de Montiel nº5 - PATERNA

f i t @calzadointantilmayka

Jose Antonio García
Subministrament de Pintures i Suport Tècnic

LA TEUA FARMÀCIA EN PINTURES

Paterna

Manises, 10 · Tel + Whatsapp 670 861 178
paterna@joseantoniojgarcia.com

Feria-Palace
RESTAURACIÓ | CATERING

www.feriapalace.es
cbarrachina@feriapalace.es

 @feriapalace 607 343 834 963 861 410

FOTO BYTE STUDIO

www.fotobyte.es

Sempre amb les Falles

Drs. Devís
Clínica Dental

MÉS DE 30 ANYS
SENT LA CLÍNICA DE TOTA
LA FAMÍLIA EN PATERNA

DR. PACO DEVÍS

DR. ALEJANDRO DEVÍS

DR. PABLO DEVÍS

961 388 773 - 663 231 071

San Antonio, 52 - Paterna
occlusionlab.com

TAPIOCA

MENJARS PER A PORTAR
SERVEI CATÈRING
EXTENSA CARTA D'ARROSSOS

PATROCINADOR
CONCURS

PAELLES
FALLA
DOS
DE
MAIG

963 576 780
www.comidastapioca.com

Viviendas de 2ª transmisión y promociones de obra nueva

RESIDENCIAL Mirador al Turia PATERNA

Viviendas de 3 y 4 dormitorios.
Terrazas privadas en cada vivienda.
Plazas de garaje y trasteros no incluidos.

DESDE
271.000 €
Impuestos y gastos no incluidos

Exclusivas Viviendas Plurifamiliares

3 Habitaciones con plaza de garaje y trastero incluido

Desde **280.000 €**
IMPUESTOS Y GASTOS NO INCLUIDOS

ÚLTIMOS 2 ÁTICOS

Desde **289.000 €**
Impuestos y gastos no incluidos

ÚLTIMOS ÁTICOS

Amplias terrazas y solárium.
Zona común, Piscina y Salón social.
Aire Acondicionado. Calidades de primera.

Desde **355.000 €***
GARAJE INCLUIDO

*Impuestos y gastos no incluidos

Realizamos una valoración gratuita de su inmueble.
LLÁMENOS SIN COMPROMISO.

96 136 50 25

✉ vivendia@primergrupo.com

  [PRIMERGRUPOVIVENDIA.COM](https://www.primergrupovivendia.com)

Farmacia & Ortopedia
Primero de Mayo

- Dietes personalitzades
- Anàlisi de pell / capil·lar
- Ortopèdia
- Medicació personalitzada
- Especialitat Fitoteràpia
- Revisió auditiva
- Mascotes

Av Primero de Mayo 31
96 102 28 88

 @farmaciaprimerodemayopaterna 637 64 21 78

Realiza tu pedido ONLINE
y recoge tu comida SIN COLAS...

www.v3asados.es
tel. 96 258 60 85

HORARIO
De Viernes a domingo y Festivos 9 a 15:30
Paterna - C/Carreer d'Alacant, 6 b. 46980

Comida para llevar
especialistas en Asados

www.v3asados.es
Paterna - C/Carreer d'Alacant, 6 b. 46980

**EL MÉS IMPORTANT DEL DIA
ÉS L'ESMORZAR
I DESPRÉS EL QUE VINGA**

Dilluns a Dissabte – Sopar només Divendres
Tel. 658429759 - 961437518
Avda. 1r de Maig, 83 - 46980 Paterna (VLC)

EDETANIA BUS
Atenció al client 961 352 030
c/ Ciutat de Cartagena, 9 Pol. Ind. Font del Gerro, 46946980 Paterna (València)

**Valentín
Gestión inmobiliaria**
SERVICIOS INMOBILIARIOS

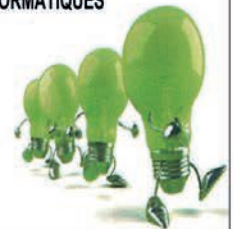
96 1436299 - 647660635
gestioninmobiliariavalentin@gmail.com
C Jacinto Benavente N°28
Paterna

INSTAL·LADORS ELECTRICISTES AUTORITZATS

Llum-Electric
C/ Major, 74 baix
46980 Paterna - València
Tel. i Fax 96 132 48 67
D. Jesús Enguñados Rodríguez
tecnico@llum-electric.com
Mòvil 654 903 864
www.llum.electric.com

- ★ INSTAL·LACIONS I PROJECTES ELÈCTRICS DOMÈSTICS I INDUSTRIALS
- ★ VENDA DE MATERIAL ELÈCTRIC I IL·LUMINACIÓ EN BOTIGA
- ★ QUADRES ELÈCTRICS DOMÈSTICS I INDUSTRIALS
- ★ INSTAL·LACIONS DE XARXES INFORMÀTIQUES
- ★ TELECOMUNICACIONS
- ★ AIRE CONDICIONAT

*La Boutique
del Bordat*

BRODATS I IMPRESSIONS TÈXTILS

Venda de roba laboral i corporativa
Roba per a associacions culturals
Regals personalitzats en dtf i brodat
Complements bebe i rizo
TEL: 96 138 41 90 - 618 116 759
LABOUTIQUEDELORDAT.COM
SEGUEIX-NOS I COMPARTeix A LES NOSTRES XARXES SOCIALS
f LA BOUTIQUE DEL BORDAT t
pedidoselbordat@gmail.com

Crédits

EDITA: A.C FALLA PLAÇA DOS DE MAIG I
VOITANTS DE PATERNA

COORDINA: DELEGACIÓ DE RELACIONS
PÚBLIQUES

PORTADA, DISSENY I MAQUETACIÓ: JAVIER
VALIENTE

IL·LUSTRACIONS: LIDIA CATALÁ

IMPRESSIÓ: BLAUVÉRD IMPRESSORS

COL·LABORADORS: GIL-MANUEL HERNÁNDEZ,
ELENA MARTÍNEZ, TONY JIMÉNEZ, MIGUEL
ÁNGEL SÁNCHEZ, PAULA ALHAMBRA, CUCA
CALATRAVA, OLGA CANTERO, JUANVI SANCHE,
JUANJO GONZÁLEZ, MARTA CERDÁN, PATRICIA
PICAZO, ROBERTO ELÍAS, DIANA TALÓN, MIREIA
BORT, ÁNGELA CASTRO i PATRICIA PICAZO

FOTOGRAFIES: FOTO BYTE STUDIO

DIPÒSIT LEGAL: V-584-2012

LA COMISSIÓ NO ES FA RESPONSABLE DE LES
IDEES I OPINIONS EXPRESADES PELS SEUS
COL·LABORADORS.

INSTAGRAM: @falladosdemaig
FACEBOOK: Falla Dos De maig
WEB: falladosdemaig.com

